

Unge alkoholvaner i Danmark 2021

Unge alkoholvaner i Danmark 2021

Denne rapport er udarbejdet af analyseenheden hos Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens 'Fuld af liv'-indsats ved:

Signe Egelund Renneberg Hansen

- Analysemedarbejder, cand.scient.san.publ. (Folkesundhedsvidenskab)

Pernille Boukaïdi Lundgaard

- Studentermedhjælper, stud.scient.soc. (Sociologi)

Anne Sofie Plum Christensen

- Senior projektleder, cand.scient.san.publ. (Folkesundhedsvidenskab)
- Ansvarlig kontaktperson for denne kortlægning – kan kontaktes på mail og tlf.: asc@cancer.dk / 35 25 77 28

Uddrag, herunder figurer og kortere citater, er tilladt med kildeangivelse:

Hansen SER, Lundgaard PB & Christensen ASP

Unge alkoholvaner i Danmark 2021

Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden smba (TryghedsGruppen smba) 2020

Kræftens Bekæmpelse
Forebyggelse & Oplysning
Strandboulevarden 49
2100 København Ø
Tlf: 35 25 75 00

Rapporten findes udelukkende i elektronisk form og er tilgængelig via www.cancer.dk/forebyg/drik-mindre-alkohol/rapporter-og-forskning

Forside: Colourbox

ISBN: 978-87-7064-002-2

Copyright©

Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden smba (TryghedsGruppen smba)

August 2022

Alle rettigheder forbeholdes.

Forord

Alkohols sundhedskonsekvenser er omfangsrige og veldokumenterede. Alkohol øger risikoen for mere end 200 sygdomme og tilstande, herunder mindst 7 kræftformer, og er forbundet med omkring 3.000 årlige dødsfald alene i Danmark. Derudover oplever mange unge alkohols mere umiddelbare konsekvenser, herunder ulykker, konflikter og fortrudt sex.

Alkoholvaner grundlægges i ungdommen. Tidlig debut og et stort alkoholforbrug som ung er forbundet med en højere risiko for at drikke mere end andre voksne senere i livet. Der har været en positiv tendens de seneste årtier, hvor alkoholforbruget blandt danske unge er faldet, men desværre viser flere nye undersøgelser, at udviklingen atter går den forkerte vej. Derudover er Danmark forsat det land i Europa, hvor flest unge drikker sig fulde.

I 2014 igangsatte Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden derfor alkoholindsatsen 'Fuld af liv'. 'Fuld af liv' er en bredspekteret indsats, som har til formål at udskyde unges alkoholdebut og nedsætte deres alkoholforbrug og herigennem være med til at skabe en sundere alkoholkultur i Danmark og på lang sigt forebygge kræft.

I denne rapport kortlægges alkoholvanerne i 2021 blandt unge mellem 15-25 år. Derudover belyses unges viden, holdninger og adfærd i forhold til alkohol. Rapportens resultater bidrager blandt andet til at kvalificere fremtidige indsatser og kampagner, så 'Fuld af liv' kan bidrage til at ændre den danske alkoholkultur og få unge i Danmark til at drikke mindre.

Peter Dalum, Projektchef i Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens alkoholindsats 'Fuld af liv'.

Indholdsfortegnelse

Sammenfatning	6
Konklusioner og anbefalinger	9
Indledning.....	11
1. Alkohol- og fuldskabsdebut	13
Prøvet at drikke alkohol.....	13
Alder ved alkoholdebut.....	14
Prøvet at være fuld.....	16
Alder ved fuldskabsdebut	17
Tidligere danske undersøgelser viser:.....	19
2. Alkoholforbrug.....	20
Alkoholhyppighed.....	20
Udvikling i ugentligt antal genstande	23
Binge-drinking.....	24
Udvikling i binge-drinking	25
Hyppighed af fuldskab	26
Tidligere danske undersøgelser viser:.....	27
3. Oplevelser med at drikke for meget	28
Prøvet at drikke for meget.....	28
Oplevelser, som følge af at have drukket for meget.....	30
Tidligere danske undersøgelser viser:.....	37
4. Kendskab og holdninger til alkoholforbrug blandt danske unge.....	38
Alkoholforbrug i forhold til jævnaldrende.....	38
Udvikling i alkoholforbrug i forhold til jævnaldrende.....	39
Holdning til danske unges alkoholforbrug.....	40
Relevans af at udskyde alkoholdebuten og nedsætte alkoholforbruget i Danmark.....	41
Tidligere danske undersøgelser viser:.....	41
5. Drikkepres	42
Oplevet drikkepres.....	42
Forsøgt at drikkepresse andre	43
Drukket mere, fordi det forventes.....	44
En alkoholkultur, hvor "nej tak" accepteres.....	45
Udvikling i holdningen til en alkoholkultur, hvor "nej tak" accepteres.....	46
Tidligere danske undersøgelser viser:.....	46

6. Alkohol, fester og venner	47
Holdninger til alkohol og fester.....	47
Oplevelser i forhold til venner, alkohol og fester.....	50
Alkohol og det sociale fællesskab.....	52
Tidligere danske undersøgelser viser:.....	52
7. Alkohol og studieliv	53
Forventninger til alkoholforbrug ved opstart af ungdomsuddannelse	53
Reelt alkoholforbrug ved opstart af ungdomsuddannelse.....	54
Holdninger til alkohol på skolen/studiet?	55
Tidligere danske undersøgelser viser:.....	56
8. Forældres indflydelse på unges alkoholvaner.....	57
Talt med forældre om alkohol.....	57
Holdninger til forældres involvering i unges alkoholvaner.....	58
Aftaler om alkohol.....	59
Overholdelse af aftaler om alkohol.....	61
Tidligere danske undersøgelser viser:.....	62
9. Køb af alkohol	63
Mindreåriges køb af alkohol.....	63
Køb af alkohol på nettet.....	64
Tidligere danske undersøgelser viser:.....	64
10. Holdninger til strukturel forebyggelse i forhold til alkohol	65
Holdninger til forskellige strukturelle forslag i forhold til alkohol.....	65
Holdninger til en 18-års aldersgrænse.....	66
Tidligere danske undersøgelser viser:.....	67
11. Alternativer til alkohol.....	68
Oplevelser med alkoholfrie alternativer.....	68
Brug af alkoholfrie alternativer.....	69
Tidligere danske undersøgelser viser:.....	70
12. Kendskab til alkohols helbredskonsekvenser	71
Viden om sammenhængen mellem alkohol og kræft – uhjulpel.....	71
Udvikling i uhjulpel kendskab til sammenhængen mellem alkohol og kræft.....	72
Viden om sammenhængen mellem alkohol og kræft – hjulpel	73
Udvikling i hjulpel kendskab til sammenhængen mellem alkohol og kræft.....	75
Kendskab til sammenhængen mellem alkohol og forskellige kræftformer.....	75
Tidligere danske undersøgelser viser:.....	77

Metode.....	78
Referencer	82

Sammenfatning

I denne rapport kortlægges unges alkoholvaner, deres holdninger til alkohol i forskellige sammenhænge og viden om alkohol og kræft. Rapporten er baseret på data fra en internetbaseret spørgeskemaundersøgelse blandt 1.015 danskere i alderen 15-25 år. Undersøgelsen er gennemført af analyseinstituttet Voxmeter, og data er nationalt repræsentativt i forhold til køn, alder og region. Rapporten er udarbejdet af Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens indsats 'Fuld af liv'.

Unges alkohol- og fuldsksdebut

94 % af 15-25-årige danske unge har prøvet at drikke en hel genstand. To tredjedele (65 %) var mellem 13 og 15 år første gang, de drak en genstand. 89 % af alle 15-25-årige har prøvet at være fulde. Knap halvdelen (47 %) var mellem 13 og 15 år første gang, de var fulde.

Unges alkoholforbrug

66 % af 15-25-årige drikker alkohol to eller flere gange om måneden, mens 11 % ikke drikker alkohol. Der er flere mænd end kvinder, som drikker to gange om ugen eller oftere (25 % mod 13 %). 18 % af 15-25-årige overskrider Sundhedsstyrelsens anbefaling på maksimalt 10 genstande om ugen for voksne på 18 år og derover. 62 % har været fulde den seneste måned, og 66 % har binge-drukket (indtaget fem eller flere genstande ved samme lejlighed) inden for den seneste måned. Der er sket en stigning i andelen af unge, der har binge-drukket den seneste måned og i unges gennemsnitlige ugentlige alkoholindtag fra 2016 til 2021. Andelen af unge, der har været fulde den seneste måned, er ligeledes steget fra 2019 til 2021 (ikke målt før 2019).

Oplevelser med at drikke for meget

74% af de 15-25-årige, der drikker alkohol, har oplevet at drikke så meget, at de næste dag ville ønske, at de havde drukket mindre. Blandt de personer, der har oplevet at drikke så meget, at de ville ønske, at de havde drukket mindre næste dag, angiver 52 %, at de ikke på forhånd havde taget stilling til, hvorvidt de skulle kontrollere deres alkoholindtag eller ej. Blandt 15-25-årige har 67 % oplevet at fået tømmermænd, 61 % at have kastet op, 40 % at få blackout, og 33 % er kommet til skade på grund af alkohol.

Unges kendskab og holdninger til alkoholforbrug blandt danske unge

Blandt 15-25-årige mener 58 %, at de drikker mindre alkohol end deres jævnaldrende. 36 % mener, at de drikker som gennemsnittet og 6 % mener, at de drikker mere. Lidt under halvdelen (45 %) mener, at alkoholforbruget blandt danske unge er for højt, mens 26 % mener, at det er passende. 74 % af 15-25-årige synes, at det er relevant at Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden arbejder for at udskyde alkoholdebuten og nedsætte alkoholforbruget blandt unge i Danmark.

Drikkepres

Seks ud af 10 (59 %) af 15-25-årige har én eller flere gange oplevet, at deres venner har forsøgt at få dem til at drikke mere alkohol, end de havde lyst til. 31 % har selv én eller flere gange forsøgt at få en ven til at drikke mere alkohol, selvom personen har sagt nej, mens 63 % angiver, at de ikke har gjort det. Hver fjerde (25 %) 15-25-årige drikker nogle gange eller ofte mere alkohol, end de har lyst til, fordi de føler det forventes. 88 % af 15-25-årige mener,

at vi skal have en alkoholkultur, hvor alle accepterer et 'nej tak' til alkohol. Dette er flere end i 2017 og 2019, hvor hhv. 64 % og 81 % mente dette.

Alkohol, fester og venner

59 % af 15-25-årige mener, at det er utjekket at drikke sig meget fuld. 64 % mener ikke, at de har behov for alkohol for at have en sjov fest, og 67 % mener ikke, at det er de mest populære, som drikker de største mængder alkohol til fester. Dog mener 44 % at dem, der ikke drikker, ofte er lidt udenfor til fester, og 36 % mener, at det kan være svært at være en del af det sociale fælleskab ved sammenkomster, hvor der drikkes alkohol, hvis man ikke selv drikker. 67 % har oplevet, at en ven drak sig så fuld, at det gjorde festen dårligere for dem. Blandt dem, der har oplevet, at en ven drak sig så fuld, at det gjorde festen dårligere, angiver flest (78 %), at festen blev dårligere, fordi de skulle passe på deres ven/veninde.

Alkohol og studieliv

53 % 15-25-årige, der går på en ungdomsuddannelse, en videregående uddannelse eller er i lære havde en *forventning* om, at de ville begynde at drikke alkohol eller at deres eksisterende forbrug ville stige, da de skulle starte på en ungdomsuddannelse. 36 % havde ingen forventning til, hvordan deres alkoholforbrug ville udvikle sig. Reelt steg alkoholforbruget for to tredjedele (65 %), da de begyndte på en ungdomsuddannelse – enten ved at de begyndte at drikke eller ved at deres eksisterende forbrug blev større.

Forældres indflydelse på unges alkoholvaner

81 % af hjemmeboende 15-25-årige har talt med deres forældre om deres forhold til alkohol, og cirka halvdelen (48 %) taler løbende om det. Blandt hjemmeboende, der har talt med deres forældre om deres forhold til alkohol, har seks ud af 10 (58 %) ikke noget imod, at deres forældre blander sig i deres alkoholvaner, mens 36 % synes dårligt om det. 27 % af hjemmeboende har aftaler med deres forældre om alkohol, og det gælder i højere grad 15-20-årige (29 %) end 21-25-årige (18 %). Blandt unge, der har aftaler om alkohol med deres forældre, overholder 96 % nogle gange, for det meste eller altid aftalerne.

Unge køb af alkohol

47 % af 15-18-årige har inden for det seneste år købt alkohol i Danmark, som de ikke var gamle nok til at købe ifølge lovgivningen. Hver femte 15-25-årige har én eller flere gange købt alkohol over nettet.

Unge holdninger til strukturel forebyggelse i forhold til alkohol

Halvdelen (51 %) af 15-25-årige synes godt om forslaget om, at gøre det obligatorisk at vise næringsindhold, herunder kalorier, på alkohol, ligesom der skal være på madvarer. 21 % synes godt om at give alkohol en minimumspris, så der er en grænse for, hvor billig en genstand må være. 19 % synes godt om at indskrænke tidsrummet for, hvornår alkohol kan sælges i detailhandlen, og 17 % synes godt om at mindske antallet af salgssteder med alkohol. En tredjedel (34 %) mener, at der bør være en aldersgrænse på 18 år for køb af al alkohol uanset alkoholprocent.

Alternativer til alkohol

32 % oplever, at det *slet ikke* eller kun i *mindre grad* er nemt at få spændende alternativer til alkohol (f.eks. alkoholfri øl eller drinks), når de går i byen, til koncert, festival eller andre

former for arrangementer og fester, der ikke foregår i private hjem. 24 % oplever det i *nogen grad*. Kun 15 % oplever, at det i *høj* eller *meget høj* grad er nemt at få spændende alternativer til alkohol.

Unges kendskab til alkohols helbredskonsekvenser

Hver femte (19 %) 15-25-årige nævner kræft, når de skal angive, hvilke sygdomme alkohol øger risikoen for (uhjulpet kendskab). 46 % angiver kræft, når de bliver præsenteret for en liste med en række sygdomme og tilstande, hvor de skal angive, hvilke alkohol øger risikoen for (hjulpet kendskab). Ganske få kan angive, at alkohol øger risikoen for brystkræft (8 %), mens 38 % kobler alkohol til leverkræft.

Konklusioner og anbefalinger

I dette afsnit er rapportens mest centrale fund fremhævet, og der er fulgt op med anbefalinger til, hvordan der kan arbejdes videre med at nedbringe danske unges alkoholforbrug.

Konklusion: Der er sket en stigning i unges alkoholforbrug de seneste år

Undersøgelsen peger på, at unges alkoholforbrug er steget fra 2016 til 2021, både når man ser på gennemsnitligt ugentligt alkoholindtag og på binge-druk. Desuden er andelen, der har drukket sig fulde den seneste måned, steget fra 2019 til 2021 (ikke målt før 2019).

Anbefaling: Der skal gøres mere, end tilfældet er i dag, hvis det skal lykkes at nedbringe unges alkoholforbrug. Derfor bør der fortsat arbejdes med en ensartet 18-års aldersgrænse for køb af alkohol og en styrket håndhævelse af aldersgrænsen/aldersgrænserne. Derudover bør der ses på andre strukturelle tiltag, f.eks. prisregulering.

Konklusion: Unge oplever negative konsekvenser af eget og vennernes alkoholforbrug

Størstedelen af unge, har oplevet at drikke så meget, at de næste dag ville ønske, at de havde drukket mindre. Samtidig har 40 % oplevet blackouts og 33 % er kommet til skade på grund af alkohol. Mere end to ud af tre (67 %) har oplevet, at en ven drak sig så fuld, at det gjorde festen dårligere for dem.

Anbefaling: For at mindske antallet af unge, der oplever negative konsekvenser af alkoholindtag, såsom blackout og tilskadekomst/ulykker, er der behov for at nedbringe unges alkoholforbrug. Derfor anbefaler vi, at der indføres en 18-års aldersgrænse for køb af alkohol, som er et af de mest effektive redskaber til at nedsætte unges alkoholforbrug. Derudover anbefales det at skabe refleksion blandt unge, ved at sætte fokus på fordelene ved at drikke mindre, f.eks. at man får hele aftenen med, og undgår de værste tømmermænd eller at gøre ting, som man fortryder.

Konklusion: Unge oplever direkte og indirekte drikkepres og ønsker en ny alkoholkultur

59 % har én eller flere gange oplevet, at deres venner har forsøgt at få dem til at drikke mere alkohol, end de havde lyst til, og hver fjerde drikker nogle gange eller ofte mere alkohol, end de har lyst til, fordi de føler, at det forventes. Mere end hver tredje (36 %) mener, at det er svært at være en del af det sociale fællesskab ved sammenkomster, hvor der drikkes alkohol, hvis man ikke drikker alkohol. Samtidig viser rapporten, at mange unge efterspørger en ny alkoholkultur, idet 45 % mener, at alkoholforbruget blandt deres jævnaldrende er for højt og 74 % finder det relevant, at 'Fuld af liv'-indsatsen arbejder for at udskyde unges alkoholdebut og nedbringe alkoholforbruget. Samtidig ønsker 88 % en alkoholkultur, hvor alle accepterer et "nej tak" til alkohol – det er en markant stigning fra 2017, hvor andelen var på 64 %.

Anbefaling: Det er fortsat relevant, at 'Fuld af liv'-indsatsen og andre relevante aktører arbejder med at sætte fokus på u hensigtsmæssige sociale dynamikker i alkoholkulturen blandt unge, og på hvordan der kan skabes en mere rummelig festkultur, hvor sociale fællesskaber og fester ikke har alkohol som omdrejningspunkt.

Konklusion: Unge overholder som regel aftaler med deres forældre omkring alkohol

82 % af hjemmeboende har talt med deres forældre om deres forhold til alkohol, men det er kun 27 %, der har aftaler om alkohol. Blandt de unge, der har aftaler med deres forældre om alkohol, overholder 96 % altid, for det meste eller nogle gange aftalerne. Kun 4 % overholder sjældent aftalerne og ingen af respondenterne angiver, at de aldrig overholder aftalerne.

Anbefaling: Det er fortsat vigtigt at informere forældre om, at de har en stor betydning i forhold til deres børns alkoholforbrug, og at klæde dem på med viden og konkrete redskaber i forhold til dette.

Konklusion: Aldersgrænserne for køb af alkohol håndhæves ikke i tilstrækkelig grad

47 % af 15-18-årige har inden for det seneste år købt alkohol i Danmark, som de ikke var gamle nok til at købe ifølge lovgivningen.

Anbefaling: Fundene viser, at der fortsat bør arbejdes med at styrke håndhævelsen af aldersgrænserne for køb af alkohol.

Indledning

I denne rapport kortlægges alkoholvaner blandt unge i alderen 15-25 år i Danmark, unges holdninger til alkohol i forskellige sammenhænge, samt unges viden om alkohol og kræft. Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens 'Fuld af liv'-indsats startede i 2014 med at indsamle data om danske unges alkoholvaner, og på den baggrund er der tidligere udgivet 7 rapporter om unges alkoholvaner [1-7].

Formål

Formålet med indeværende rapport er at give et indblik i danske unges viden, holdninger og adfærd i forhold til alkohol. Målgruppen for rapporten er fagfolk, beslutningstagere og andre, der har indflydelse på eller interesse for unges alkoholvaner. Rapportens resultater vil blive anvendt af Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens alkoholindsats 'Fuld af liv' til planlægningen af fremtidige indsatser og projekter.

Rapporten er udarbejdet af 'Fuld af liv'-indsatsens analyseenhed.

Baggrund

Alkohol er sundhedsskadeligt. Alkohol øger risikoen for ulykker samt for mere end 200 sygdomme og tilstande [8]. Desuden er alkohol hvert år forbundet med omkring 3.000 dødsfald i Danmark [9], og derudover kan et stort alkoholforbrug have sociale konsekvenser såsom en øget risiko for arbejdsløshed [10, 11]. Blandt unge er konsekvenserne også tydelige. F.eks. var 1.722 unge i kontakt med sygehuset på grund af alkohol i 2018 [12], og hver måned er alkohol skyld i gennemsnitligt ét dødsfald blandt unge i alderen 15-25 år [13].

Alkohol og kræft

Alkohol har siden 1988 været på Verdenssundhedsorganisationen WHO's liste over stoffer, der med sikkerhed er kræftfremkaldende for mennesker [14]. Alkohol øger risikoen for kræft i mundhulen, svælget, struben, spiserøret, leveren, brystet, tyk- og endetarmen, og risikoen for kræft stiger med mængden af alkohol, der indtages [15]. Hvert år får mindst 1.100 danskere kræft som følge af alkohol. Det svarer til knap 3 % af alle kræfttilfælde [16].

Alkoholvaner grundlægges i ungdommen

Forskning viser, at alkoholvaner grundlægges i ungdommen. Unge, der starter tidligt med at drikke og i teenageårene har et stort forbrug af alkohol, har en større risiko for senere i livet at drikke mere end andre voksne [17]. En tidlig alkoholdebut øger desuden risikoen for alkoholafhængighed [18, 19].

Danske unge har et højt alkoholforbrug og drikker mere end andre europæiske unge

De seneste årtier er alkoholforbruget faldet blandt danske unge [20, 21], og unge er ældre, når de begynder at drikke [21, 22]. Faldet ses også i den seneste Sundhedsprofil fra 2021 blandt 16-24-årige [8]. Desværre viser andre nye undersøgelser blandt 15-16-årige, samt den indeværende undersøgelse blandt 15-25-årige, at danske unges alkoholforbrug igen er stigende [21, 23]. Danmark har fortsat "europarekord", hvad angår fuldskab og binge-druk blandt unge. F.eks. har 40 % af danske 15-16-årige været fulde mindst én gang den seneste måned. Det er mere end i noget andet europæisk land, hvor den tilsvarende gennemsnitlige andel er 13 %. I Norge og Sverige er andelen blot 9 % [24].

Alkoholindsatsen 'Fuld af liv'

Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens alkoholindsats 'Fuld af liv' blev lanceret i 2014, og arbejder for at skabe en sundere alkoholkultur blandt unge. Indsatsens mål er at få unge til at starte senere med at drikke alkohol, at unge skal drikke mindre og at færre unge skal drikke sig fulde. 'Fuld af liv'-indsatsen laver både mediekampagner, pressehistorier, events (f.eks. Morgenfester og Ungdommens Folkemøde), undervisning (f.eks. Lommefilm), public affairs, forskning og analyse.

Definitioner**Genstande**

Én genstand svarer til én af følgende drikke: 1 almindelig øl, 1 glas vin, 1 alkoholcider, 1 alkoholsodavand, 1 drink/cocktail, 1 stort shot (f.eks. vodka) eller 2 store shots (f.eks. Gajol/Fisk). Desuden svarer 1 flaske vin til 6 genstande og 1 flaske spiritus til 20 genstande.

Sundhedsstyrelsens anbefalinger for alkoholforbrug

Sundhedsstyrelsens anbefalinger for alkoholforbrug er, at voksne på 18 år eller der over max bør drikke 10 genstande om ugen og max 4 genstande på samme dag. Hertil anbefales det, at 18-25-årige skal være særligt opmærksomme på ikke at overskride anbefalingerne [25].

Binge-druk

Binge-druk defineres som dét at drikke 5 eller flere genstande ved samme lejlighed.

Alkoholdebut

Alkoholdebut er defineret ved den alder, hvor man første gang drak en hel genstand.

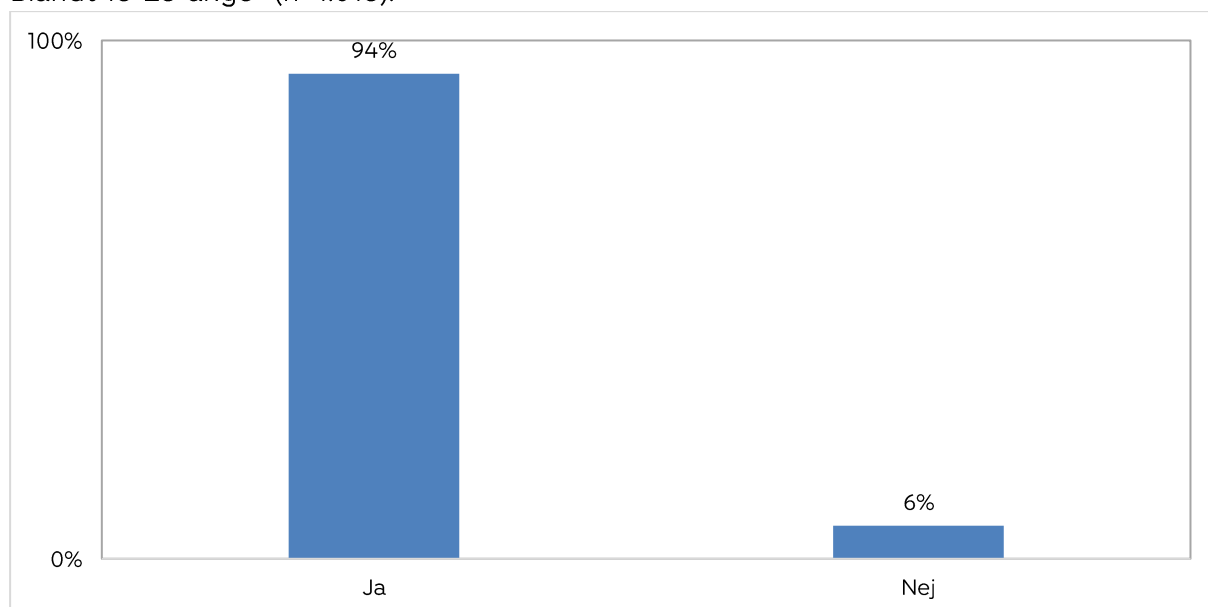
Fuldskabsdebut

Det er individuelt, hvor meget alkohol der skal til, for at man bliver fuld. Med fuldskabsdebut menes derfor den første situation, hvor man har drukket så meget alkohol, at man har følt sig fuld.

1. Alkohol- og fuldsksdebut

Prøvet at drikke alkohol

Figur 1.1. Andelen af unge, der har prøvet at drikke en hel genstand.
Blandt 15-25-årige* (n=1.015).

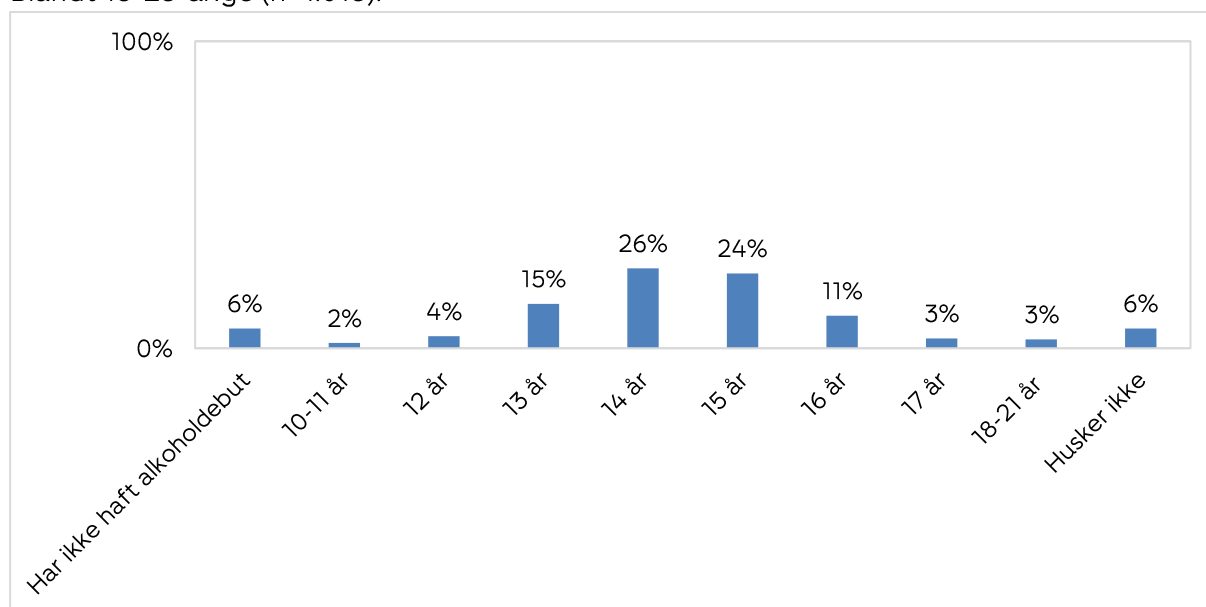

* Ingen forskel for køn, alder og region.

- Mere end ni ud af ti (94 %) af 15-25-årige har prøvet at drikke en genstand, mens 6 % ikke har prøvet at drikke en genstand.

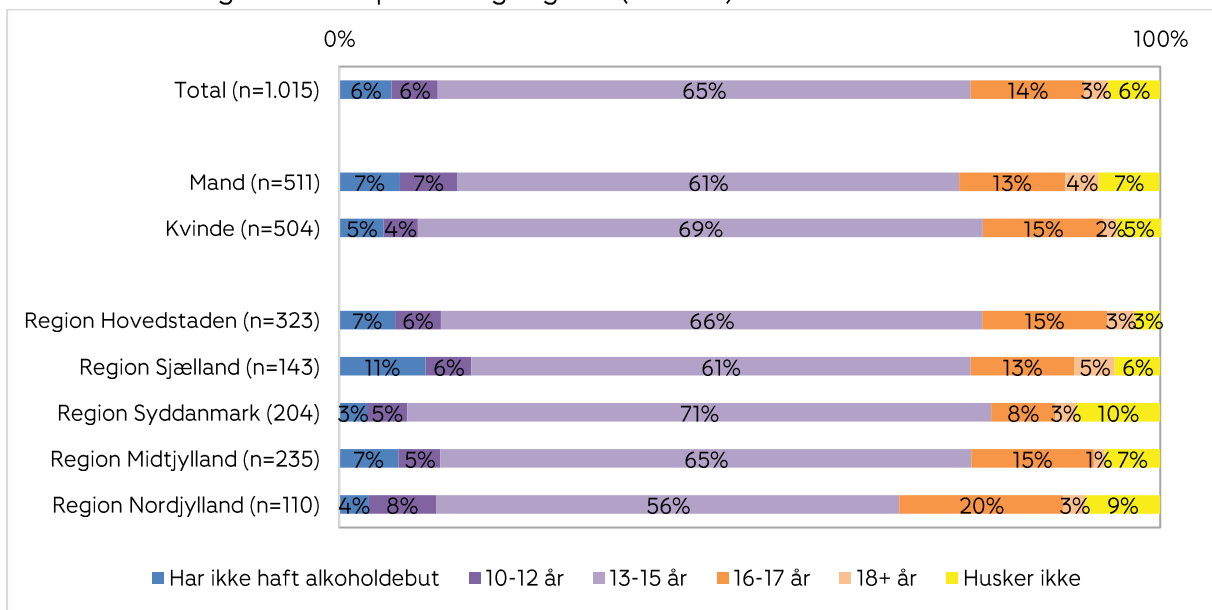
Alder ved alkoholdebut

Figur 1.2. *Hvor gammel var du, første gang du drak en hel genstand?*
Blandt 15-25-årige (n=1.015).

- 50% af 15-25-årige var mellem 14 og 15 år første gang de drak en genstand. 6 % var mellem 10 og 12 år, 11 % var 16 år, mens 3 % var mellem 18 og 21 år. 6 % har ikke haft alkoholdebut.

Figur 1.3. *Hvor gammel var du, første gang du drak en hel genstand?*
Blandt 15-25-årige - fordelt på køn og region* (n=1.015).

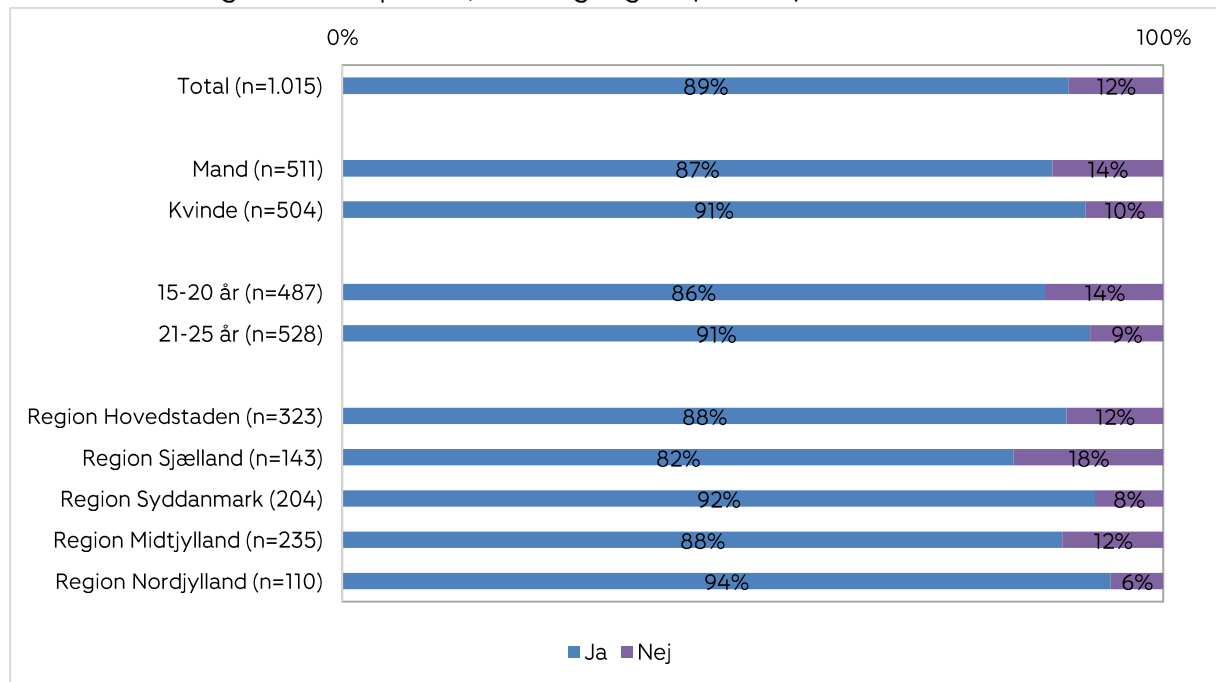
* Ikke testet for aldersforskelle¹.

- Cirka to tredjedele (65 %) af 15-25-årige var mellem 13 og 15 år første gang de drak en genstand. 6 % var mellem 10 og 12 år, 14 % var 16 eller 17 år, mens 3 % var 18 år eller derover. 6 % har ikke haft alkoholdebut.
- Lidt flere mænd end kvinder havde tidlig debut som 10-12-årig (7 % mod 4%), mens flere kvinder end mænd havde alkoholdebut som 13-15-årige.
- Der er ikke noget entydigt billede i de fundne regionale forskelle.

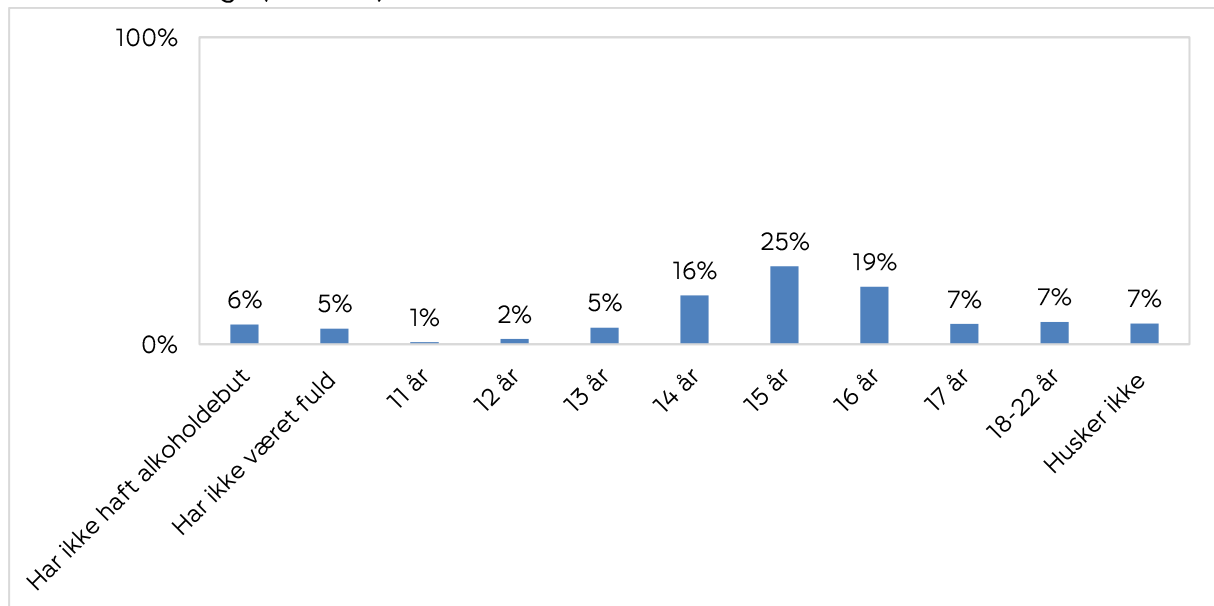
¹ I analysen om unges alkoholdebut, er der ikke kigget på forskelle mellem 15-20-årige og 21-25-årige, som i de øvrige kapitler. Det skyldes, at man i sagens natur ikke kan rapportere en ældre alkoholdebutalder end sin nuværende alder, og derfor kan en sammenligning risikere at give et skævt billede.

Prøvet at være fuld**Figur 1.4.** Andelen af unge, som har været fuld?

Blandt 15-25-årige – fordelt på køn, alder og region (n=1.015).

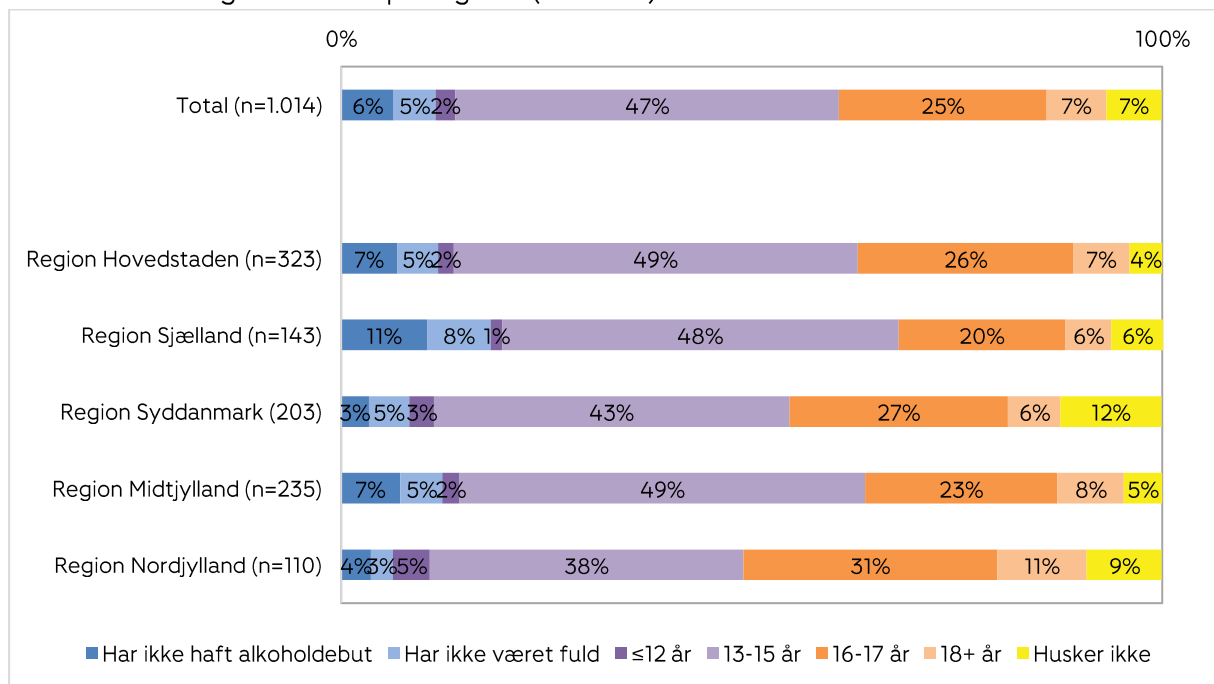

- 89 % af 15-25-årige har prøvet at være fulde.
- Lidt flere mænd end kvinder har prøvet at være fulde (91 % mod 87 %).
- Lidt flere 21-25-årige end 15-20-årige har prøvet at være fulde (91 % mod 86 %).
- Flest 15-25-årige fra Region Nordjylland har prøvet at være fulde (94 %), mens færrest 15-25-årige fra Region Sjælland har prøvet det (82 %).

Alder ved fulds-kabsdebut**Figur 1.5.** *Hvor gammel var du, første gang du var fuld?*Blandt 15-25-årige (n=1.014²).

- Blandt 15-25-årige var 60 % mellem 14 og 16 år første gang, at de var fulde. 7 % var 18 år eller ældre første gang, at de var fulde, mens 3 % var 12 år eller derunder.

Figur 1.6. *Hvor gammel var du, første gang du var fuld?*
Blandt 15-25-årige – fordelt på region* (n=1.014²).

*Ingen forskelle for køn. Ikke testet for aldersforskelle³.

- Blandt 15-25-årige var 47 % mellem 13-15 år første gang, at de var fulde, mens 25 % var 16-17 år. 7 % var 18 år eller ældre første gang, at de var fulde, mens 2 % var 12 år eller derunder. 11 % har ikke prøvet at være fulde.
- Flest 15-25-årige fra Region Nordjylland (5 %) var 12 år eller derunder første gang, de var fulde, mens færrest fra Region Sjælland var det (1 %). Samtidig var flest fra Region Nordjylland 18 år eller derover (11 %), mens færrest fra Region Sjælland og Syddanmark var 18 år eller derover første gang, de var fulde (6 %).

² 1 person er ekskluderet fra analysen, da personen angav at være 2 år første gang, han/hun drak sig fuld. Det skyldes, at vi ønsker at belyse, hvornår unge starter med at drikke sig fulde, og det vurderes urealistisk, at det er sket i så tidlig en alder.

³ I analysen om unges fuldsdebut, er der ikke kigget på forskelle mellem 15-20-årige og 21-25-årige, som i de øvrige kapitler. Det skyldes, at 15-20-årige i sagens natur ikke kan rapportere en ældre fuldsdebutalder, end deres nuværende alder.

Tidligere danske undersøgelser viser:

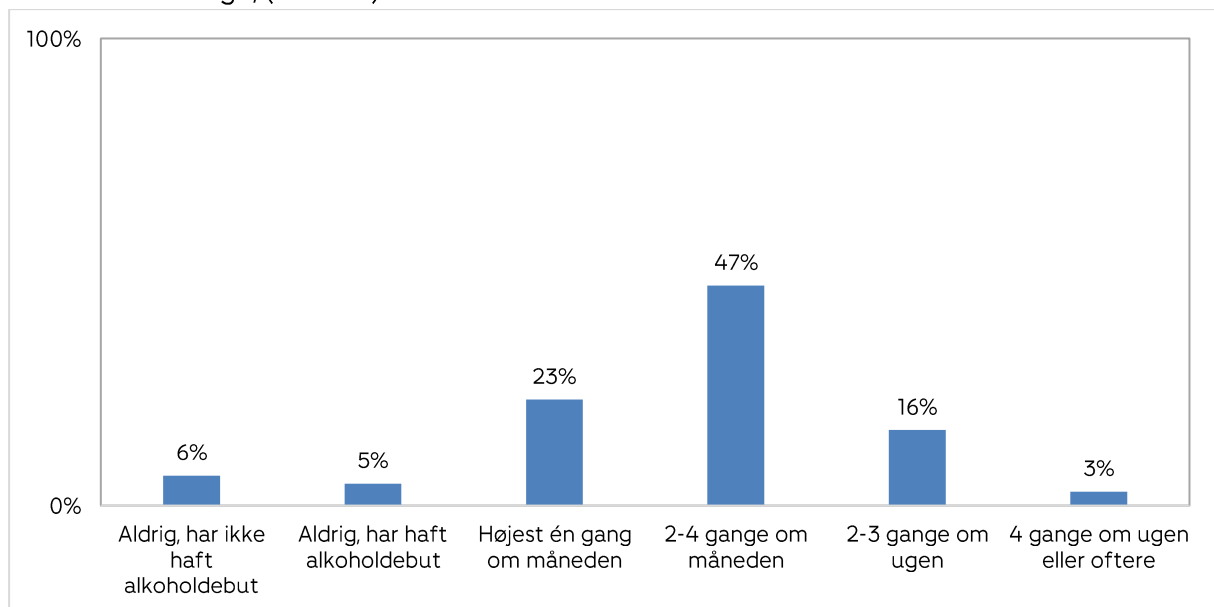
Skolebørnsundersøgelsen 2018 viser, at hovedparten af 9. klasses-elever har haft deres alkoholdebut (82 % af piger og 84 % af drenge) [21]. Oftest har unge danskere alkoholdebut i 14-15-års alderen. Med hensyn til fuldsdebut, har flere drenge end piger i 9. klasse prøvet at være fulde minimum to gange (50 % af drenge og 38 % af piger). En stor andel har *ikke* prøvet at være fulde i 9. klasse (43 % af piger og 33 % af drenge), mens de der har prøvet det, primært har været 14-15 år første gang. Der er gennem de sidste mange år sket et fald i andelen, der har haft deres alkoholdebut blandt 11-, 13- og 15-årige. De nyeste tal for 2018 viser, at den faldende udvikling blandt de 11- og 13-årige er stagneret, mens den er vendt for de 15-årige (15-årige piger fra 74 % i 2014 til 82 % i 2018, 15-årige drenge fra 77 % i 2014 til 84 % i 2018) [21]. Der er også sket et fald i andelen af 11-, 13- og 15-årige, som har drukket sig fulde mindst to gange. De nyeste tal viser, at den faldende udvikling er stagneret for 15-årige piger og steget for 15-årige drenge [21].

2. Alkoholforbrug

Alkoholhyppighed

Figur 2.1. Hvor ofte drikker du alkohol?

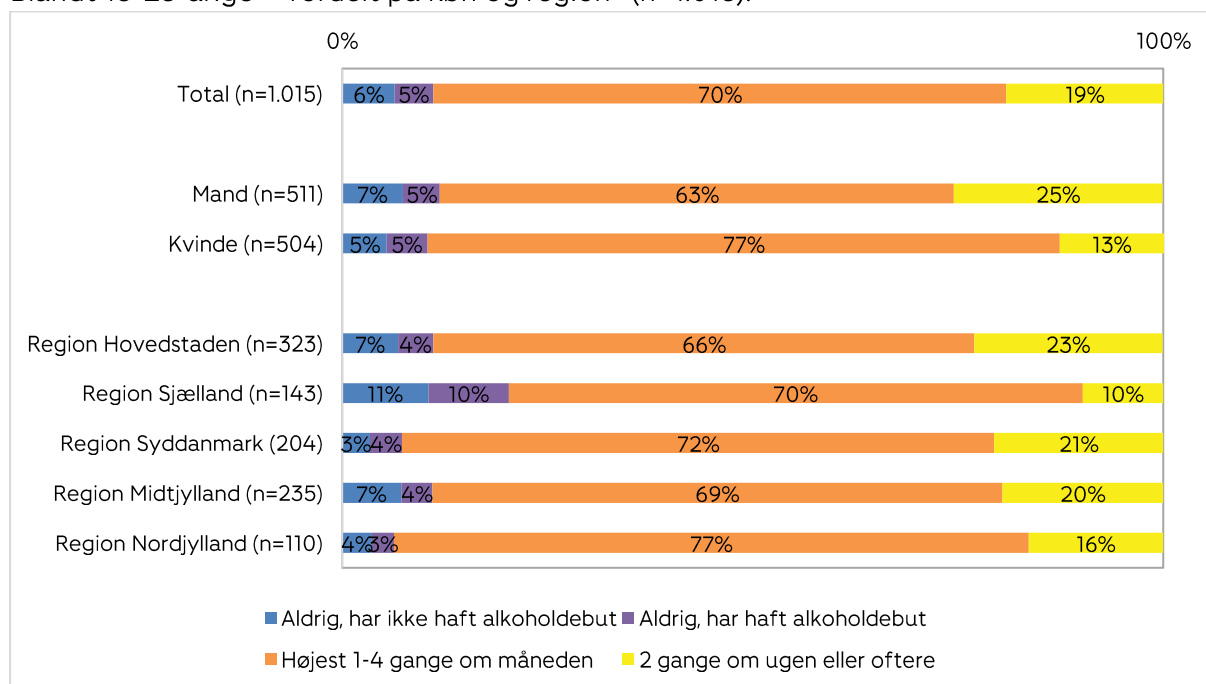
Blandt 15-25-årige, (n=1.015).

- 11 % af 15-25-årige drikker aldrig alkohol.
- 23 % drikker højst én gang om måneden, og 47 % drikker 2-4 gange om måneden.
- 16 % drikker 2-3 gange om ugen, mens 3 % drikker 4 gange om ugen eller oftere.

Figur 2.2. Hvor ofte drikker du alkohol?

Blandt 15-25-årige – fordelt på køn og region* (n=1.015).

* Ingen forskelle for alder.

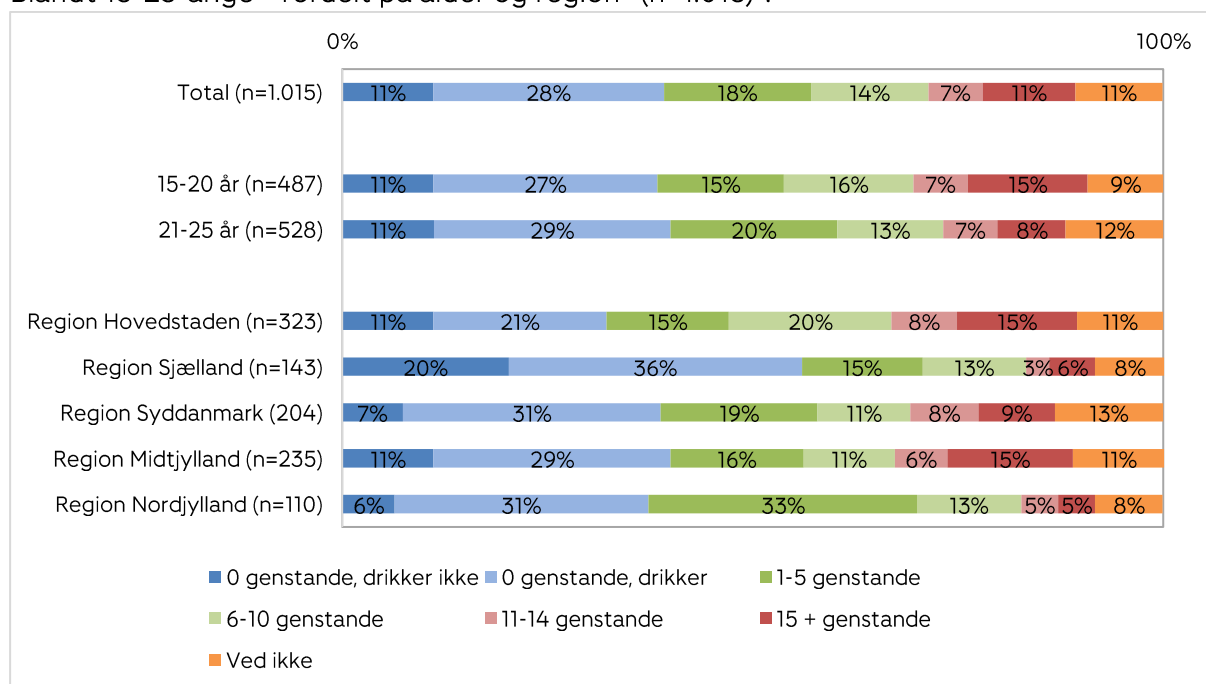
- 11 % af 15-25-årige drikker aldrig alkohol, mens 70 % drikker alkohol højest 1-4 gange om måneden. 19 % drikker alkohol 2 gange om ugen eller oftere.
- Flere mænd end kvinder drikker alkohol 2 gange om ugen eller oftere (25 % mod 13%).
- Flest 15-25-årige fra Region Hovedstaden (23 %) drikker alkohol 2 gange om ugen eller oftere, mens færrest fra Region Sjælland gør det (10 %).

Ugentligt alkoholforbrug

Sundhedsstyrelsen anbefaler, at voksne på 18 år og derover højst drikker 10 genstande om ugen. Børn og unge under 18 frarådes at drikke alkohol [25].

Figur 2.3. Ugentligt alkoholforbrug.

Blandt 15-25-årige - fordelt på alder og region* (n=1.015)⁴.

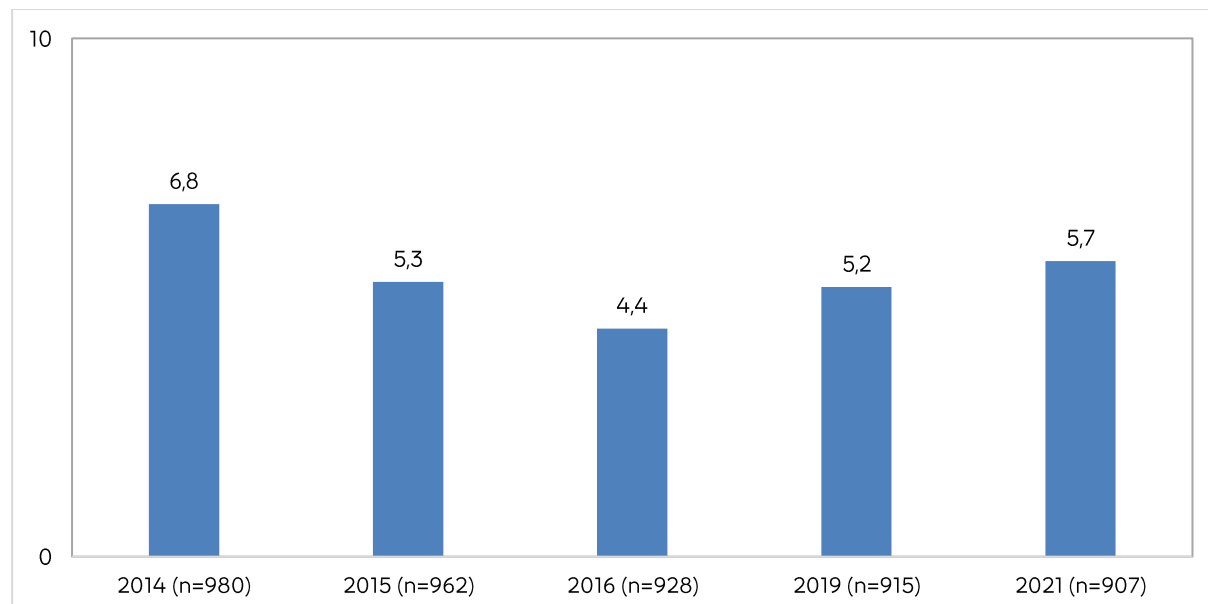
* Ingen forskel for køn.

- 71 % af 15-25-årige holder sig inden for Sundhedsstyrelsens anbefaling på maksimalt 10 genstande om ugen for voksne på 18 år og derover. 18 % overskrider anbefalingen på max 10 genstande om ugen.
- Flere 15-20-årige end 21-25-årige overskrider anbefalingen på maksimalt 10 genstande om ugen for voksne på 18 år og derover (22 % mod 15 %).
- Flest 15-25-årige fra Region Hovedstaden (23 %) drikker mere end anbefalingen på maksimalt 10 genstande om ugen for voksne på 18 og derover, mens der er færrest 15-25-årige fra Region Sjælland, der gør det (9 %).

⁴ Svarkategorien "0 genstande, drikker ikke" inkluderer personer, der ikke har prøvet at drikke alkohol og personer, der angiver, at de aldrig drikker alkohol, men som har prøvet det. Svarkategorien "0 genstande, drikker" inkluderer personer, der har svaret 0 genstande til spørgsmålet, men som tidligere har angivet, at de drikker.

Udvikling i ugentligt antal genstande

Figur 2.4. Udvikling i gennemsnitlig antal genstande drukket i løbet af en typisk uge fra 2014-2021^{5,6,7}.

- I 2021 var det gennemsnitlige ugentlige alkoholforbrug 5,7 genstande. Det er signifikant mindre end i 2014, hvor det gennemsnitlige ugentlige alkoholforbrug var 6,8 genstande. Omvendt er der sket en stigning fra 2016-2021, hvor det gennemsnitlige ugentlige alkoholforbrug var 4,4 genstande i 2016. Det gennemsnitlige ugentlige alkoholforbrug i 2021 er på samme niveau som i 2015 og 2019.

⁵ De personer, der aldrig har prøvet at drikke alkohol og de personer, der aldrig drikker alkohol, men som har prøvet det, er kodet til at drikke 0 genstande i løbet af en typisk uge. Respondenter, der har svaret "Ved ikke" til spørgsmålet om, hvor mange genstande de drikker på hver af dagene i løbet af en typisk uge er ekskluderet fra analyserne. Den gennemsnitlige udvikling er vurderet på baggrund af t-test.

⁶ Data fra 2017 indgår ikke i udviklingsanalysen, da respondenterne ikke har haft mulighed for at svare 'Jeg drikker ikke på en gennemsnitlig uge' og 'Ved ikke'. Respondenterne i 2017 har således ikke haft samme svarmuligheder som for de øvrige år, hvorfor resultaterne ikke kan sammenlignes.

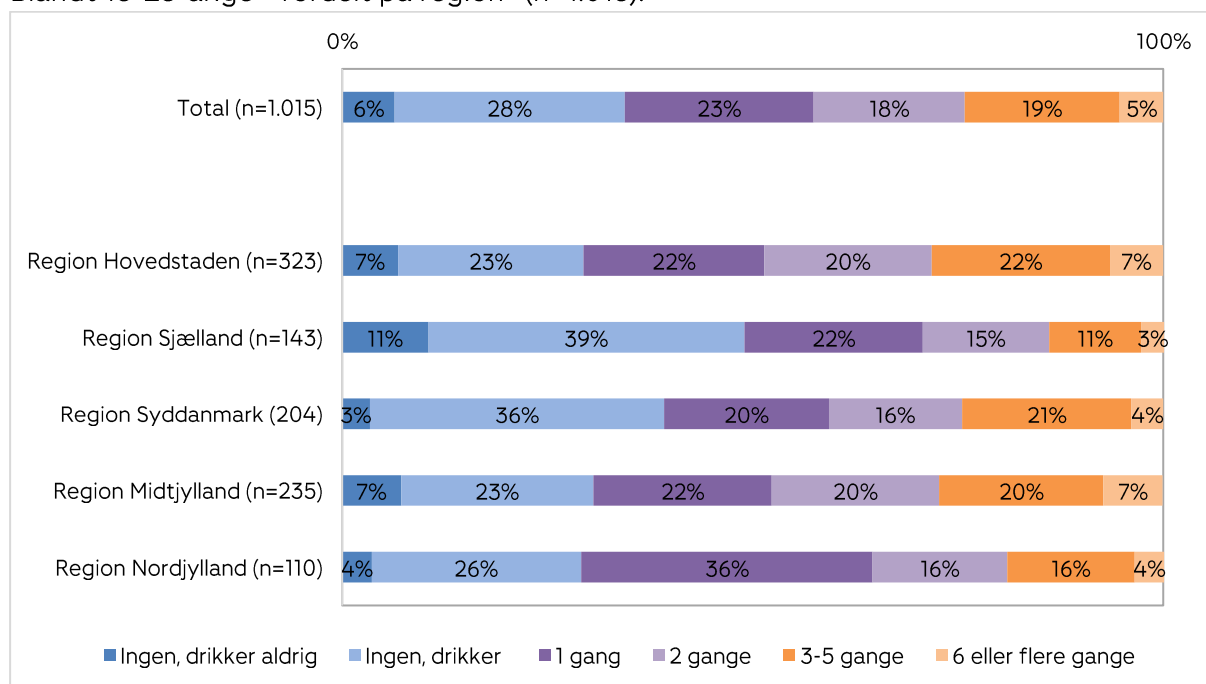
⁷ Figuren underestimerer det gennemsnitlige ugentlige forbrug, idet over en fjerdedel har et alkoholforbrug, men svarer, at de ikke drikker på en typisk uge. Disse personer indgår i analyserne med et alkoholforbrug på 0 genstande, selvom de i nogle uger drikker alkohol.

Binge-drinking

Sundhedsstyrelsen anbefaler, at man højst drikker 4 genstande på samme dag. Sundhedsstyrelsen fraråder børn og unge under 18 år at drikke alkohol [25].

Figur 2.5. Tænk tilbage på den seneste måned. Hvor mange gange har du drukket 5 eller flere genstande ved samme lejlighed?

Blandt 15-25-årige - fordelt på region* (n=1.015).

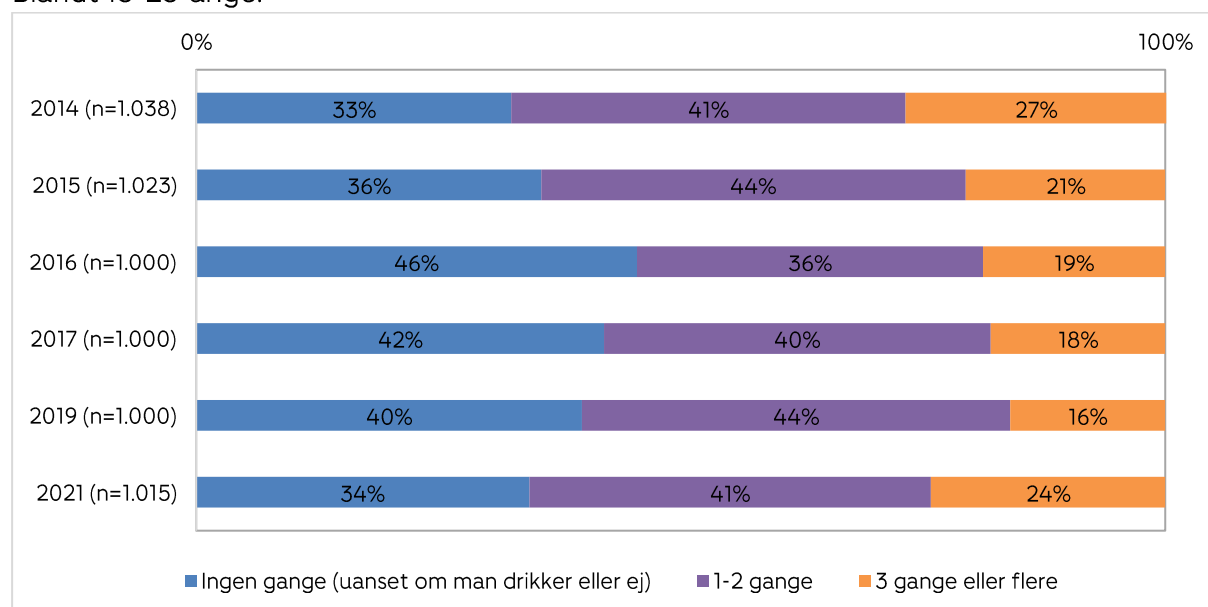
*Ingen forskelle for køn og alder.

- 66 % af 15-25-årige har binge-drukket én eller flere gange den seneste måned. 24 % har binge-drukket tre eller flere gange den seneste måned.
- Flest fra Region Hovedstaden og Region Midtjylland har binge-drukket to eller flere gange den seneste måned (hhv. 49 % og 47 %), mens færrest fra Region Sjælland har gjort dette (29 %).

Udvikling i binge-drinking

Figur 2.6. Udvikling 2014-2021⁸. Tænk tilbage på den seneste måned. Hvor mange gange har du drukket 5 eller flere genstande ved samme lejlighed?

Blandt 15-25-årige.

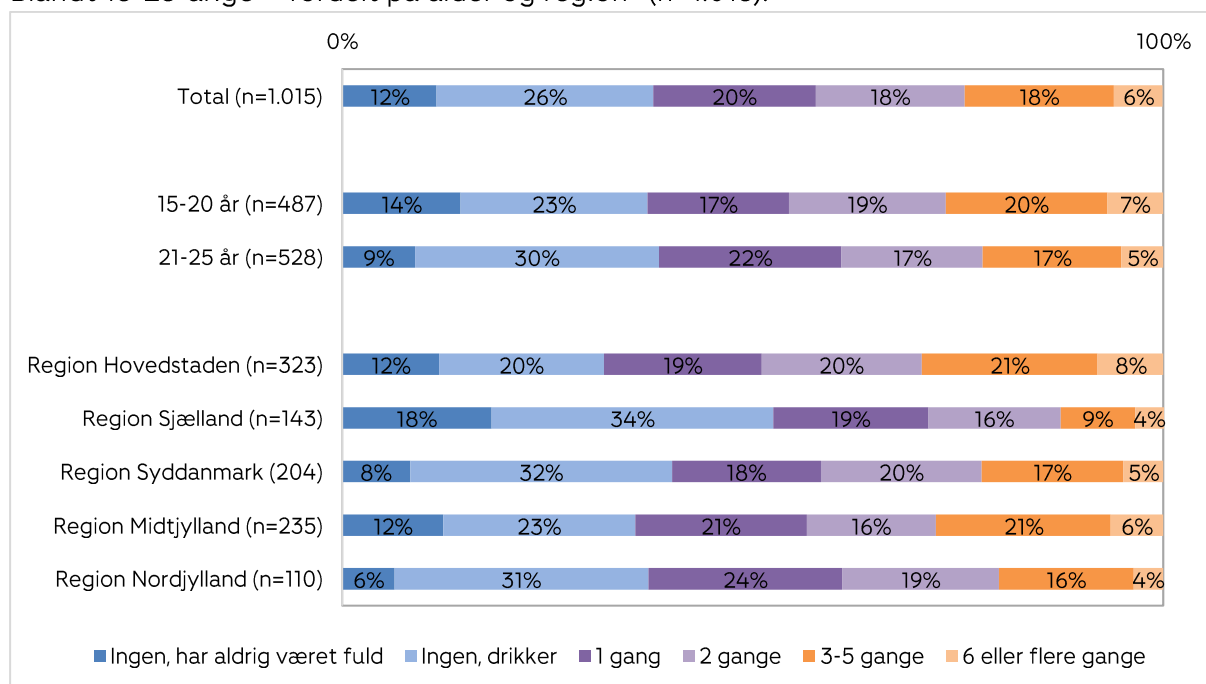

- Fra 2016 til 2021 er der sket en stigning i andelen af 15-25-årige, der har binge-drukket én eller flere gange inden for den seneste måned - fra 55 % i 2016 til 66 % i 2021. Det er på samme niveau, som i 2014 (67 %) og 2015 (64 %).
- Der er endvidere sket en stigning i andelen af 15-25-årige, der har binge-drukket 3 eller flere gange (24 %) i forhold til årene 2016, 2017 og 2019. Der er ikke signifikant forskel i forhold til 2014 og 2015.

⁸ Der er testet for signifikante forskelle mellem 2021 i forhold til 2019, 2017, 2016, 2015 og 2014. Forskellene mellem 2021 og henholdsvis 2016, 2017 og 2019 er signifikante, mens der ikke er nogen signifikante forskelle mellem 2021 i forhold til 2014 og 2015. Der er ikke testet for forskelle mellem 2014, 2015, 2016, 2017 og 2019 indbyrdes.

Hyppighed af fuldskab

Figur 2.7. Tænk tilbage på den seneste måned. Hvor mange gange har du været fuld?
Blandt 15-25-årige – fordelt på alder og region* (n=1.015).

*Ingen forskel for køn.

- 62 % af 15-25-årige har været fulde mindst én gang inden for den seneste måned.
- Cirka lige mange 15-20-årige og 21-25-årige har været fulde mindst én gang inden for den seneste måned (henholdsvis 63 % og 61 %), men flest 15-20-årige har været fulde to gange eller mere inden for den seneste måned (46 % mod 39 % af de 21-25-årige).
- Flest fra Region Hovedstaden har været fulde mindst én gang inden for den seneste måned (68 %), mens færrest fra Region Sjælland har været det (48 %).

Tidligere danske undersøgelser viser:

Skolebørnsundersøgelsen 2018 viser, at størstedelen af 15-årige har prøvet at drikke alkohol (84 % af drengene og 82 % af pigerne). 26 % af drenge og 18 % af piger i 15-års alderen drikker alkohol ugentligt (2018-data). *Skolebørnsundersøgelsen 2018* viser, at der fra omkring årtusindeskiftet er sket et fald i unges alkoholforbrug og at unge er ældre, før de begynder at drikke. Fra 2014 til 2018 er den positive udvikling desværre stagneret for 11- og 13-årige, mens der er sket en decideret stigning i 15-åriges alkoholforbrug – det gælder både andelen, der har prøvet at drikke alkohol, og andelen, der drikker alkohol ugentligt. Blandt 15-årige drenge er der også sket en stigning i andelen, der har prøvet at være fulde mindst 2 gange. [21].

Den europæiske rusmiddelundersøgelse "ESPAD Report 2019" viser, at 74 % af danske 15-16-årige har drukket alkohol inden for den seneste måned. 40 % har endvidere været fulde den seneste måned (2019), hvilket er en markant stigning fra 2015, hvor tallet var 32 %.

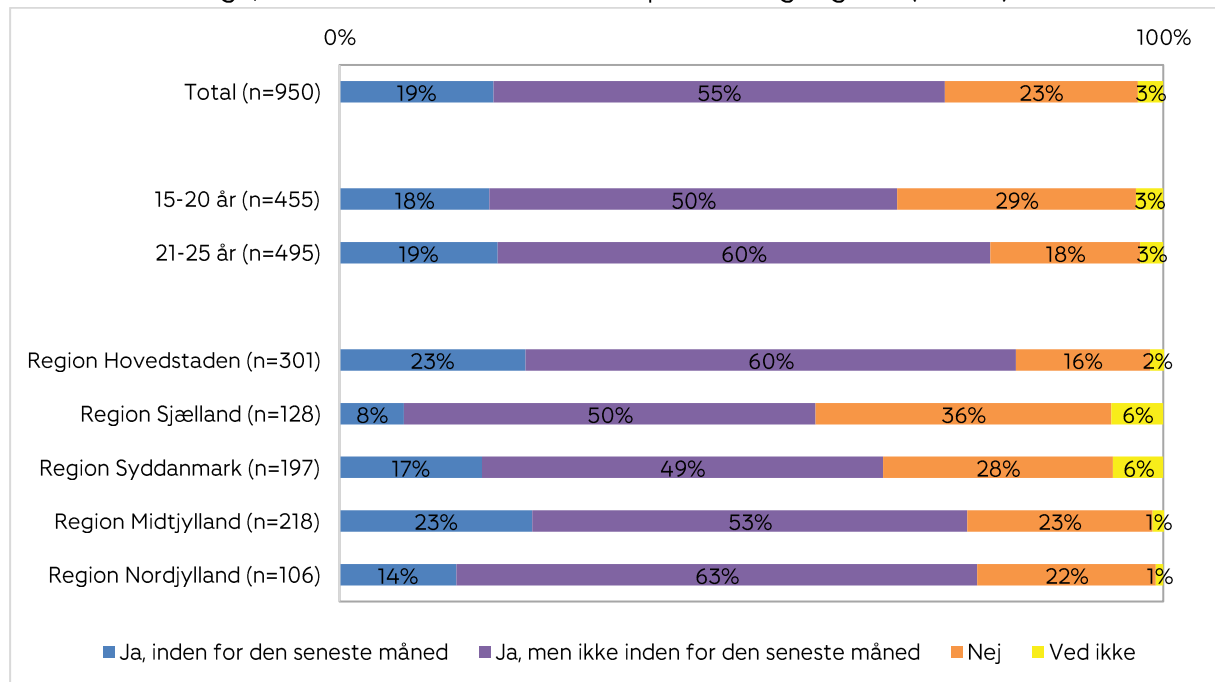
I Den Nationale Sundhedsprofil 2021 fremgår det, at 76 % af unge mænd og 86 % af unge kvinder i alderen 16-24 år holder sig inden for Sundhedsstyrelsens anbefalede grænse på højst 10 genstande om ugen. Der er sket et fald i andelen af 16-24-årige, der overskrider denne grænse fra 2010 til 2021. I 2010 var det 47 % og 28 % af henholdsvis unge mænd og kvinder, som overskred grænsen, mens dette var henholdsvis 24 % og 14 % i 2021[8]. Selvom en stor andel af unge holder sig inden for de anbefalede grænser for alkoholindtag, er binge-druk stadig udbredt. Således drikker knap 20 % af 16-24-årige mænd ugentligt 5 eller flere genstande ved samme lejlighed, mens det gælder for 13 % af 16-24-årige kvinder. Der er sket et fald i andelen af 16-24-årige kvinder og mænd, der binge-drikker ugentligt fra 2013 til 2021 – i 2010 blev binge-druk ikke målt på samme måde [8]. Dataindsamlingen til Sundhedsprofilen 2021 foregik under coronapandemien, i en periode, hvor der var vidtgående restriktioner – f.eks. nedlukning af natteliv.

3. Oplevelser med at drikke for meget

Prøvet at drikke for meget

Figur 3.1. Har du oplevet at have drukket så meget, at du næste dag ville ønske, at du havde drukket mindre?

Blandt 15-25-årige, der drikker alkohol⁹ – fordelt på alder og region* (n=950).

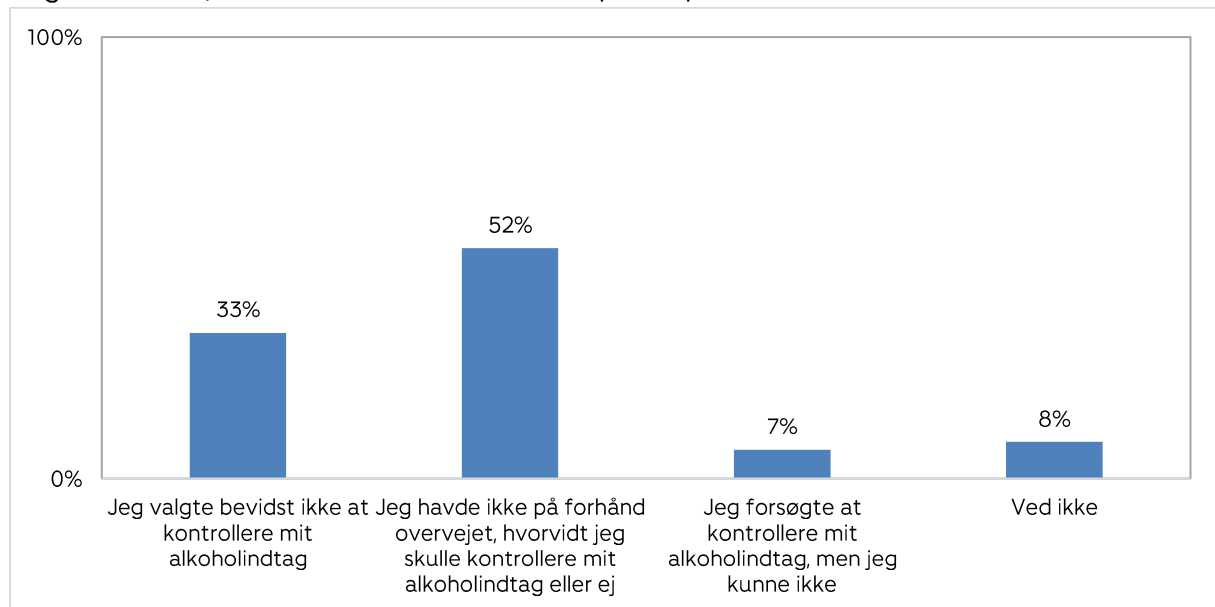
*Ingen forskel for køn.

- 74% af 15-25-årige, der drikker alkohol, har oplevet at drikke så meget, at de næste dag ville ønske, at de havde drukket mindre. 19% har oplevet det inden for den seneste måned.
- Flere 21-25-årige (79%) end 15-20-årige (68%), der drikker alkohol, har oplevet at drikke så meget, at de næste dag ville ønske, at de havde drukket mindre. Inden for den seneste måned er andelen dog ens (18-19 %).
- Flest fra Region Hovedstaden (83%), der drikker alkohol, har oplevet at drikke så meget, at de næste dag ville ønske, at de havde drukket mindre, mens færrest fra Region Sjælland (58%) har oplevet det.

⁹ Det vil sige personer, som drikker oftere end aldrig.

Figur 3.2. Da du sidst oplevede at have drukket for meget, hvilket af følgende udsagn beskrev da bedst omstændighederne.

Blandt 15-25-årige, der angiver, at de har oplevet at have drukket så meget, at de næste dag ville ønske, at de havde drukket mindre (n=676).

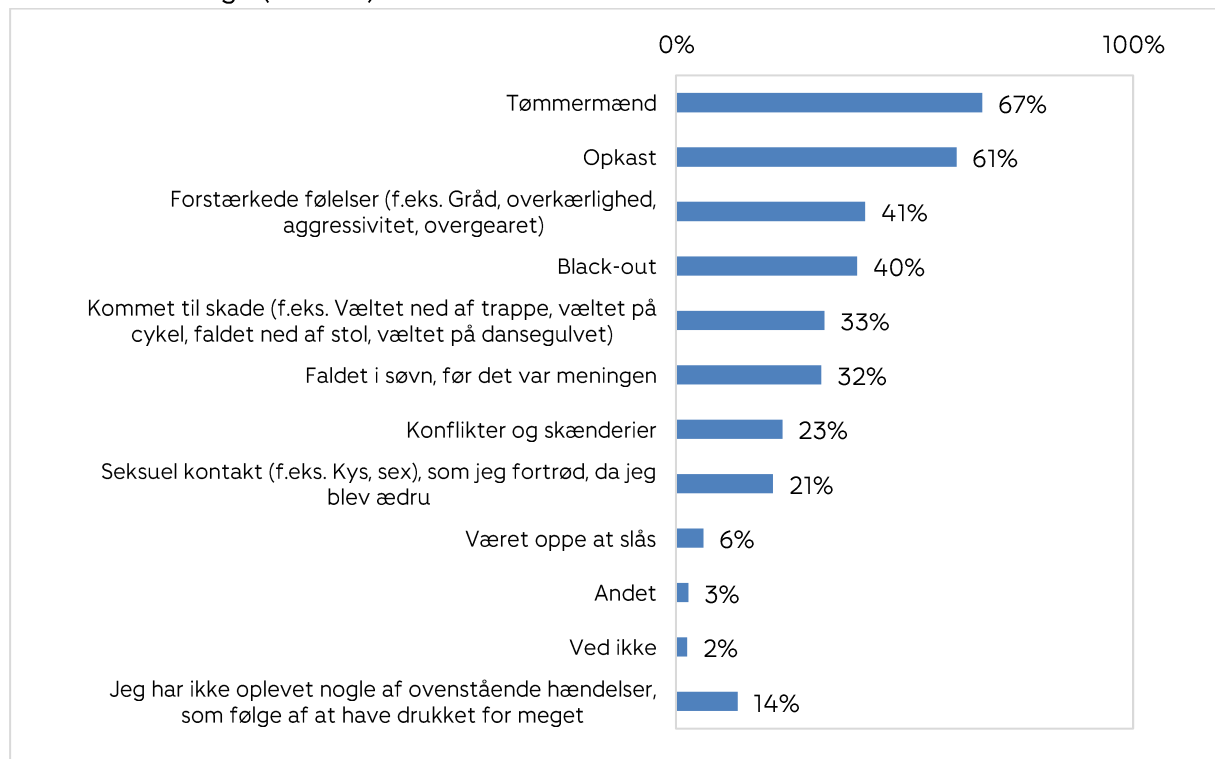

- Blandt 15-25-årige, der har oplevet at have drukket så meget, at de næste dag ville ønske, at de havde drukket mindre, angiver 7%, at de forsøgte at kontrollere deres alkoholindtag, men at de ikke kunne. 33% angiver, at de bevidst ikke valgte at kontrollere deres alkoholindtag, mens 52% ikke på forhånd havde overvejet, hvorvidt de skulle kontrollere deres alkoholindtag eller ej.

Oplevelser, som følge af at have drukket for meget

Figur 3.3. Hvilke af følgende hændelser har du oplevet, som følge af at have drukket for meget? Det var muligt at angive flere svar.

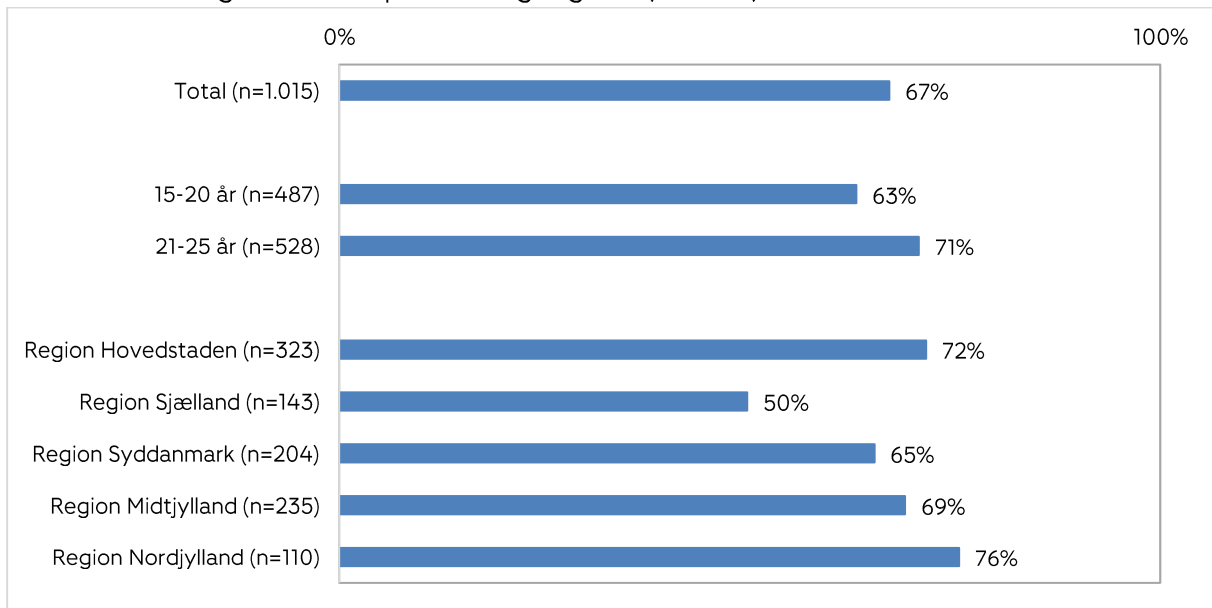
Blandt 15-25-årige (n=1.015).

*Andet udgør bl.a.: svimmelhed/træthed og sagt ting, man fortrød.

- Blandt 15-25-årige angiver 67%, at de har fået tømmermænd, som følge af at have drukket for meget, mens 61% har oplevet at kaste op. 41% har haft forstærkede følelser (f.eks. gråd, overkærlighed, aggressivitet, overgearet), som følge af at have drukket for meget og 40 % har oplevet at få blackout. En tredjedel (33 %) er kommet til skade fordi de havde drukket for meget alkohol.

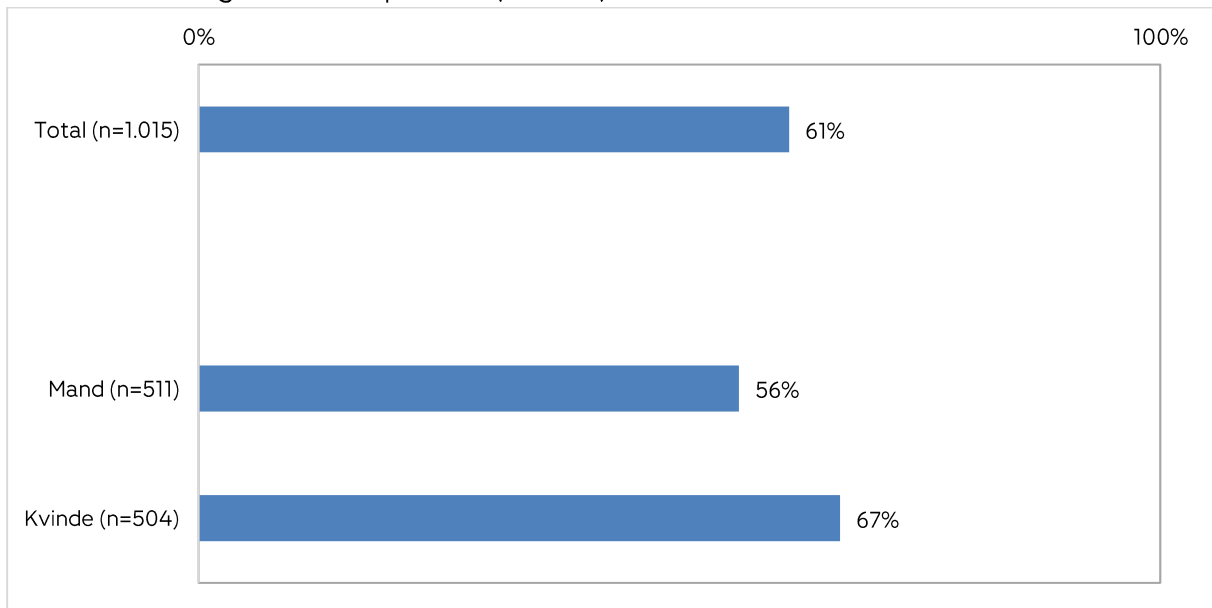
Figur 3.4. Andel, der har oplevet tømmermænd, som følge af at have drukket for meget. Blandt 15-25-årige – fordelt på alder og region* (n=1.015).

*Ingen forskel for køn.

- Flere 21-25-årige end 15-20-årige har oplevet at have tømmermænd, som følge af at have drukket for meget (71% mod 63%).
- Flest fra Region Nordjylland (76%) har oplevet tømmermænd, som følge af at have drukket for meget, mens færrest fra Region Sjælland (50%) har oplevet det.

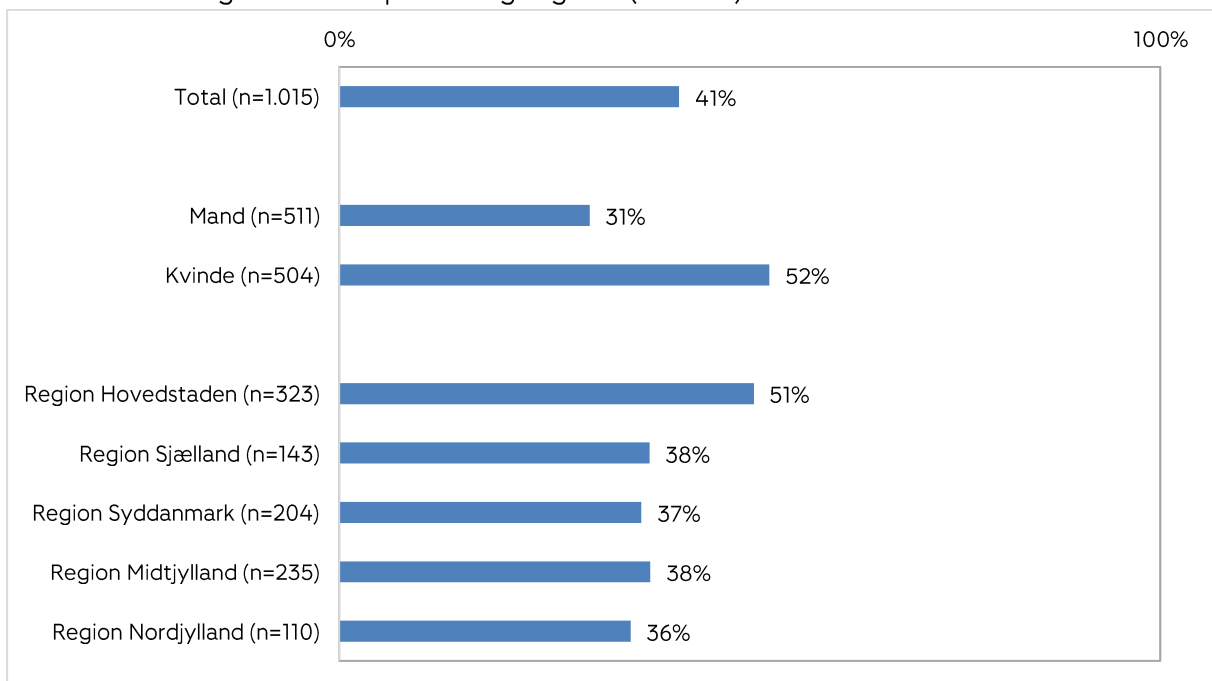
Figur 3.5. Andel, der har oplevet opkast, som følge af at have drukket for meget.
Blandt 15-25-årige – fordelt på køn* (n=1.015).

* Ingen forskel for alder og region.

- Flere kvinder (67%) end mænd (56%) har oplevet at kaste op, som følge af at have drukket for meget.

Figur 3.6. Andel, der har oplevet forstærkede følelser (f.eks. gråd, overkærlighed, aggressivitet, overgearet), som følge af at have drukket for meget.
Blandt 15-25-årige – fordelt på køn og region* (n=1.015).

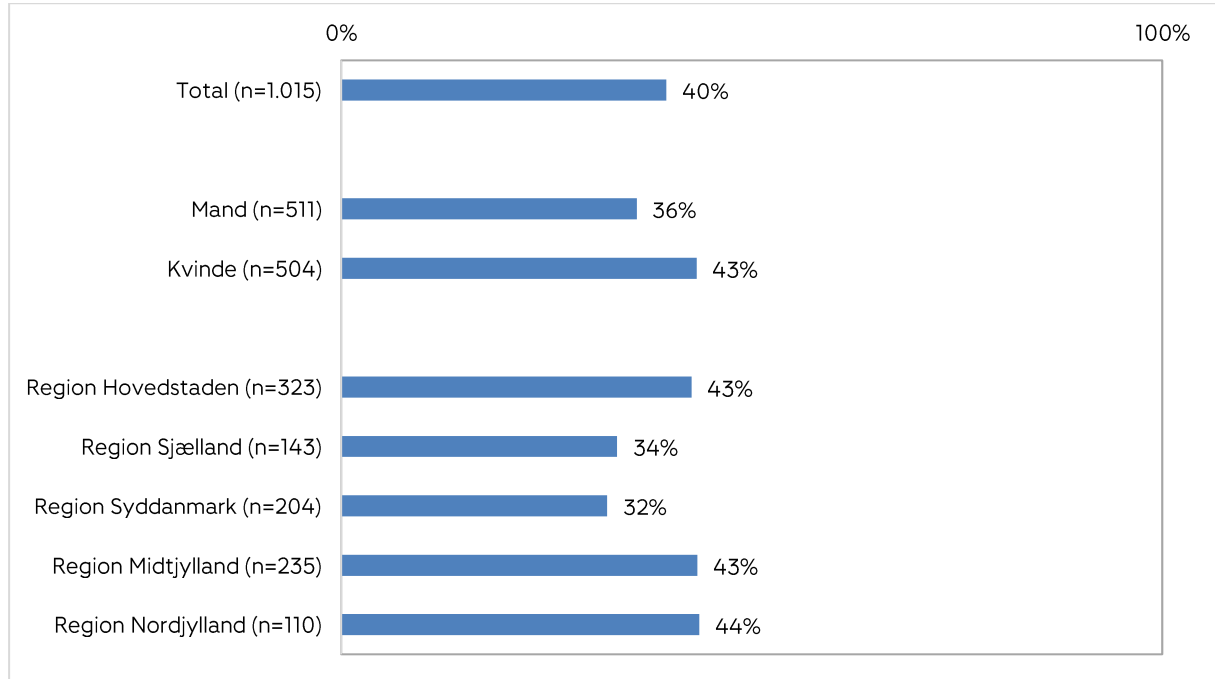

* Ingen forskel for alder.

- Flere kvinder end mænd har haft forstærkede følelser, som følge af at have drukket for meget (52% mod 31%).
- Flest fra Region Hovedstaden (51%) har oplevet forstærkede følelser (f.eks. gråd, overkærlighed, aggressivitet, overgearet), som følge af at have drukket for meget, mens færrest fra Region Nordjylland (36%) har oplevet det.

Figur 3.7. Andel, der har oplevet blackout (oplevelser af ikke at kunne huske dele af eller hele aftenen), som følge af at have drukket for meget.

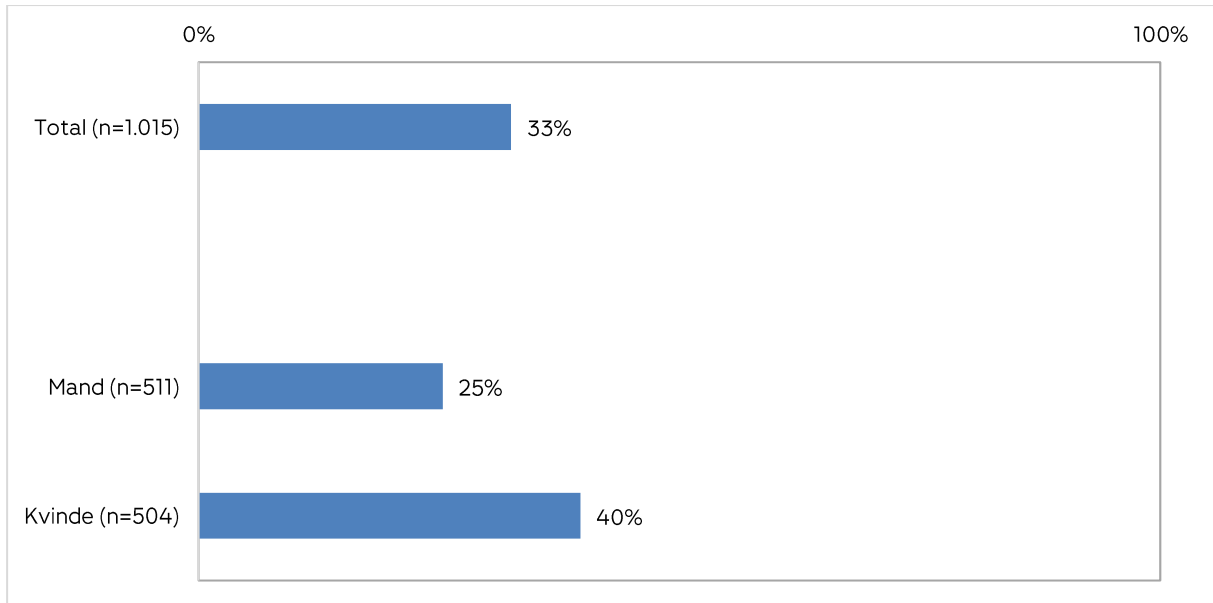
Blandt 15-25-årige – fordelt på køn og region* (n=1.015).

*Ingen forskel på alder.

- Flere kvinder end mænd har oplevet blackout, som følge af at have drukket for meget (43% mod 36%).
- Flest fra Region Nordjylland (44%) har oplevet blackout, mens færrest fra Region Syddanmark (32%) har oplevet det.

Figur 3.8. Andel, der har oplevet at komme til skade (f.eks. væltet ned af trappe, væltet på cykel, faldet ned af stol, væltet på dansegulvet), som følge af at have drukket for meget. Blandt 15-25-årige – fordelt på køn* (n=1.015).

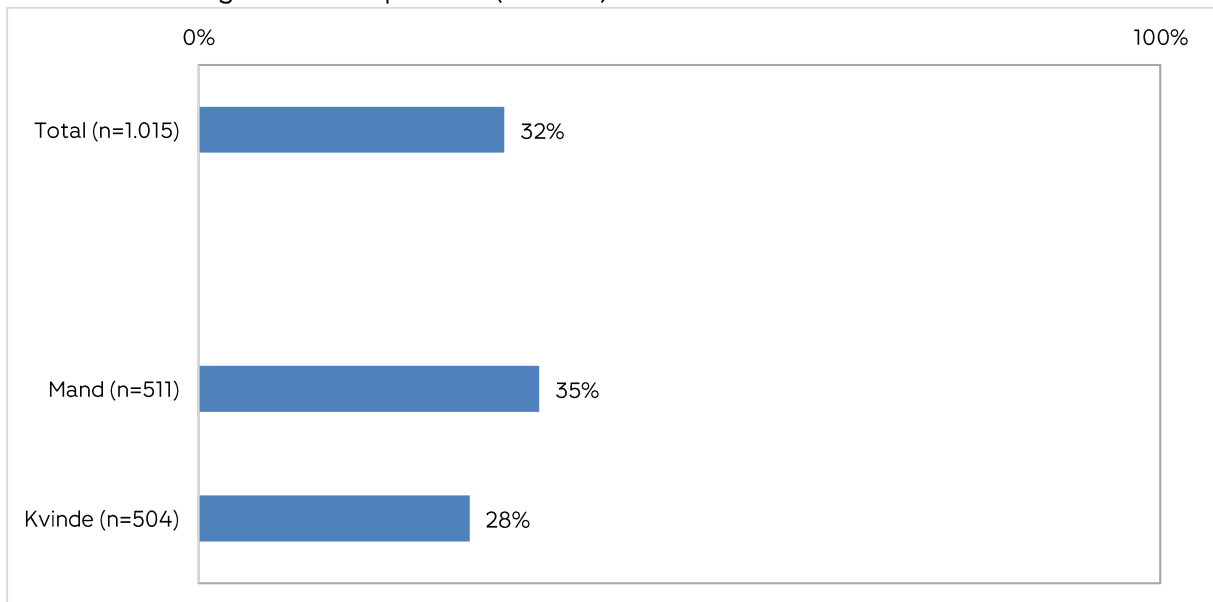

* Ingen forskel for alder & region.

- Flere kvinder (40%) end mænd (25%) har oplevet at komme til skade, som følge af at have drukket for meget.

Figur 3.9. Andel, der har oplevet at falde i søvn, før det var meningen, som følge af at have drukket for meget.

Blandt 15-25-årige – fordelt på køn* (n=1.015).

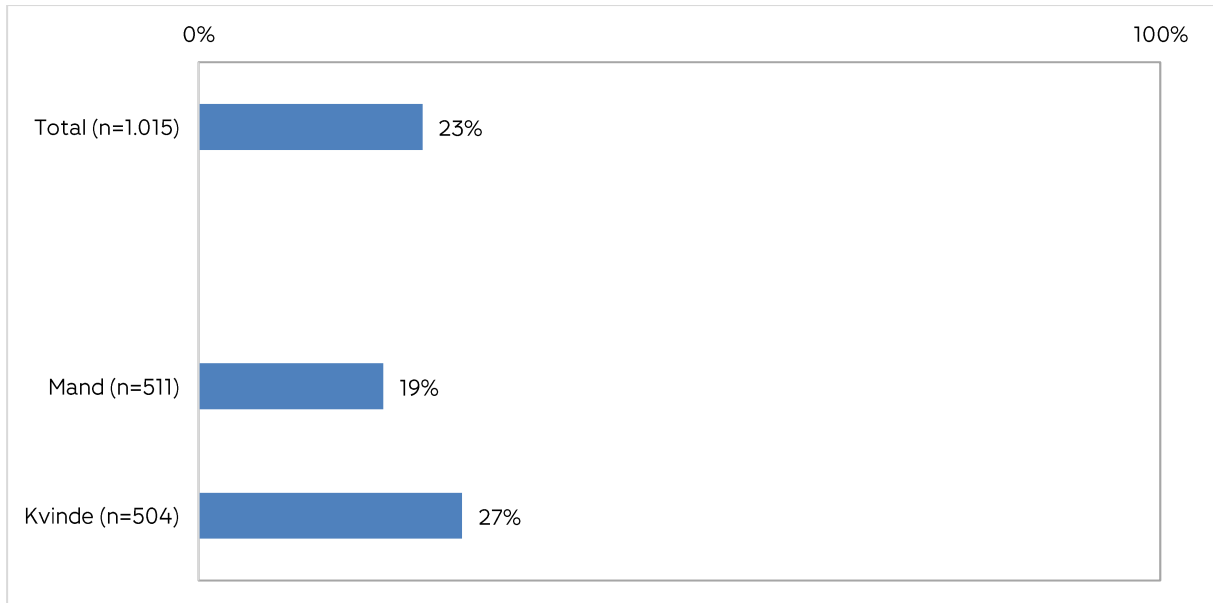

*Ingen forskel for alder og region.

- Flere mænd (35%) end kvinder (28%) har oplevet at falde i søvn, før det var meningen, som følge af at have drukket for meget.

Figur 3.10. Andel, der har oplevet konflikter og skænderier, som følge af at have drukket for meget.

Blandt 15-25-årige – fordelt på køn* (n=1.015).

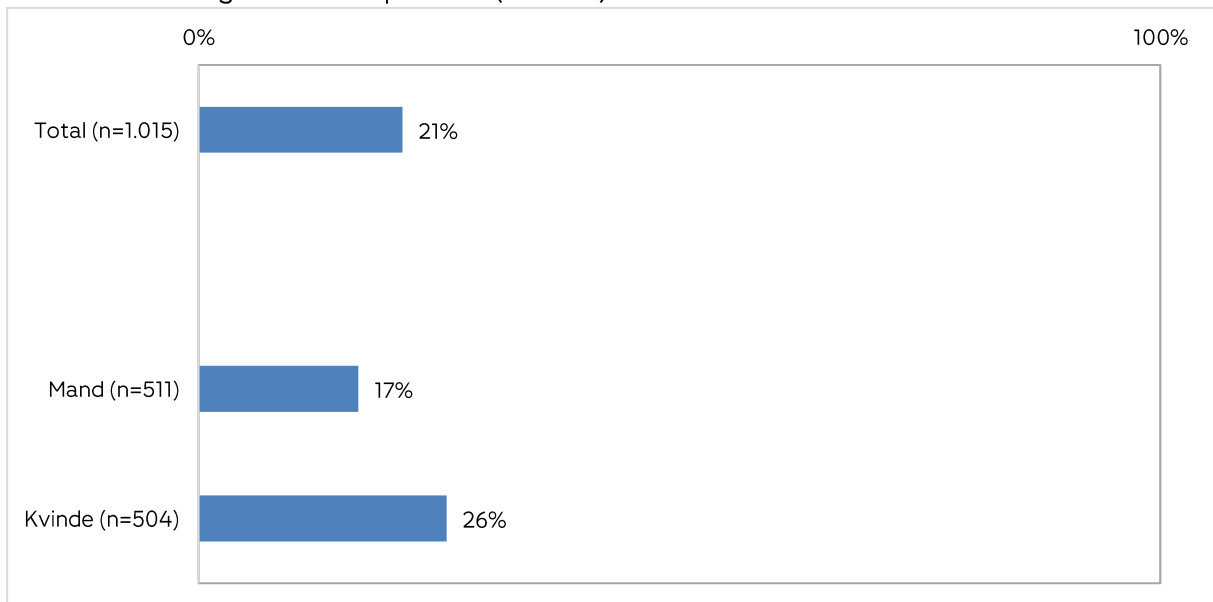

* Ingen forskel for alder og region.

- Flere kvinder (27%) end mænd (19%) har oplevet konflikter og skænderier, som følge af at have drukket for meget.

Figur 3.11. Andel, der har seksuel kontakt (f.eks. kys, sex), som de fortrød, da de blev ædru, som følge af at have drukket for meget.

Blandt 15-25-årige – fordelt på køn* (n=1.015).

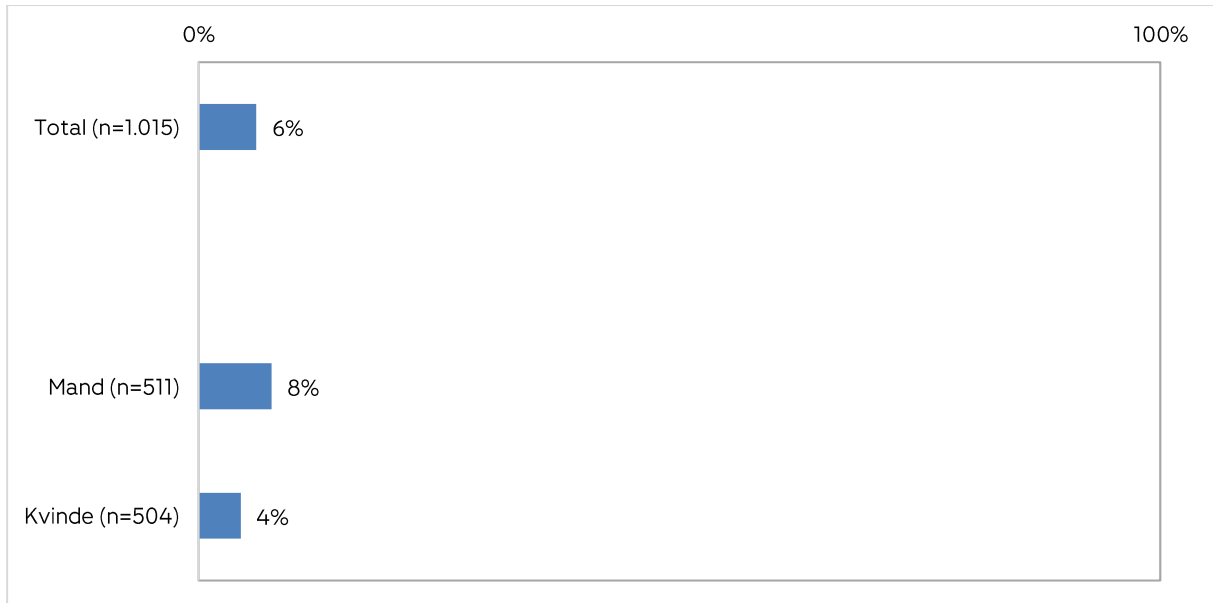

* Ingen forskel for alder og region.

- Flere kvinder (26%) end mænd (17%) har oplevet seksuel kontakt, som de fortrød, da de blev ædru, som følge af at have drukket for meget.

Figur 3.12. Andel, der har oplevet at være oppe at slås, som følge af at have drukket for meget.

Blandt 15-25-årige – fordelt på køn* (n=1.015).

* Ingen forskel for alder og region.

- Flere mænd (8%) end kvinder (4%) har oplevet at være oppe at slås, som følge af at have drukket for meget.

Tidligere danske undersøgelser viser:

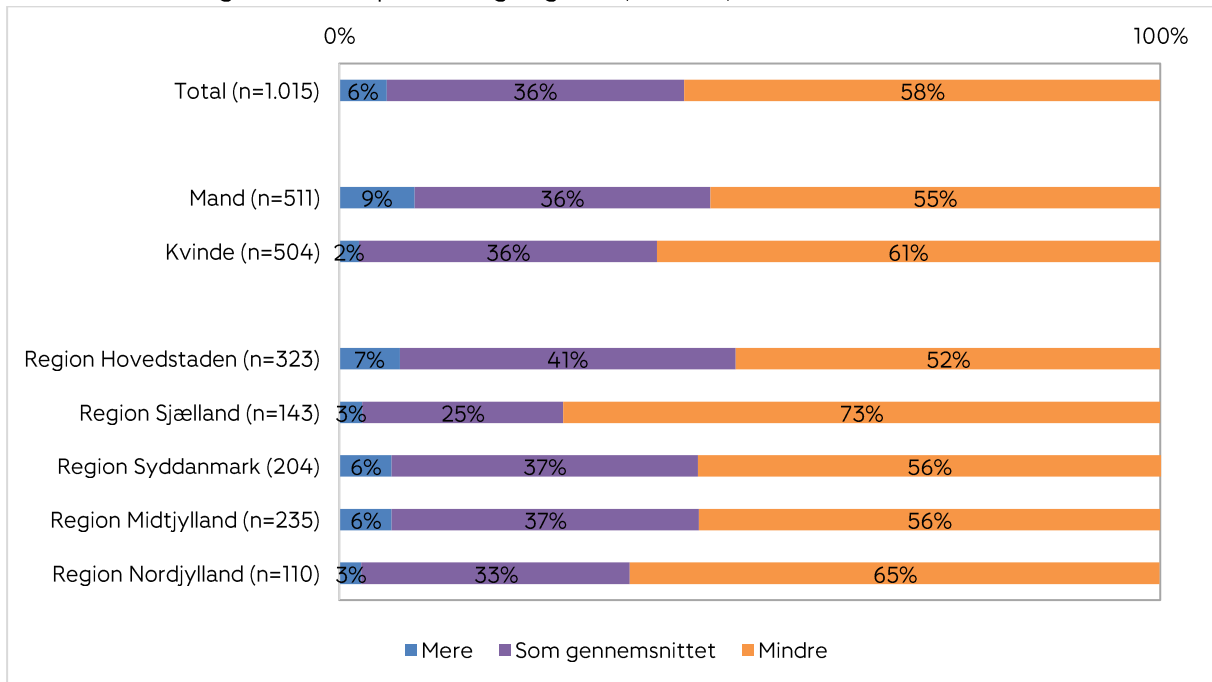
I Monitorering af unges livsstil og dagligdag fra 2008 ses det, at en stor del af 16-20-årige, der drikker, har oplevet forskellige problemer, fordi de har drukket alkohol [26]. Blandt dem, der drikker alkohol, har eksempelvis hver tredje haft nedsat præstation i skolen eller på arbejdet på grund af alkohol, mens 43 % af kvinderne og 28 % af mændene har haft problemer med vennerne på grund af alkohol. Hver tredje har mistet penge eller andre ting af værdi, fordi de har drukket alkohol. Mindre hyppige problemer som følge af alkohol, er blandt andet problemer med forældre, ulykker, slagsmål, uønsket samleje og hospital/skadestuebesøg – hvert af disse problemer opleves af mindst 6 % af 16-20-årige, der drikker alkohol.

*I rapporten *Alkoholvaner blandt gymnasie- og erhvervsskoleelever*, baseret på data fra 2014, belyses andelen af elever, der inden for det seneste år, har oplevet negative konsekvenser ved alkoholindtag. Blandt elever, der drikker alkohol, har 5 % af piger og 16 % af drenge på gymnasier, og 24 % af piger og 36 % af drenge på erhvervsuddannelser været i slagsmål i forbindelse med alkoholindtag. 8 % af piger og 13 % af drenge på gymnasier, og 12 % af piger og 18 % af drenge på erhvervsuddannelser har været involveret i en ulykke/uheld i forbindelse med alkoholindtag. Derudover oplever 35 % af piger og 23 % af drenge på gymnasier, og 43 % af piger og 28 % af drenge på erhvervsuddannelser at have problemer med deres forældre i forbindelse med deres alkoholindtag [27]. Rapporten *Sundhed og trivsel på gymnasiale uddannelser 2019* tegner samme billede [28].*

4. Kendskab og holdninger til alkoholforbrug blandt danske unge

Alkoholforbrug i forhold til jævnaldrende

Figur 4.1. Tror du, at du drikker mere eller mindre alkohol end andre unge på din alder?
Blandt 15-25-årige – fordelt på køn og region* (n=1.015).

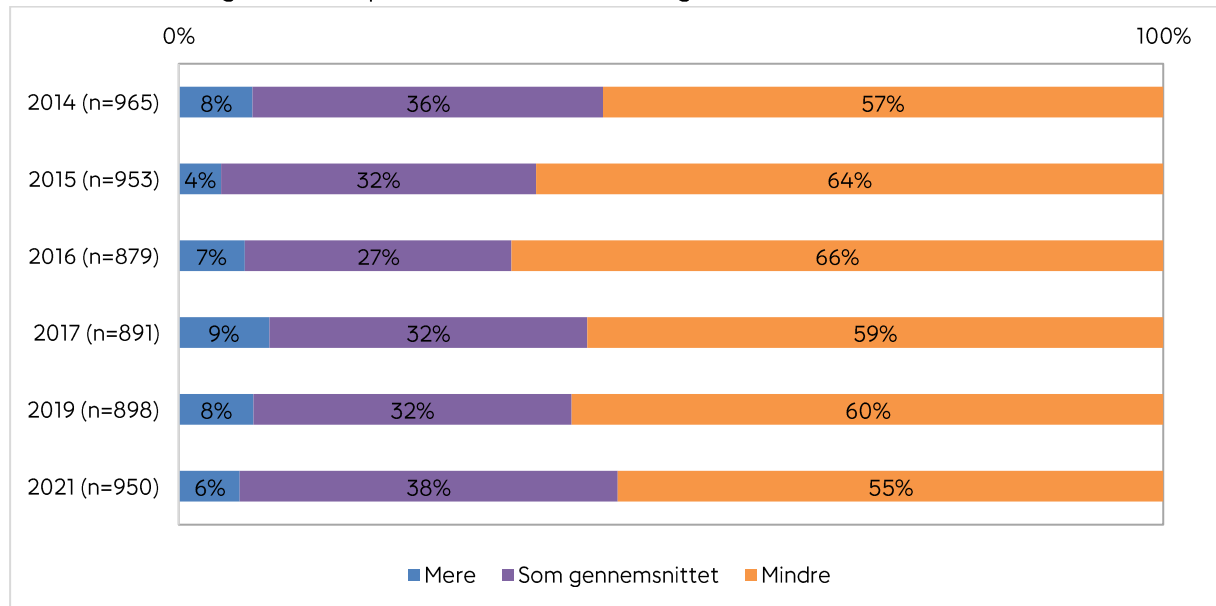
* Ingen forskel for alder.

- Blandt 15-25-årige mener 58 %, at de drikker mindre alkohol end deres jævnaldrende, mens 36 % mener, at de drikker som gennemsnittet. 6 % mener, at de drikker mere end deres jævnaldrende.
- Flere mænd end kvinder mener, at de drikker mere alkohol end deres jævnaldrende (9 % mod 2 %), mens flere kvinder end mænd mener, at de drikker mindre end deres jævnaldrende (61 % mod 55 %).
- Flest 15-25-årige fra Region Sjælland mener, at de drikker mindre end deres jævnaldrende (73 %), mens færrest fra Region Syddanmark (56 %) og Region Midtjylland mener dette (56 %).

Udvikling i alkoholforbrug i forhold til jævnaldrende

Figur 4.2. Udvikling fra 2014-2021¹⁰. *Tror du, at du drikker mere eller mindre alkohol end andre unge på din alder?*

Blandt 15-25-årige, der har prøvet at drikke en hel genstand.

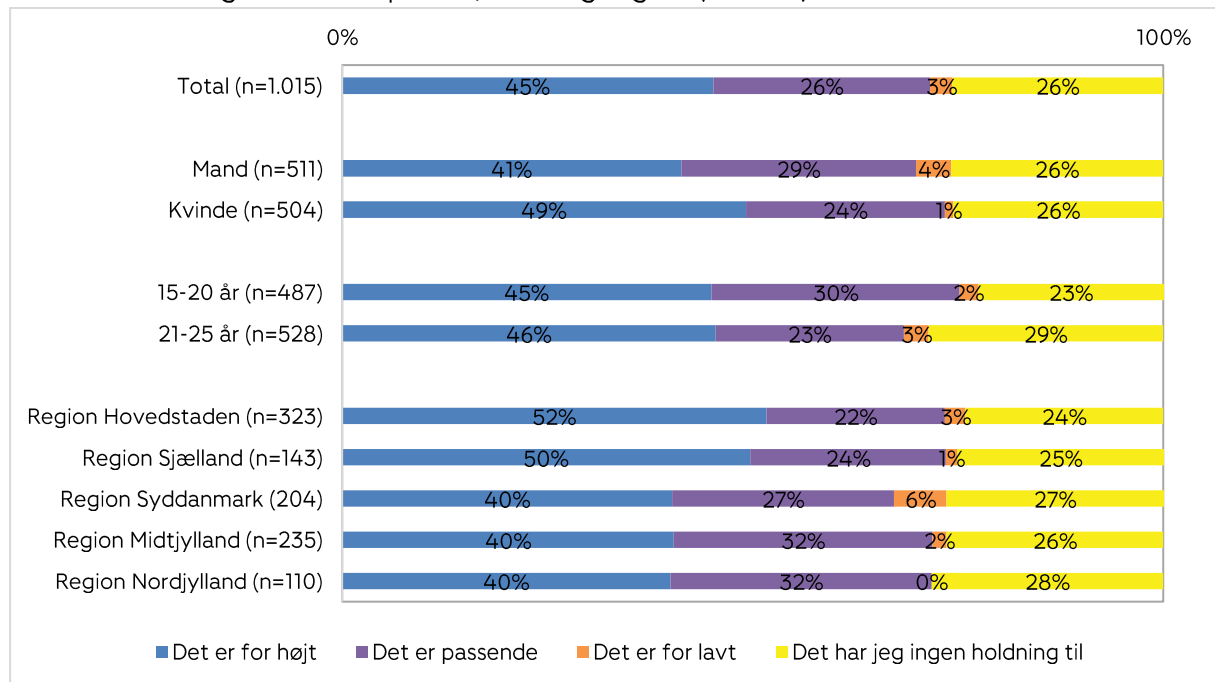
- Blandt 15-25-årige, der har prøvet at drikke en genstand, er der færre i 2021, der mener, at de drikker mindre end deres jævnaldrende (55 %) sammenlignet med 2015 (64 %), 2016 (66 %), 2017 (59 %) og 2019 (60 %) – mens andelen var tilsvarende i 2014 (57 %).

¹⁰ Der er testet for signifikante forskelle mellem 2021 i forhold til 2019, 2017, 2016, 2015 og 2014. Forskellene mellem 2021 og hhv. 2019, 2017, 2016 og 2015 er signifikante, men der er ikke signifikante forskelle mellem 2021 og 2014. Der er ikke testet for forskelle mellem 2014, 2015, 2016, 2017 og 2019 indbyrdes.

Holdning til danske unges alkoholforbrug

Figur 4.3. *Hvad mener du om alkoholforbruget blandt danske unge på din alder?*

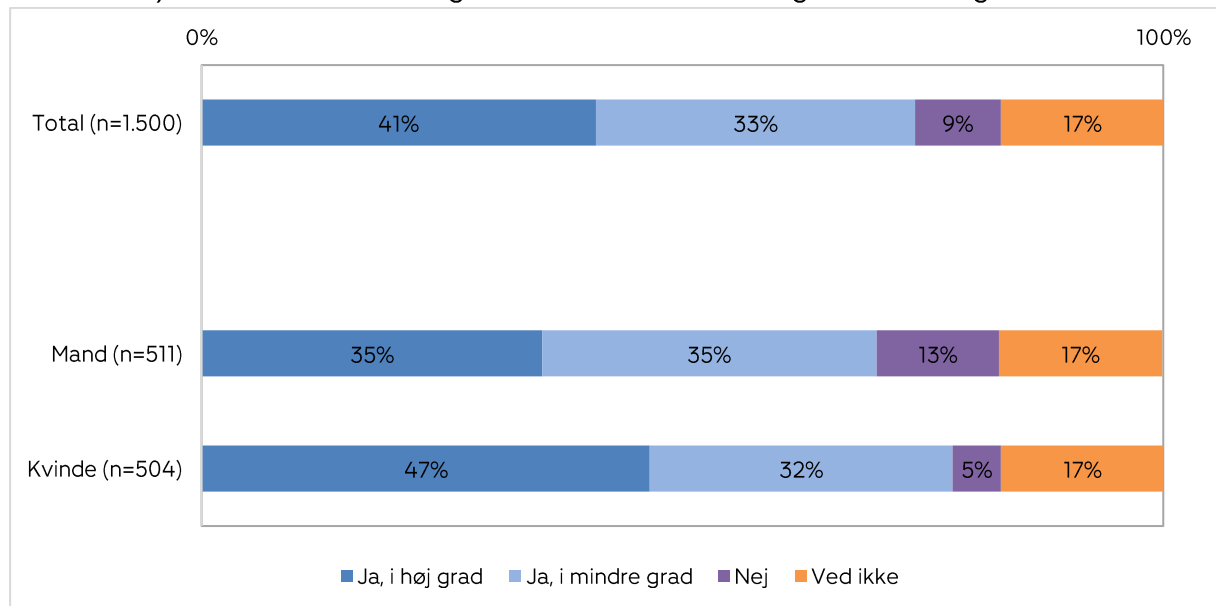
Blandt 15-25-årige – fordelt på køn, alder og region (n=1.015).

- Knap halvdelen af 15-25-årige mener, at alkoholforbruget blandt danske unge er for højt (45 %), mens 26 % mener, at det er passende. 3 % mener, at det er for lavt.
- Flere kvinder end mænd mener, at alkoholforbruget blandt danske unge er for højt (49 % mod 41 %).
- Flere 15-20-årige end 21-25-årige mener, at alkoholforbruget er passende (30 % mod 23 %), mens en større andel af 21-25-årige angiver, at de ikke har nogen holdning til spørgsmålet (29 % mod 23 %).
- Flest 15-25-årige fra Region Hovedstaden (52 %) mener, at alkoholforbruget blandt danske unge er for højt, mens færrest mener dette fra Region Syddanmark, Midtjylland og Nordjylland (40 %).

Relevans af at udskyde alkoholdebuten og nedsætte alkoholforbruget i Danmark

Figur 4.4. Synes du, at det er relevant, at Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden arbejder for at udskyde alkoholdebuten og nedsætte alkoholforbruget blandt unge i Danmark?

- 74 % af 15-25-årige synes, at det er relevant, at Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden arbejder for at udskyde alkoholdebuten og nedsætte alkoholforbruget blandt unge i Danmark (enten i høj eller mindre grad). 9 % synes ikke, at det er relevant.
- Flere kvinder end mænd synes, at det er relevant, at Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden arbejder for at udskyde alkoholdebuten og nedsætte alkoholforbruget.

Tidligere danske undersøgelser viser:

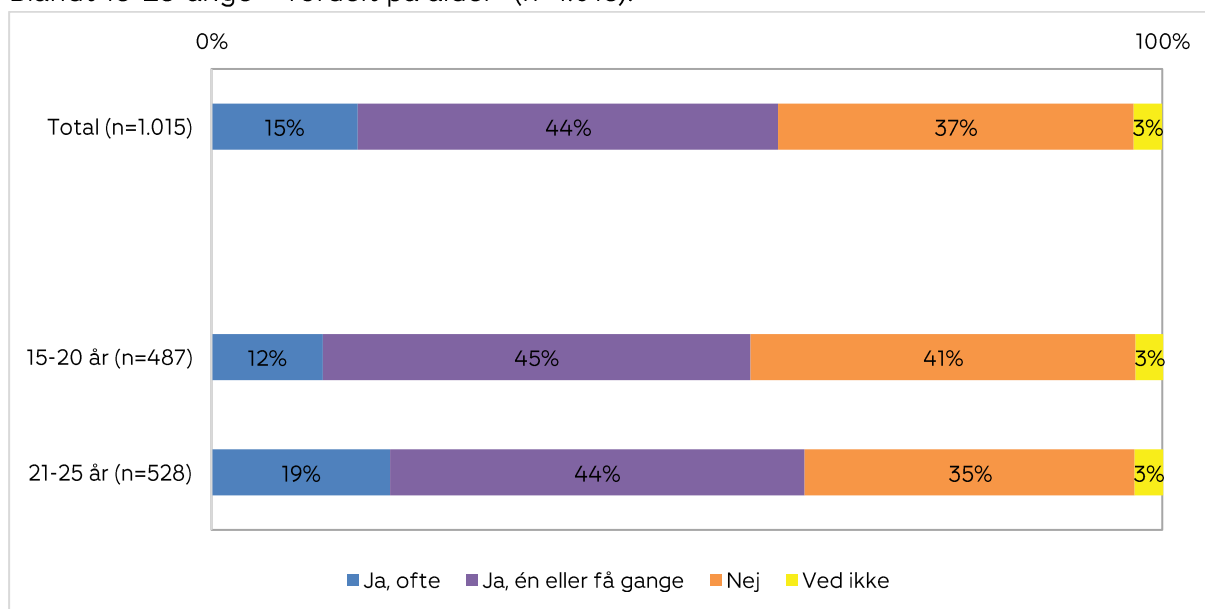
I "Danskernes alkoholvaner 2008" fra Sundhedsstyrelsen ses det, at stort set alle 16-30-årige føler, at deres alkoholforbrug er enten normalt (53 % af 16-20-årige, 47 % af 21-30-årige) eller lavere end andres (44 % af 16-20-årige og 49 % af 21-30-årige). Kun ca. 4 % af 16-30-årige føler, at de drikker mere end andre [29].

5. Drikkepres

Oplevet drikkepres

Figur 5.1. Har du oplevet, at dine venner/veninder har forsøgt at få dig til at drikke mere alkohol, end du havde lyst til?

Blandt 15-25-årige – fordelt på alder* (n=1.015).

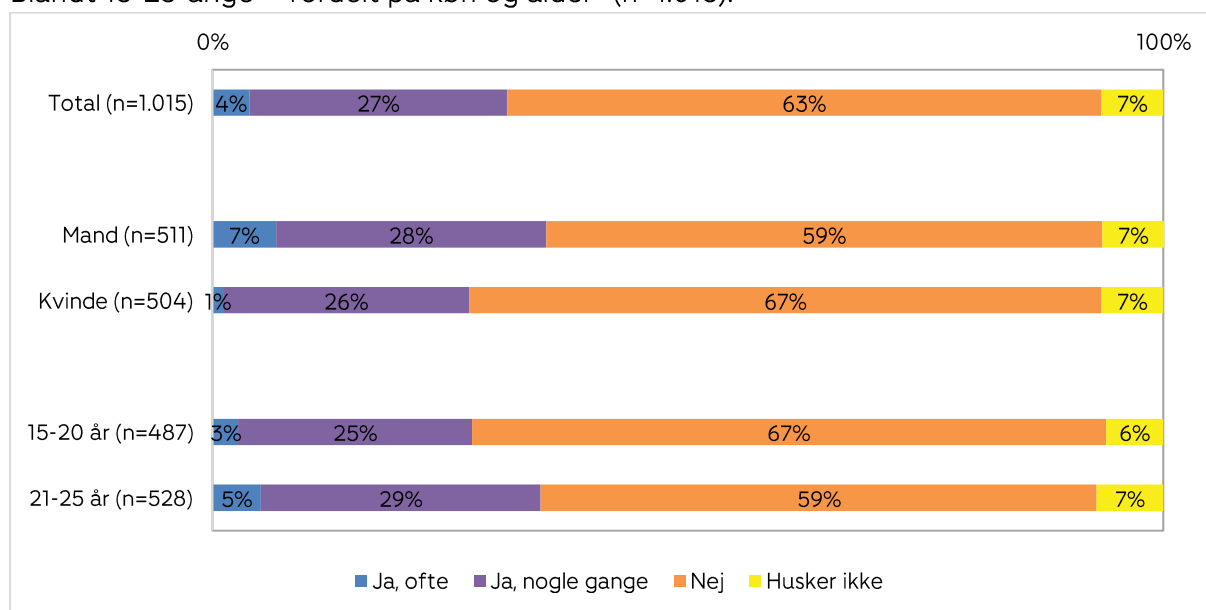
* Ingen forskel for køn og region.

- 59 % af 15-25-årige har én eller flere gange oplevet, at deres venner har forsøgt at få dem til at drikke mere alkohol, end de havde lyst til, mens 37 % ikke har oplevet det.
- Flere 21-25-årige end 15-20-årige har oplevet, at deres venner har forsøgt at få dem til at drikke mere alkohol, end de havde lyst til (63 % mod 57 %).

Forsøgt at drikkepresse andre

Figur 5.2. Har du nogensinde forsøgt at få en ven til at drikke mere alkohol, selvom personen egentlig har sagt 'nej tak'?

Blandt 15-25-årige – fordelt på køn og alder* (n=1.015).

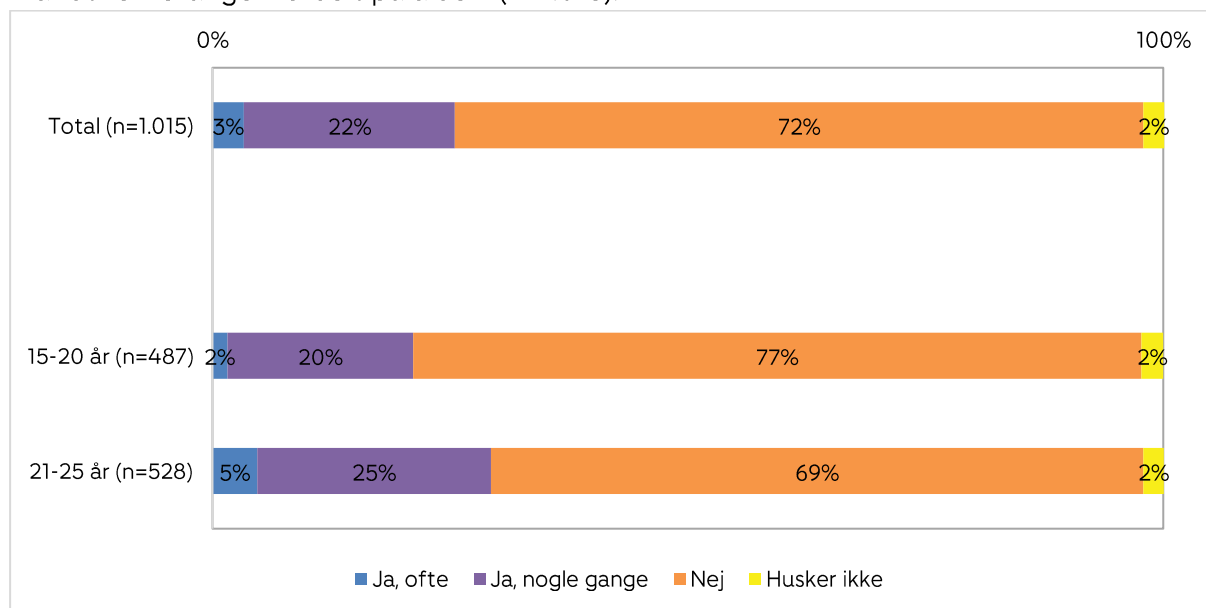
* Ingen forskel for region.

- 31 % af 15-25-årige har én eller flere gange forsøgt at få en ven til at drikke mere alkohol, selvom personen egentlig har sagt 'nej tak'. 63 % angiver, at de ikke har forsøgt det.
- Flere mænd end kvinder har forsøgt at få en ven til at drikke mere alkohol, selvom personen egentlig har sagt 'nej tak' (35 % mod 27 %).
- Flere 21-25-årige end 15-20-årige har forsøgt at få en ven til at drikke mere alkohol, selvom personen har sagt 'nej tak' (34 % mod 28 %).

Drukkes mere, fordi det forventes

Figur 5.3. Drikker du nogensinde mere alkohol, end du har lyst til, fordi du føler, at det forventes?

Blandt 15-25-årige- fordelt på alder* (n=1.015).

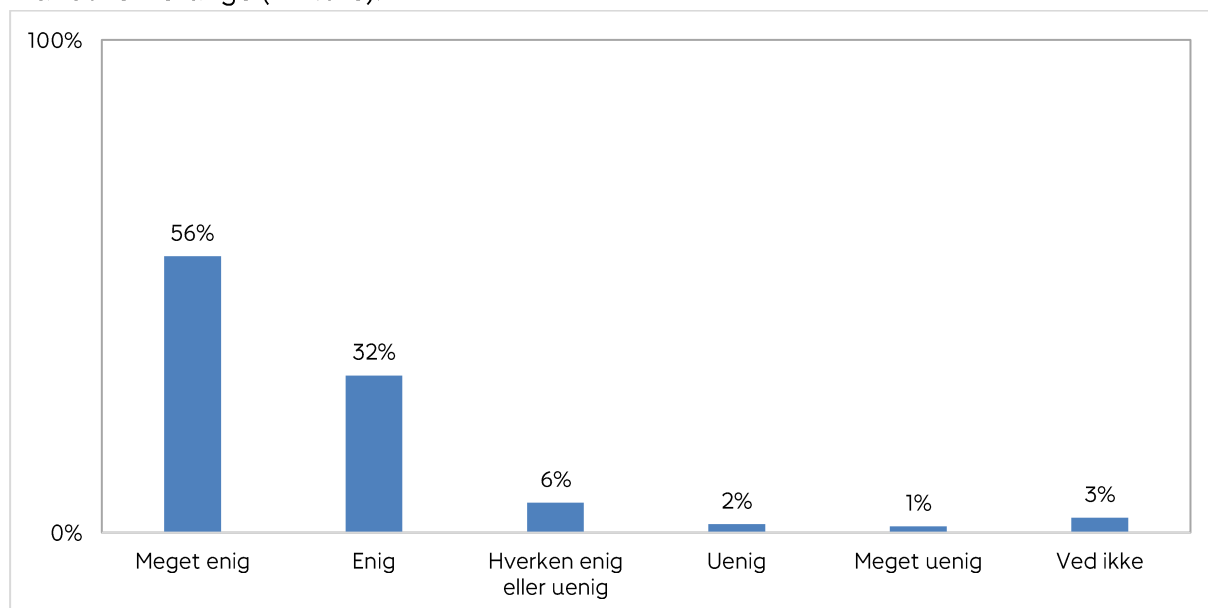
* Ingen forskel for køn og region.

- Hver fjerde (25 %) af 15-25-årige drikker nogle gange eller ofte mere alkohol, end de har lyst til, fordi de føler, at det forventes, mens 72 % ikke gør det.
- Flere 21-25-årige end 15-20-årige drikker mere alkohol, end de har lyst til, fordi de føler, at det forventes (36 % 24 %)

En alkoholkultur, hvor "nej tak" accepteres

Figur 5.4. *Hvor enig eller uenig er du i, at vi skal have en alkoholkultur, hvor alle accepterer et "nej tak" til alkohol?*

Blandt 15-25-årige (n=1.015).

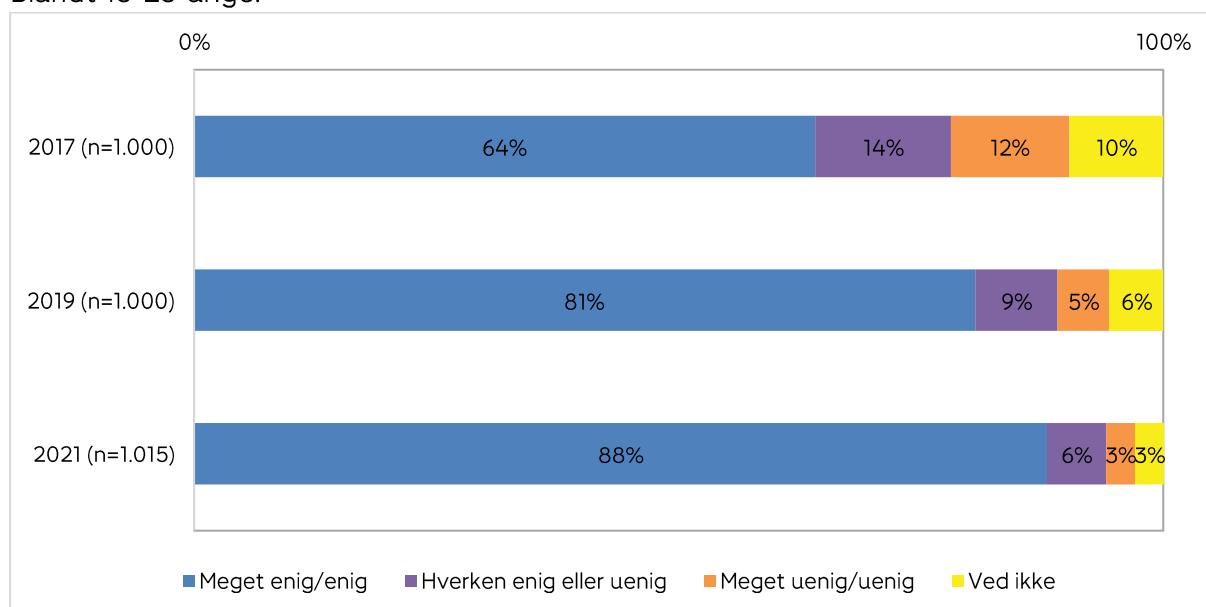

- Størstedelen (88 %) af 15-25-årige er enige eller meget enige i, at vi skal have en alkoholkultur, hvor alle accepterer et 'nej tak' til alkohol, mens 3 % er uenige eller meget uenige.

Udvikling i holdningen til en alkoholkultur, hvor "nej tak" accepteres

Figur 5.5. Udvikling fra 2017-2021¹¹. *Hvor enig eller uenig er du i, at vi skal have en alkoholkultur, hvor alle accepterer et "nej tak" til alkohol?*

Blandt 15-25-årige.

- Der er sket en stigning i andelen af 15-25-årige, der er enige eller meget enige i, at vi skal have en alkoholkultur, hvor alle accepterer et "nej tak" til alkohol fra 2017 til 2021 (88 % i 2021 mod 64 % i 2017 og 81 % i 2019).

Tidligere danske undersøgelser viser:

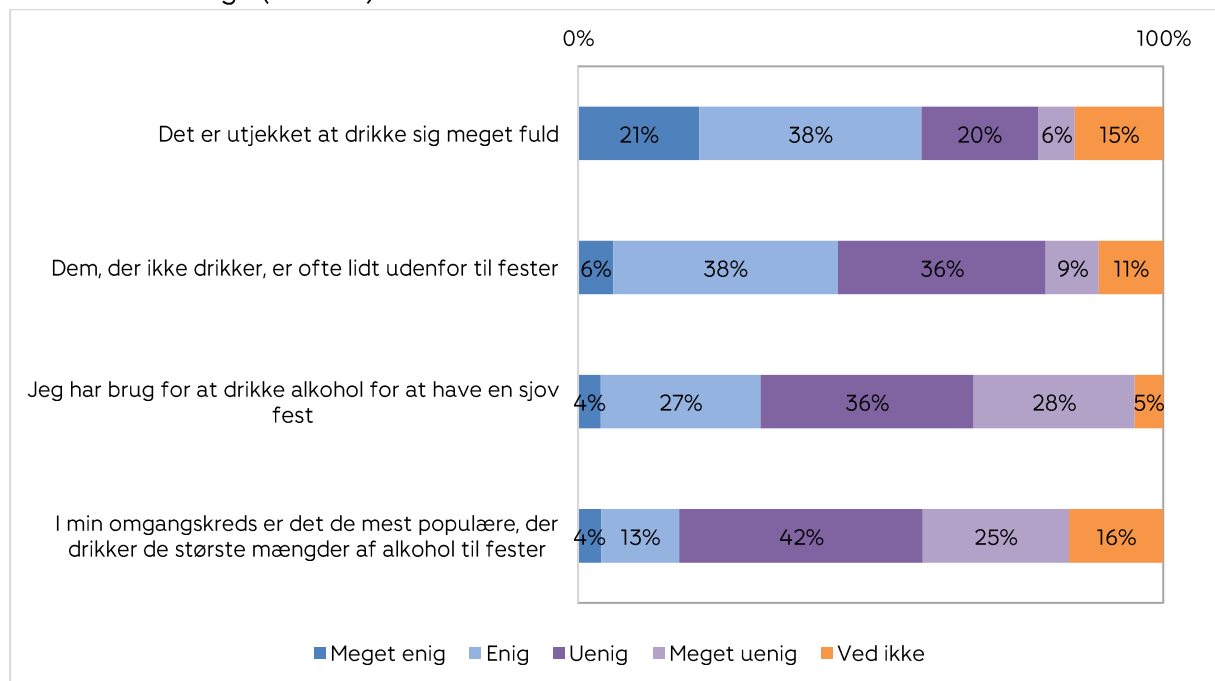
En mindre undersøgelse lavet af Børnerådet i 2006 finder, at knap en femtedel af 9. klasses-elever (18 %) ofte eller nogle gange har prøvet at drikke mere alkohol, end de egentlig havde lyst til, og 56 % har følt et pres – stort eller lille – fra omgivelserne i forhold til at drikke alkohol [30].

¹¹ Der er testet for signifikante forskelle mellem 2021 i forhold til 2019 og 2017. Spørgsmålet indgik ikke i dataindsamlingerne i 2014, 2015 og 2016. Forskellene mellem 2021 og hhv. 2019 og 2017 er signifikante. Der er ikke testet for forskelle mellem 2017 og 2019 indbyrdes.

6. Alkohol, fester og venner

Holdninger til alkohol og fester

Figur 6.1. *Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn?*
Blandt 15-25-årige (n=1.015).

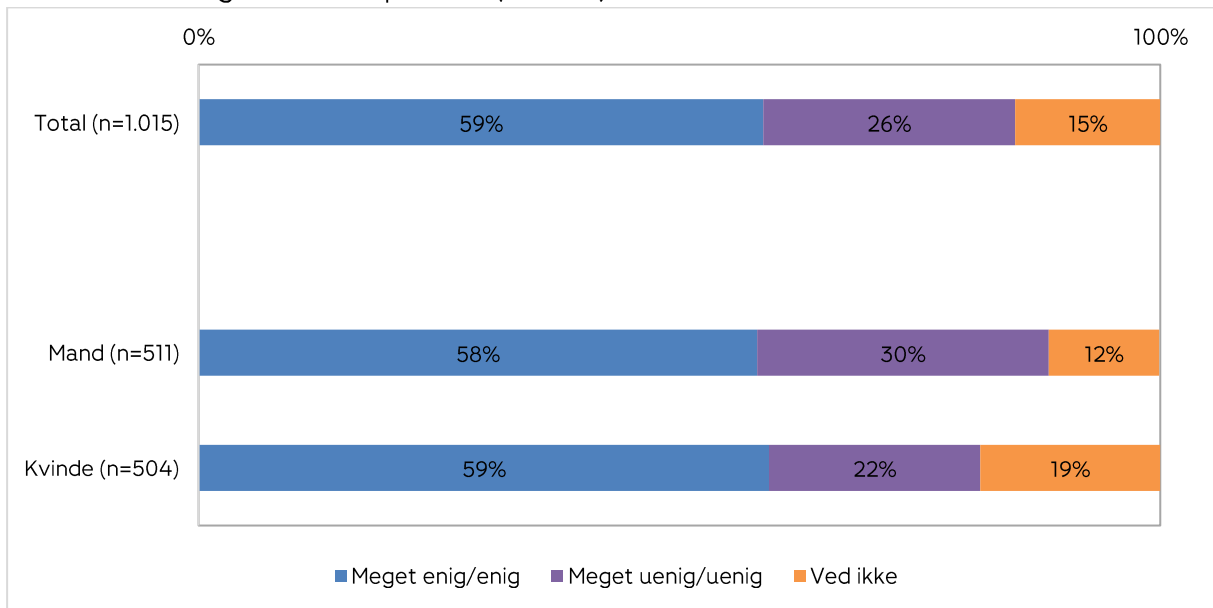

- Næsten 6 ud af 10 (59 %) af 15-25-årige er meget enige eller enige i, at det er utjekket at drikke sig meget fuld, mens 26 % er meget uenige eller uenige.
- 44 % er meget enige eller enige i, at dem, der ikke drikker ofte, er lidt udenfor til fester, mens 45 % er meget uenige eller uenige.
- 64 % er meget uenige eller uenige i, at de har brug for at drikke alkohol for at have en sjov fest, mens 31 % er meget enige eller enige.
- 67 % er meget uenige eller uenige i, at det er de mest populære i deres omgangskreds, der drikker de største mængder af alkohol til fester, mens 17 % er meget enige eller enige¹².

¹²Der er ingen signifikante forskelle for køn, alder eller region i forhold til, hvorvidt 15-25-årige mener, at det er de mest populære i deres omgangskreds, der drikker de største mængder af alkohol til fester.

Figur 6.2. *Det er utjekket at drikke sig meget fuld.*

Blandt 15-25-årige – fordelt på køn* (n=1.015).

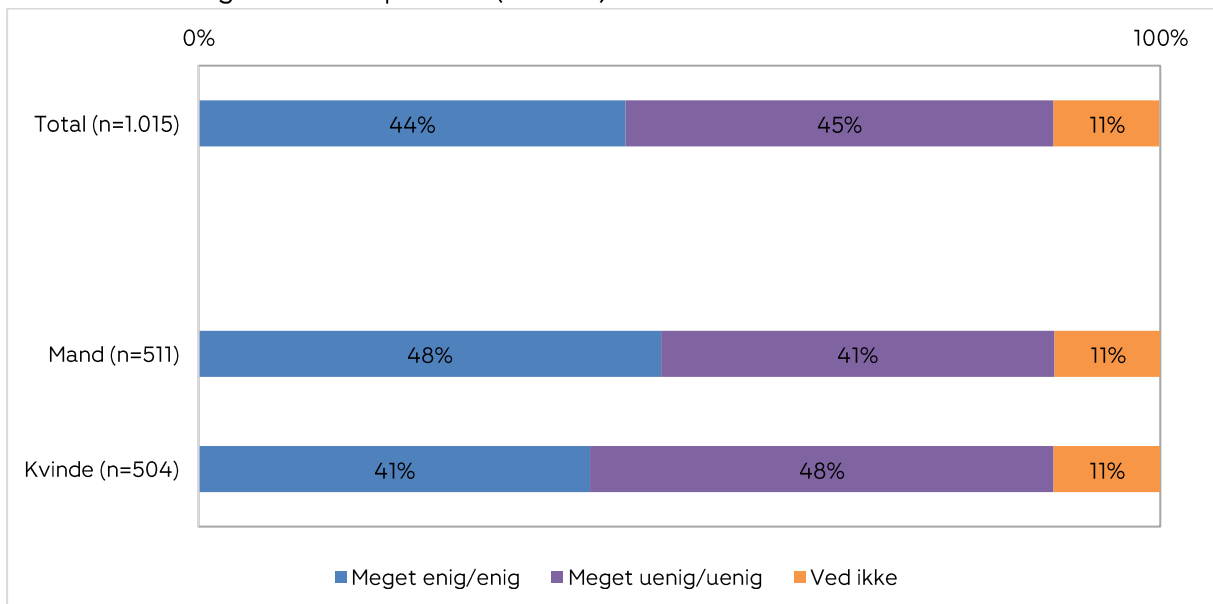

* Ingen forskel for alder og region.

- Flere mænd end kvinder er uenige i, at det er utjekket at drikke sig fuld (30 % mod 22 %), mens lige mange mænd og kvinder er enige i, at det er utjekket (58-59 %).

Figur 6.3. *Dem, der ikke drikker, er ofte lidt udenfor til fester.*

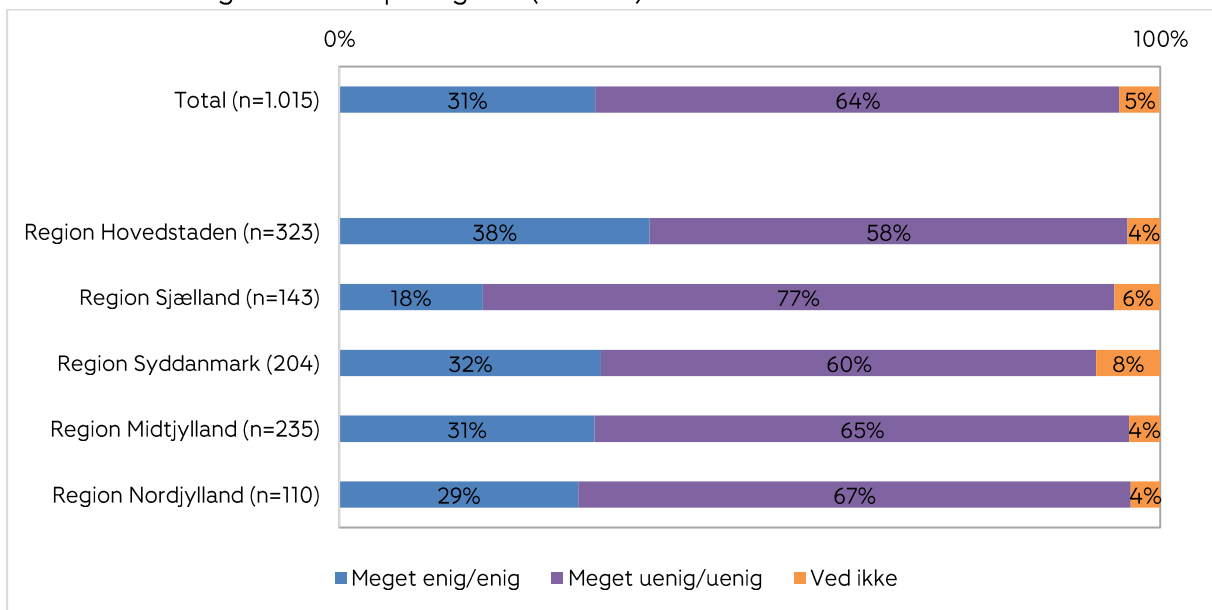
Blandt 15-25-årige – fordelt på køn* (n=1.015).

* Ingen forskel for alder og region.

- Flere mænd end kvinder er enige i, at dem, der ikke drikker ofte, er lidt udenfor til fester (48 % mod 41 %).

Figur 6.4. *Jeg har brug for at drikke alkohol for at have en sjov fest.*
Blandt 15-25-årige – fordelt på region* (n=1.015).

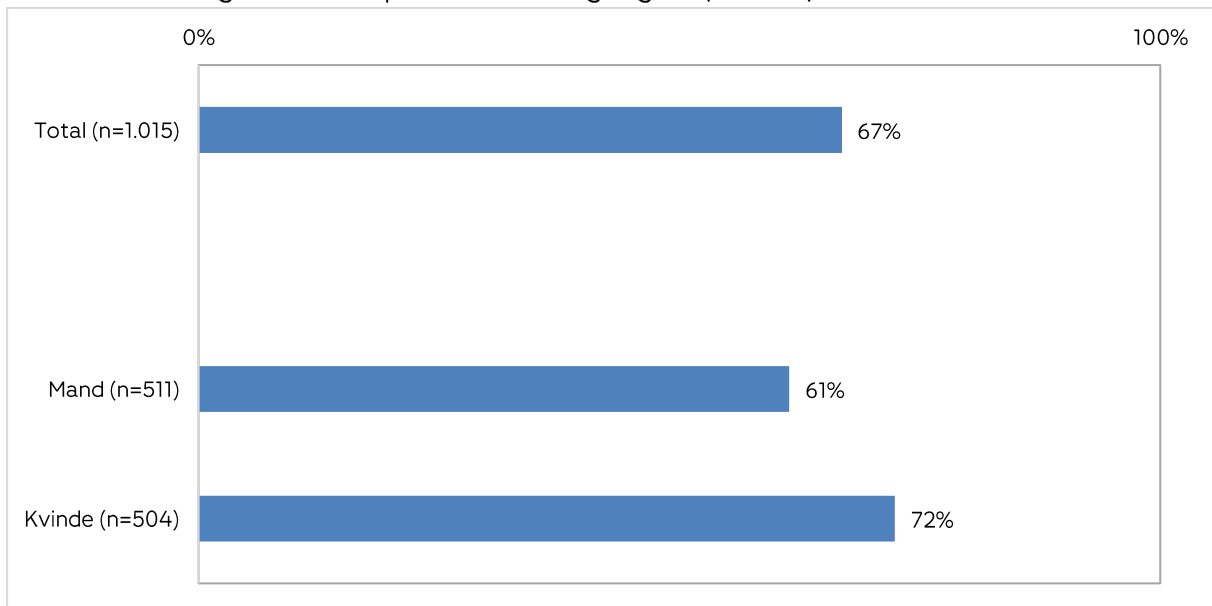

* Ingen forskel for køn og alder.

- Flest fra Region Hovedstaden er enige i, at de har brug for at drikke alkohol for at have en sjov fest (38 %), mens det gælder færrest fra Region Sjælland (18 %).

Oplevelser i forhold til venner, alkohol og fester

Figur 6.5. Har du oplevet, at en ven drak sig så fuld, at det gjorde festen dårligere for dig? Blandt 15-25-årige – fordelt på køn* alder og region (n=1.015).

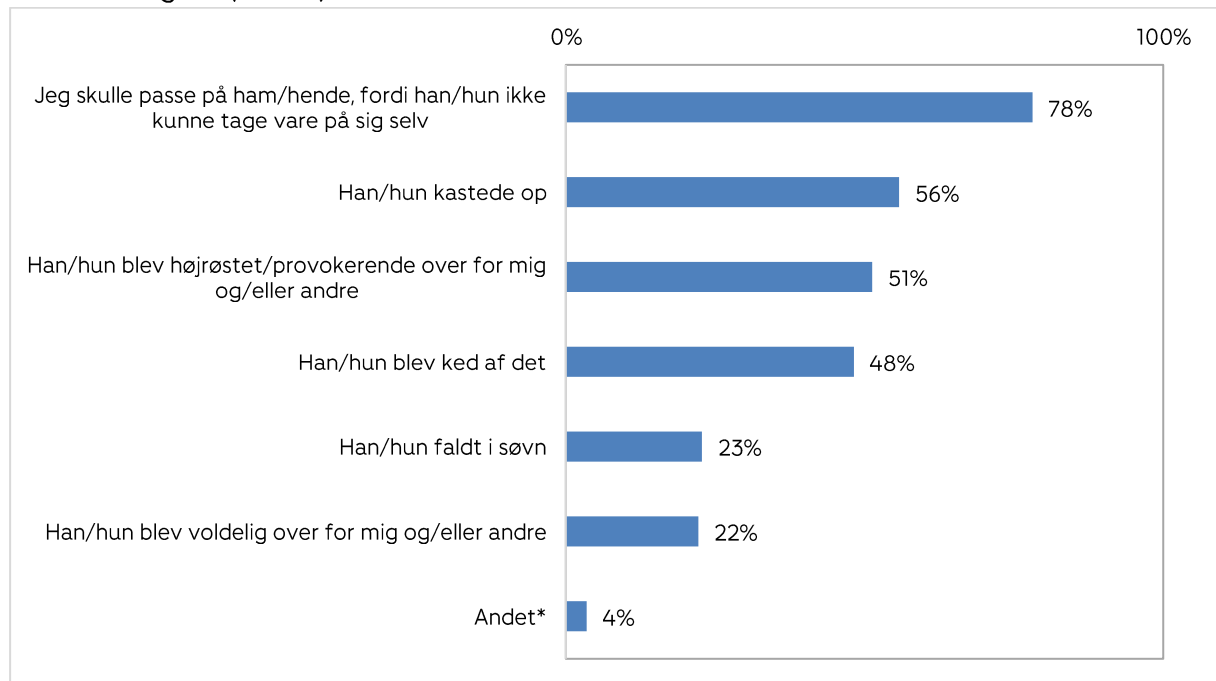

* Ingen forskel for alder og region.

- 67 % af 15-25-årige har oplevet, at en ven drak sig så fuld, at det gjorde festen dårligere for dem.
- Flere kvinder end mænd har oplevet, at en ven drak sig så fuld, at det gjorde festen dårligere for dem (72 % mod 61 %).

Figur 6.6. I hvilke(n) situation(er) har du oplevet, at en fest blev dårligere for dig, fordi din ven havde drukket for meget?

Blandt 15-25-årige, der angiver at have oplevet en ven/veninde blive så fuld, det gjorde festen dårligere (n=679).

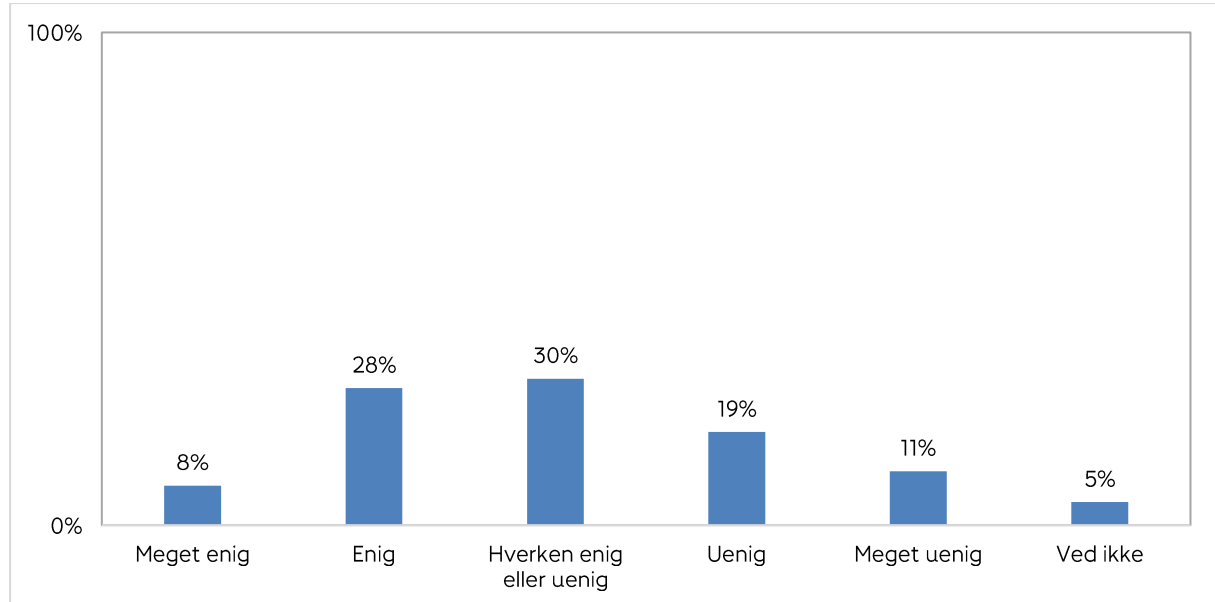

*Andet udgøres bl.a. af: man blev efterladt alene, fordi han/hun forlod festen, han/hun sagde upassende/pinlige ting og han/hun kom til skade.

- Blandt 15-25-årige, der har oplevet, at en ven/veninde blev så fuld, at det gjorde festen dårligere for dem, angiver 78 %, at festen blev dårligere, fordi de skulle passe på deres ven/veninde. Lidt over halvdelen (56 %) angiver, at deres ven/veninde kastede op, mens 51 % angiver, at deres ven/veninde blev højroestet/provokerende. Cirka hver femte (22 %) angiver, at en fest blev dårligere, fordi deres ven/veninde blev voldelig.

Alkohol og det sociale fællesskab

Figur 6.8. *Hvor enig eller uenig er du i, at det er svært at være en del af det sociale fællesskab ved sammenkomster, hvor der drikkes alkohol, hvis man ikke drikker alkohol? Blandt 15-25-årige (n=1.015).*

- 36 % er meget enige eller enige i, at det kan være svært at være en del af det sociale fællesskab ved sammenkomster, hvor der drikkes alkohol, hvis man ikke drikker alkohol, mens 30 % er meget uenige eller uenige.

Tidligere danske undersøgelser viser:

I rapporten Risikabel Ungdom mener "kun" hver fjerde 14-24-årige, at dem, der drikker meget, tit er de sjoveste at holde fest med [31]. Til gengæld tror hele 62 %, at flertallet af deres venner mener dette. Mange unge må således have en fejlvurderet opfattelse af deres venners holdninger.

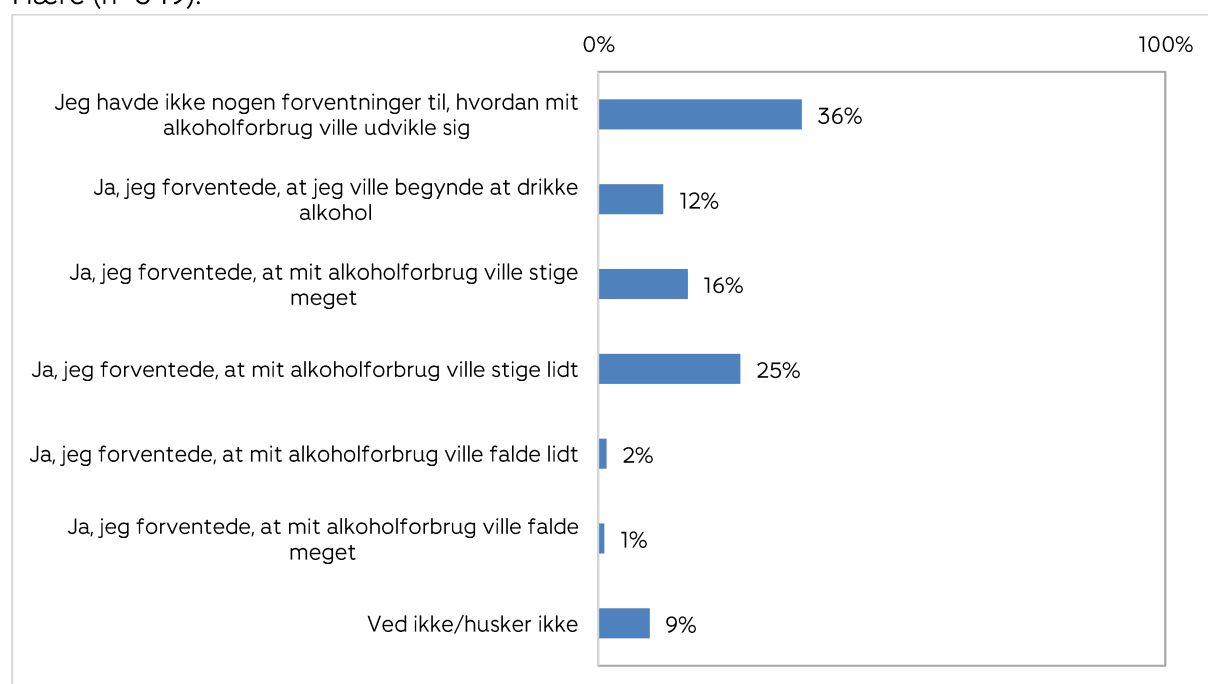
7. Alkohol og studieliv

Analyserne i kapitlet er baseret på unge, der enten går på en ungdomsuddannelse (gymnasium/hf/hhx/hh/htx/EUD/teknisk skole) (n=265), en videregående uddannelse (n=255) eller er i lære (n=29). De øvrige respondenter har enten svaret, at de går i folkeskole/på efterskole/på privatskole (n=92), er i arbejde (n=279), er arbejdssøgende (n=44) eller har svaret "andet" (n=51).

Forventninger til alkoholforbrug ved opstart af ungdomsuddannelse

Figur 7.1. Tænk tilbage på dengang du gik i 9./10. klasse: Havde du en forventning om, at dit alkoholforbrug ville ændre sig, når du gik ud af 9./10. klasse og startede på en ungdomsuddannelse (gymnasium/hf/hhx/hh/htx/EUD/teknisk skole)?

Blandt 15-25-årige, der går på en ungdomsuddannelse, en videregående uddannelse eller er i lære (n=549).

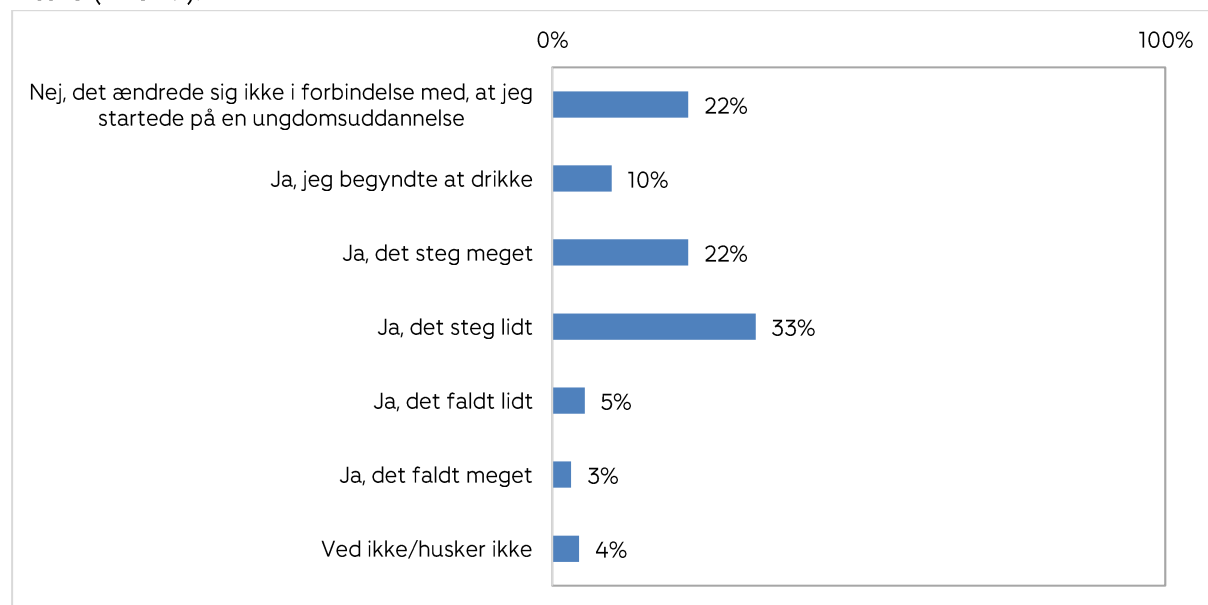

- 36% af de 15-25-årige, der går på en ungdomsuddannelse, en videregående uddannelse eller er i lære, havde ingen forventninger til, hvordan deres alkoholforbrug ville udvikle sig, da de gik ud af 9./10. klasse og startede på en ungdomsuddannelse.
- 53% forventede, at deres alkoholforbrug ville stige enten ved, at det ville stige lidt (25%), meget (16%) eller at de ville begynde at drikke alkohol (12%). 3 % forventede, at deres alkoholforbrug ville falde i forbindelse med overgangen til ungdomsuddannelsen.

Reelt alkoholforbrug ved opstart af ungdomsuddannelse

Figur 7.2. *Udviklede dit alkoholforbrug sig, da du gik ud af 9./10. klasse og startede på en ungdomsuddannelse (gymnasium/hf/hhx/hh/htx/EUD/teknisk skole)?*

Blandt 15-25-årige, der går på en ungdomsuddannelse, en videregående uddannelse eller er i lære (n=549).

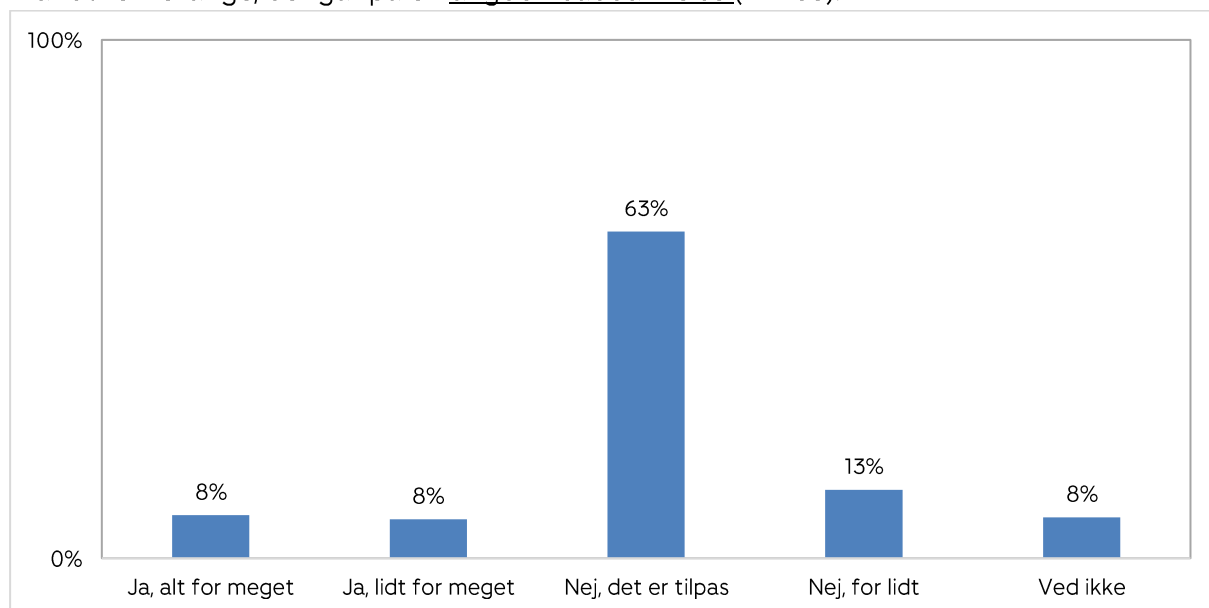

- 65% af 15-25-årige, der går på en ungdomsuddannelse, en videregående uddannelse eller er i lære angiver, at deres alkoholforbrug steg – enten lidt (33%), meget (22%) eller at de begyndte at drikke (10%) – i forbindelse med, at de startede på en ungdomsuddannelse. 22% angiver, at deres alkoholforbrug ikke ændrede sig, mens 8% angiver, at deres alkoholforbrug faldt.

Holdninger til alkohol på skolen/studiet?

Figur 7.3. Synes du, at alkohol fylder for meget på din skole/dit studie? (F.eks. i forbindelse med fester/fredagsbarer på skolen, introture, studieture mm.).

Blandt 15-25-årige, der går på en ungdomsuddannelse (n=265).

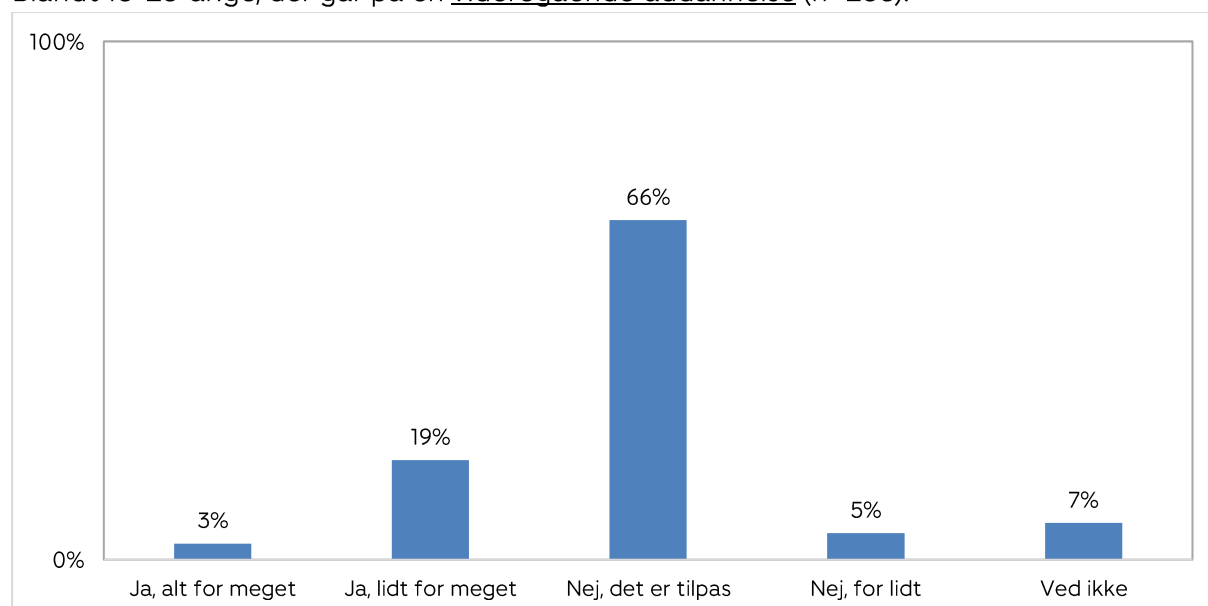
- Blandt 15-25-årige, der går på en ungdomsuddannelse, synes 16%, at alkohol fylder for meget på skolen, mens 63% mener, at det er tilpas. 13% mener, at alkohol fylder for lidt på skolen.

Coronapandemien kan have indflydelse på ovenstående tal

Der er færre i indeværende undersøgelse, der synes, at alkohol fylder for meget på skolen, sammenlignet med tidligere undersøgelser (i 2019 var det 27 % og i 2017 var det 24 %). Det kan muligvis skyldes coronapandemien, som har medført skolelukninger og færre sociale aktiviteter på skolerne end tidligere.

Figur 7.4. Synes du, at alkohol fylder for meget på din skole/dit studie? (F.eks. i forbindelse med fester/fredagsbarer på skolen, introture, studieture mm.).

Blandt 15-25-årige, der går på en videregående uddannelse (n=255).

- Blandt 15-25-årige, der går på en videregående uddannelse, synes 22%, at alkohol fylder for meget på studiet, mens 66% synes, at det er tilpas. 5% mener, at alkohol fylder for lidt på studiet.

Coronapandemien kan have indflydelse på ovenstående tal

Der er færre i indeværende undersøgelse, der synes, at alkohol fylder for meget på studiet, sammenlignet med tidligere undersøgelser (både i 2017 og i 2019 var det 32 %). Det kan muligvis skyldes coronapandemien, som har medført skolelukninger og færre sociale aktiviteter på skolerne end tidligere.

Tidligere danske undersøgelser viser:

Rapporten *Alkohol i studiestarten* fra Danmarks Evalueringsinstitut viser, at studerende, der drikker meget og studerende, der slet ikke drikker, har større risiko for frafald end deres moderat drikkende medstuderende. Rapporten viser endvidere en klar sammenhæng mellem alkoholforbrug i studiestarten og social integration på studiet. F.eks. var 52 % af de studerende, der ikke drak alkohol i studiestarten enige i udsagnet "de andre studerende er generelt imødekommende", mens det gjaldt 63 % af studerende, der drak i studiestarten men aldrig over 5 genstande, 72 % af studerende, der drak 6 eller flere genstande 1-2 dage i studiestarten og 74 % af dem, der drak 6 eller flere genstande mindst 3 dage i studiestarten. Der var lignende resultater ved andre mål for social integration, f.eks. hvorvidt de studerende følte sig velkomne på studiet, og hvorvidt de var på bølgelængde med deres medstuderende [32]. Vi kender ikke til danske undersøgelser om unges alkoholforbrug i overgangen fra folkeskole til gymnasium. Spørgsmålene er dog stillet før i 'Fuld af liv'-indsatsens egne undersøgelser [7].

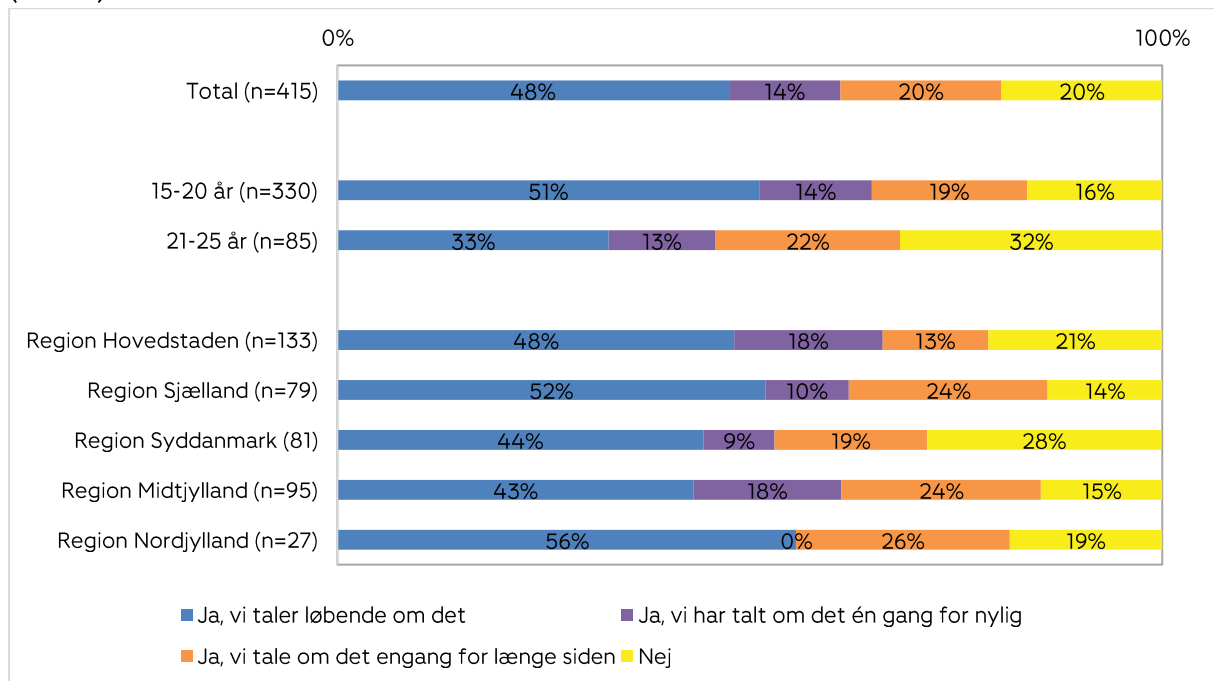
8. Forældres indflydelse på unges alkoholvaner

Spørgsmålene, som analyserne i kapitlet er baseret på, er kun stillet til unge, der bor hjemme hos én eller begge deres forældre (n=415).

Talt med forældre om alkohol

Figur 8.1. Har du talt med dine forældre om dit forhold til alkohol?

Blandt 15-25-årige, der bor hjemme hos én eller begge forældre – fordelt på alder og region* (n=415).

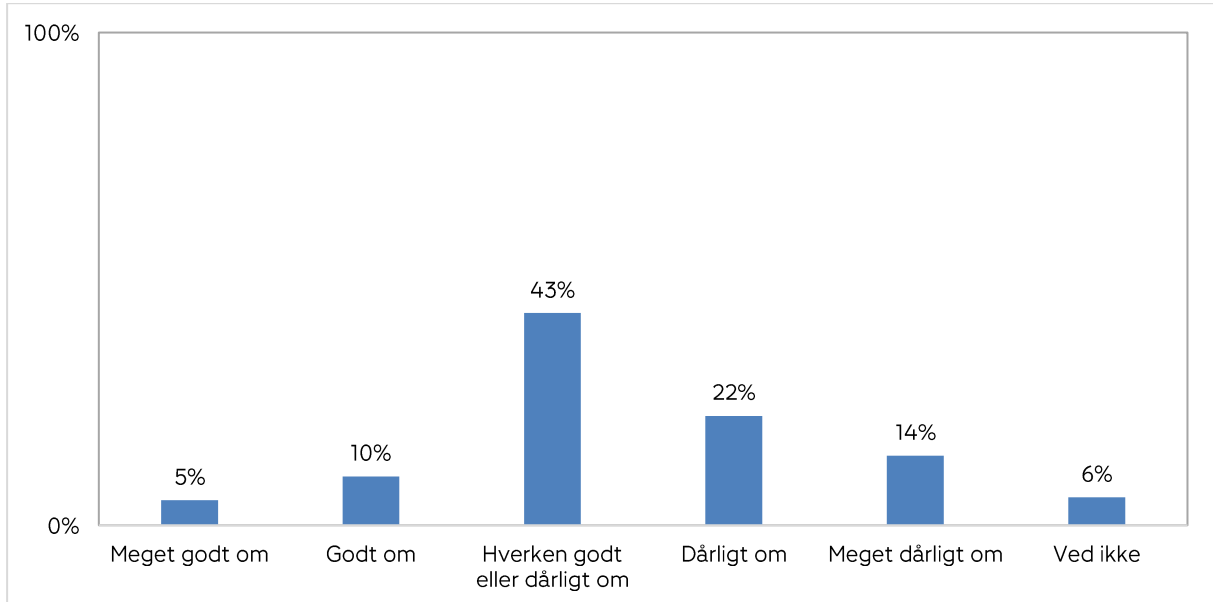
* Ingen forskel for køn.

- 81 % af 15-25-årige, der er hjemmeboende, har talt med deres forældre om deres forhold til alkohol. 48 % taler løbende om alkohol med deres forældre, 14 % har talt om det én gang for nylig, mens 20 % har talt med deres forældre om det for lang tid siden. 20 % har ikke talt med deres forældre om deres forhold til alkohol.
- Flere 15-20-årige end 21-25-årige har talt med deres forældre om deres forhold til alkohol (84 % mod 68 %), og de taler særligt i højere grad løbende om det (51 % mod 33 %).
- Flest hjemmeboende fra Region Nordjylland taler løbende med deres forældre om deres forhold til alkohol (56 %), mens færrest fra Region Syddanmark (44 %) og Region Midtjylland (43 %) gør det løbende.

Holdninger til forældres involvering i unges alkoholvaner

Figur 8.2. *Hvad synes du om, at dine forældre blander sig i dine alkoholvaner? Det synes jeg... (svarmulighederne angivet).*

Blandt 15-25-årige, der bor hjemme og som har talt med deres forældre om deres forhold til alkohol (n=334).

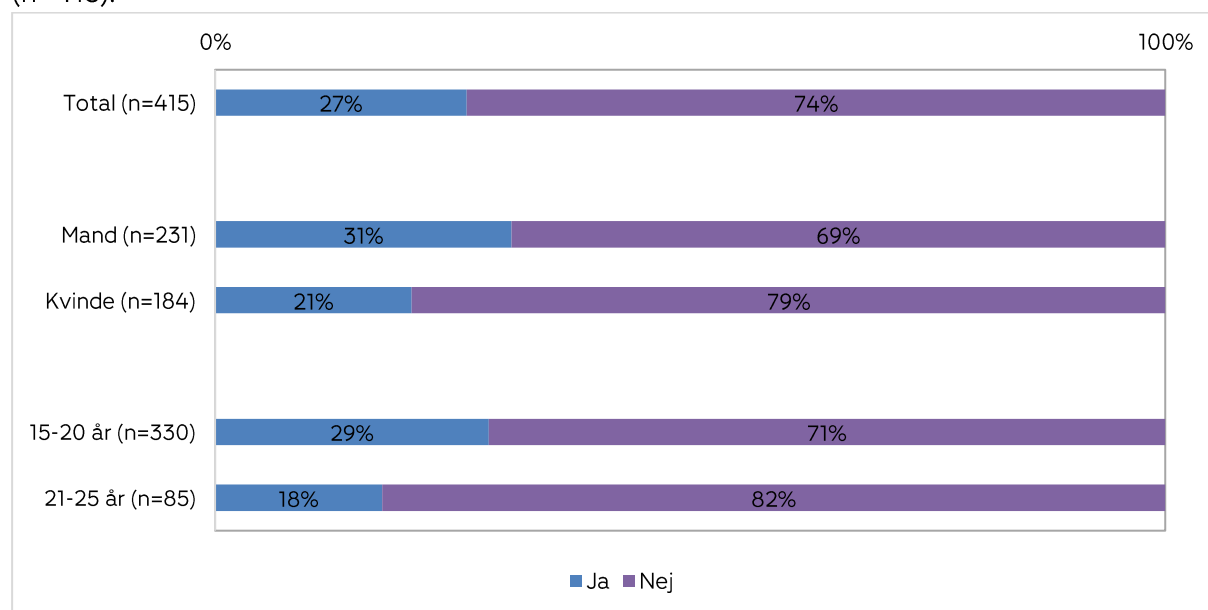

- Blandt hjemmeboende 15-25-årige, der har talt med deres forældre om deres forhold til alkohol, har 58 % ikke noget imod, at deres forældre blander sig i deres alkoholvaner – idet 15 % synes godt/meget godt om det og 43 % hverken synes godt eller dårligt om det. 36 % synes meget dårligt eller dårligt om det

Aftaler om alkohol

Figur 8.3. Har du aftaler med dine forældre om dit alkoholforbrug?

Blandt 15-25-årige, der bor hjemme hos en eller begge forældre – fordelt på køn og alder* (n=415).

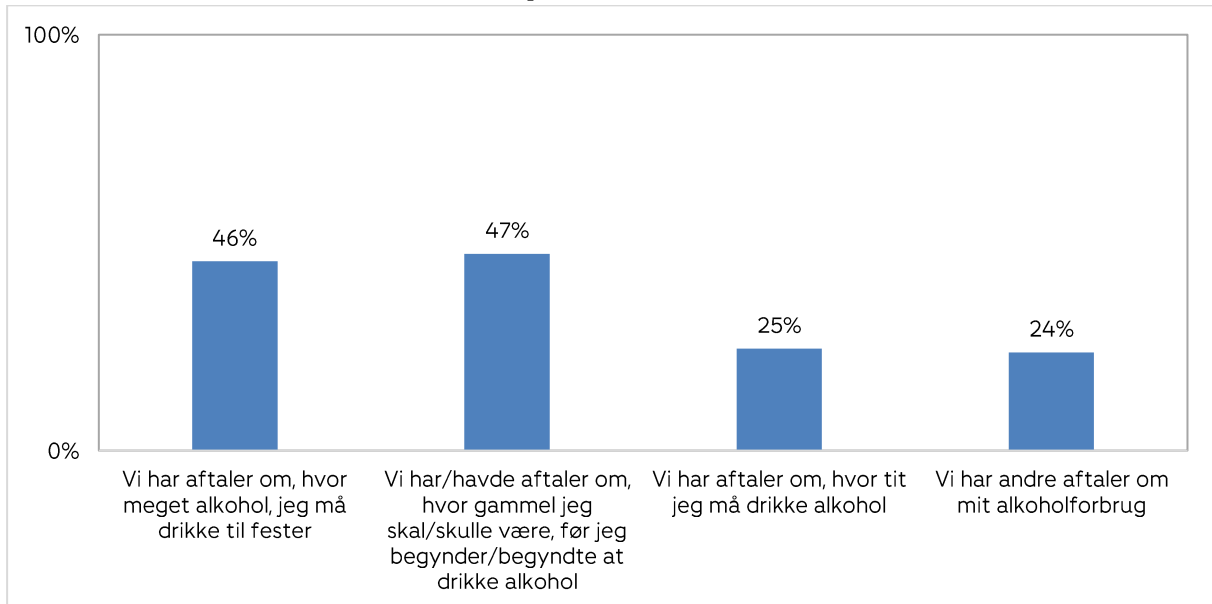

*Ingen forskelle for region.

- 27 % af hjemmeboende 15-25-årige har aftaler med deres forældre om deres alkoholforbrug.
- Flere mænd end kvinder har aftaler med deres forældre om deres alkoholforbrug (31 % mod 21 %).
- Flere 15-20-årige end 21-25-årige har aftaler med deres forældre om deres alkoholforbrug (29 % mod 18 %).

Figur 8.4. På hvilke punkter, har du aftaler med dine forældre om dit alkoholforbrug? (Angiv gerne flere svar).

Blandt 15-25-årige, der bor hjemme hos en eller begge deres forældre og har aftaler med deres forældre om deres alkoholforbrug (n=110).

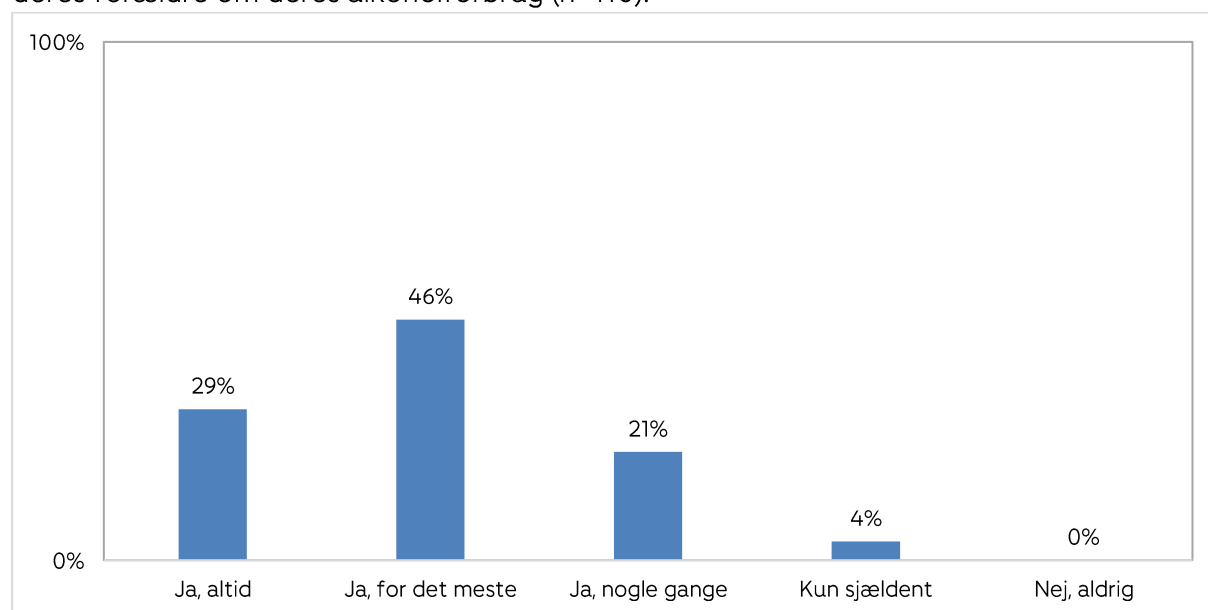

- Blandt hjemmeboende 15-25-årige, der har aftaler med deres forældre om deres alkoholforbrug, angiver 46 %, at de har aftaler om, hvor meget alkohol de må drikke til fester.
- 47 % angiver, at de har/havde aftaler om, hvor gamle de skulle være, før de begyndte at drikke alkohol og en fjerdedel (25 %) har aftaler om, hvor tit, at de må drikke alkohol.
- 24 % har andre aftaler, som primært dækker over, at de skal ringe til deres forældre, hvis de får det dårligt, og de skal passe på dem selv og deres venner.

Overholdelse af aftaler om alkohol

Figur 8.5. Overholder du de aftaler om alkohol, du har med dine forældre?

Blandt 15-25-årige, der bor hjemme hos en eller begge deres forældre og har aftaler med deres forældre om deres alkoholforbrug (n=110).

- Blandt hjemmeboende 15-25-årige, der har aftaler om alkohol med deres forældre, overholder 29 % altid aftalerne, 46 % overholder for det meste aftalerne, og 21 % overholder nogle gange aftalerne. 4 % overholder kun sjældent aftalerne, og ingen (0 %) overholder aldrig aftalerne.

Tidligere danske undersøgelser viser:

En mindre undersøgelse lavet af Børnerådet i 2006 finder, at hovedparten (79 %) af 350 adspurgte 9. klasses-elever gerne må drikke alkohol for deres forældre. Knap halvdelen (45 %) aftaler sammen med deres forældre, hvor meget og hvornår de drikker, mens 23 % selv bestemmer [33]. Undersøgelsen fra 2006 samt en lidt større undersøgelse fra 2003, viser, at størstedelen af elever i 9. klasse (91 %) og 7. klasse (93 %) ønsker, at deres forældre skal blande sig i deres alkoholvaner [30, 33]. 9. klasses eleverne ønsker primært, at deres forældre skal lære dem at omgås alkohol på en fornuftig måde (75 %), mens få ønsker klare regler [33]. Elever i 7. klasse ønsker i højere grad, at forældrene bestemmer, idet 61 % enten angiver, at deres forældre skal forsøge at få dem til helt at lade være med at drikke eller skal bestemme, hvor meget og hvornår børnene drikker alkohol [30].

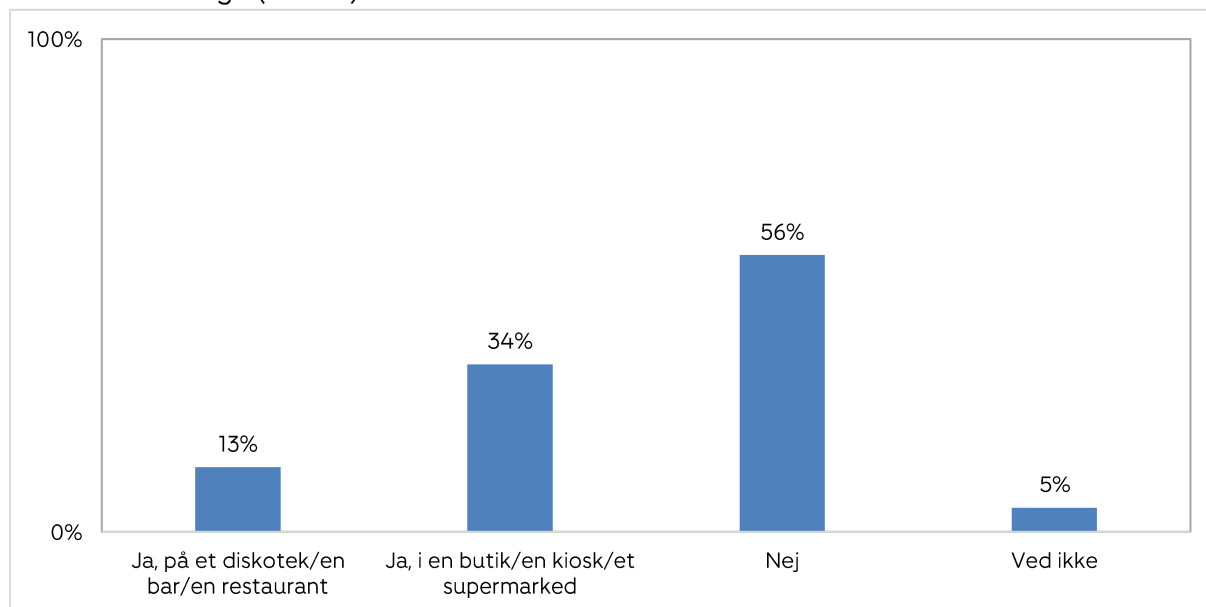
Et dansk tværsnitsstudie baseret på cirka 1.000 unge på omkring 15 år finder, at overbærende regler om henholdsvis hjemkomsttider og hvor meget barnet må drikke for forældrene, er associeret med en øget forekomst af binge-druk [34]. Et senere opfølgende videnskabeligt studie på samme population [35] fulgte de 15-årige til de var 25/26 år, og viste, at strikse regler som 15-årig var forbundet med lavere sandsynlighed for at binge-drikke over tid. Unge, der som 15-årige max måtte drikke 2 genstande alkohol til fest, binge-drak mindre både i udgangspunktet og som 18/19-årige, selvom sammenhængen mellem regler og binge-druk aftog med tiden. Ved 25/26-års alderen var forskellen på unge med og uden strikse regler ikke længere statistisk signifikant.

9. Køb af alkohol

Mindreåriges køb af alkohol

Figur 9.1. Har du inden for det seneste år købt alkohol i Danmark, som du ikke var gammel nok til at købe ifølge den danske lovgivning? (Angiv gerne flere svar).

Blandt 15-18-årige (n=306).

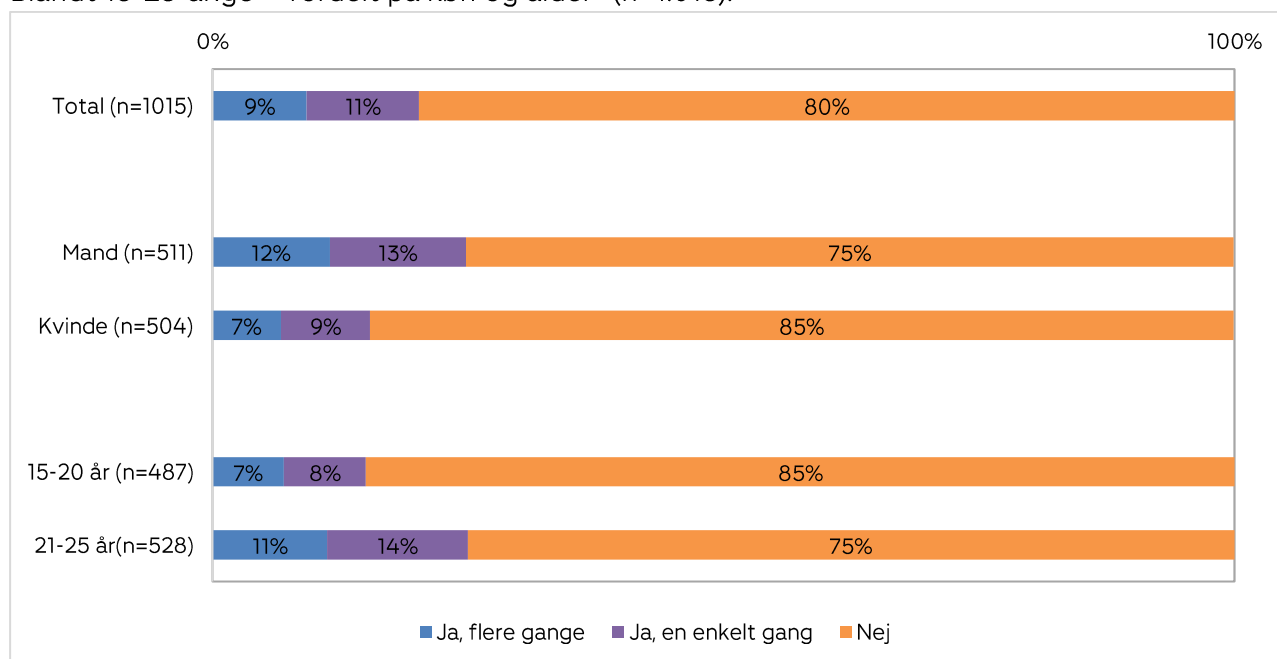

- 47% af 15-18-årige har inden for det seneste år købt alkohol i Danmark, som de ikke var gamle nok til at købe ifølge den danske lovgivning– 13 % har købt alkohol på et diskotek/bar/restaurant og 34% har købt i en butik/kiosk/ supermarked. 56 % har ikke inden for det seneste år købt alkohol i Danmark, som de ikke var gamle nok til at købe ifølge den danske lovgivning, mens 5% svarer "ved ikke".

Køb af alkohol på nettet

Figur 9.2. Har du nogensinde købt alkohol over nettet?

Blandt 15-25-årige – fordelt på køn og alder* (n=1.015).

* Ingen forskel for region.

- 20% af 15-25-årige har én eller flere gange købt alkohol over nettet, mens 80% ikke har.
- Flere mænd (25%) end kvinder (16%) har én gang eller flere gange købt alkohol over nettet.
- Flere 21-25-årige end 15-20-årige har én gang eller flere gange købt alkohol over nettet (25% mod 15%).

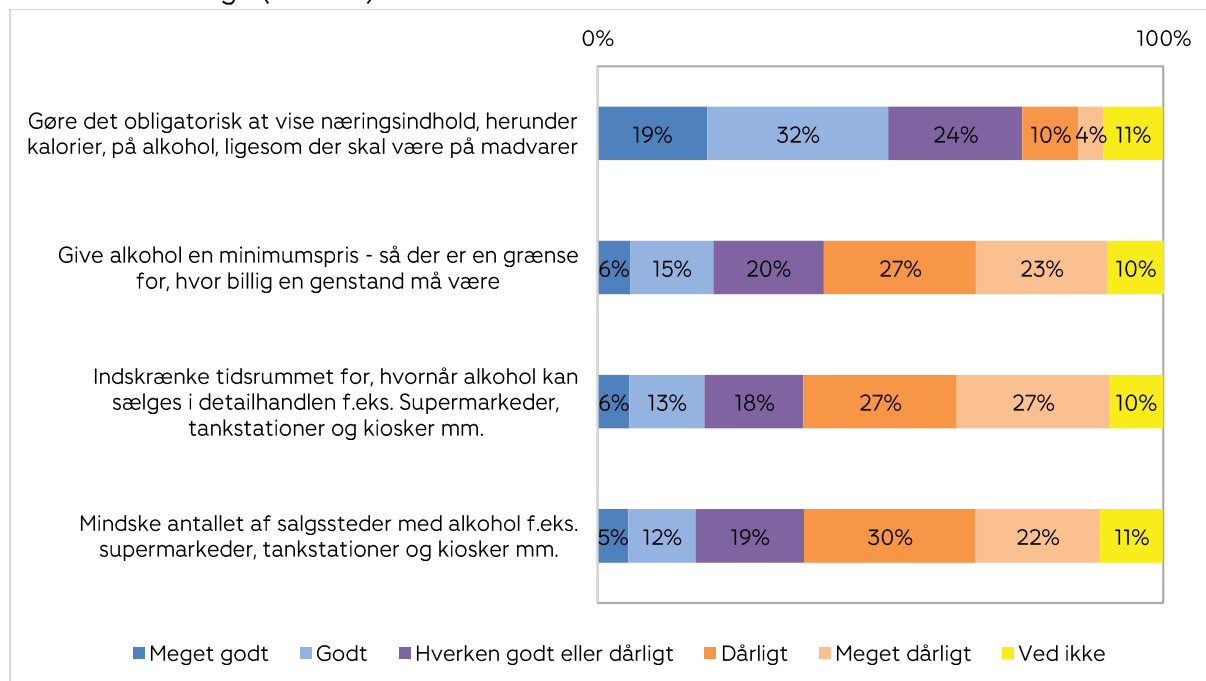
Tidligere danske undersøgelser viser:

I 2008 havde 41 % af 15-årige drenge og 48 % af 15-årige piger købt alkohol i en butik inden for de sidste 30 dage [36]. Det skal nævnes, at aldersgrænsen for køb af alkohol blev ændret i 2011. Fra 2011 og frem skal man således være 18 år for at købe drikkevarer med en alkoholprocent på 16,5 eller derover i detailhandlen – hvor der i 2008 var en aldersgrænse på 16 år uanset alkoholprocent. I *Solgt ulovligt* har Alkohol & Samfund gennem en årrække undersøgt, om danske butikker overholder loven for aldersgrænser for køb af alkohol. Undersøgelserne viser, at der er sket en stigning i andelen af købstilfælde, hvor unge under 16 år kunne købe alkohol. I 2017 kunne unge under 16 år købe alkohol i 62% af købsforsøgene, hvor de i 2020 kunne købe alkohol i 79% af købsforsøgene [37].

10. Holdninger til strukturel forebyggelse i forhold til alkohol

Holdninger til forskellige strukturelle forslag i forhold til alkohol

Figur 10.1. Hvor godt eller dårligt synes du om følgende forslag i forhold til alkohol?
Blandt 15-25-årige (n=1.015).

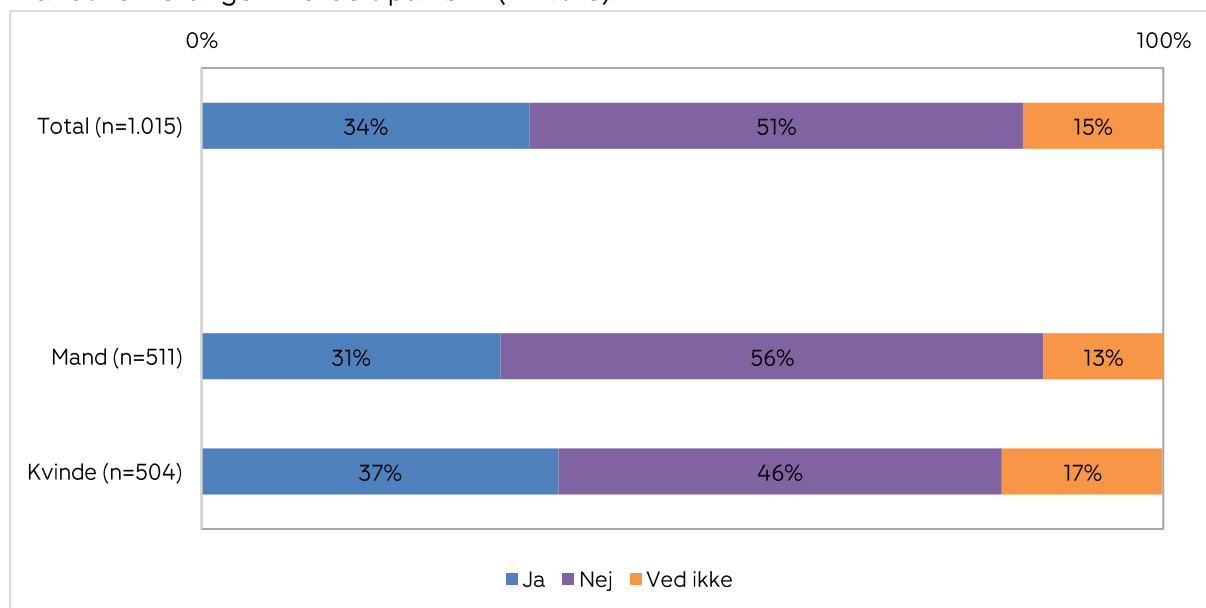
- 51 % af 15-25-årige synes godt eller meget godt om at gøre det obligatorisk at vise næringsindhold på alkohol, ligesom på madvarer. 14 % synes dårligt eller meget dårligt om det.
- 21 % synes godt eller meget godt om at give alkohol en minimumspris.
- 19 % synes godt eller meget godt om at indskrænke tidsrummet for, hvornår alkohol kan sælges i detailhandlen.
- 17 % synes godt eller meget godt om at mindske antallet af salgssteder med alkohol.

Holdninger til en 18-års aldersgrænse

Respondenterne blev præsenteret for følgende: I Danmark siger loven for køb af alkohol i butikker, at man skal være fyldt 16 år for at købe alkohol op til 16,5 % (f.eks. øl, vin og cider), og at man skal være fyldt 18 år for køb af alkohol på 16,5 % eller derover (f.eks. vodka, rom og anden stærk spiritus).

Figur 10.2. Mener du, at der bør være en aldersgrænse på 18 år for køb af al alkohol alle steder uanset alkoholprocent?

Blandt 15-25-årige – fordelt på køn* (n=1.015).

* Ingen forskel for alder¹³ og region.

- En tredjedel (34 %) af 15-25-årige synes, at der bør være en aldersgrænse på 18 år for køb af al alkohol alle steder uanset alkoholprocent. 51 % mener ikke, at der skal være en aldersgrænse på 18 år og 15 % har svaret 'ved ikke'.
- Flere kvinder end mænd synes, at der skal være en aldersgrænse på 18 år (37 % mod 31 %).

¹³ I stedet for den sædvanlige aldersopdeling (i 15-20-årige og 21-25-årige) er, der blevet testet for signifikante forskelle med aldersfordelingen for 15-17-årige og 18-25-årige. Det skyldes, at der netop i forbindelse med aldersgrænser for køb af alkohol, kan være særlig stor forskel på holdninger blandt unge afhængigt af, om de placerer sig på en ene eller den anden side af aldersgrænsen. Dog er der ingen signifikant forskel i dette tilfælde.

Tidligere danske undersøgelser viser:

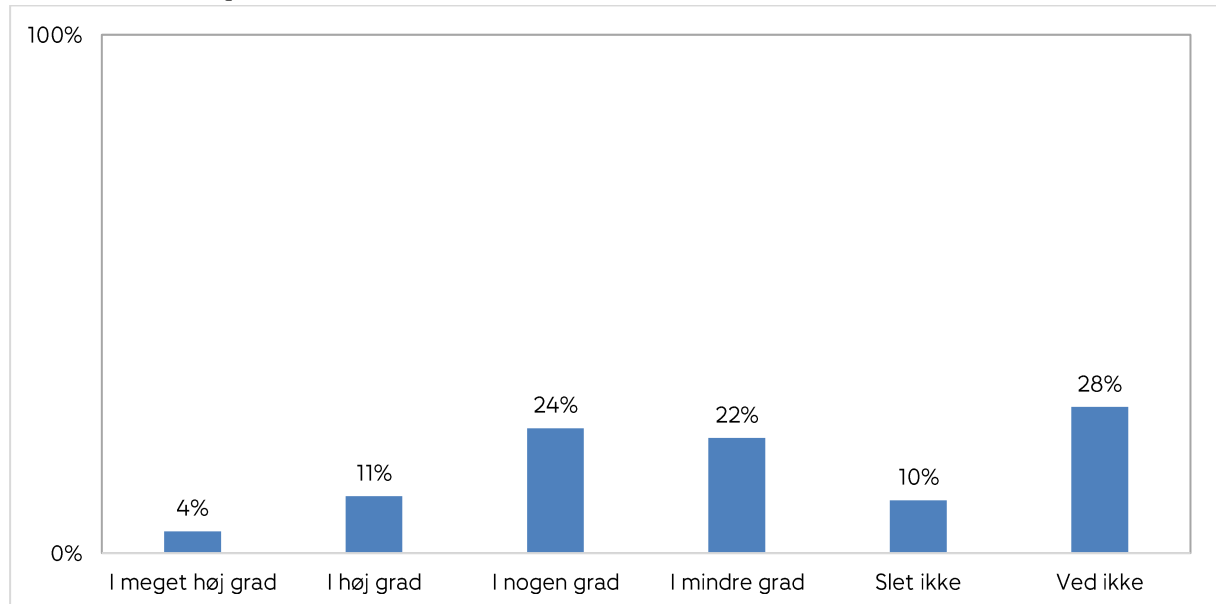
'Fuld af liv' kender ikke til andre undersøgelser, der har belyst danske *unges* holdninger til strukturel forebyggelse, udover egne tidligere udgivelser [6, 7], men flere undersøgelser blandt voksne danskere har fundet stort flertal for en 18-års aldersgrænse for køb af alkohol. F.eks. viste en meningsmåling foretaget af Epinion i 2021, at 65 % af voksne danskere var helt eller overvejende enige i, at der skal indføres en 18-års aldersgrænse for køb af alkohol. Kun 15 % var helt eller overvejende uenige [38]. I 2020 viste en tilsvarende Epinion-måling for Altinget, at 72 % af danskerne bakker op om 18-års aldersgrænse for køb af alkohol [39]. I rapporten 'Mellem broccoli og bajere – forebyggelse ifølge danskerne' fra 2017 synes hver tredje voksne dansker, at det er et godt forslag at øge afgiften på alkohol [40].

11. Alternativer til alkohol

Oplevelser med alkoholfrie alternativer

Figur 11.1. I hvor høj grad oplever du, at det er nemt at få spændende alternativer til alkohol (f.eks. alkoholfri øl og drinks), når du går i byen, til koncert, festival eller andre former for arrangementer og fester, der ikke foregår i private hjem?

Blandt 15-25-årige* (n=1.015).

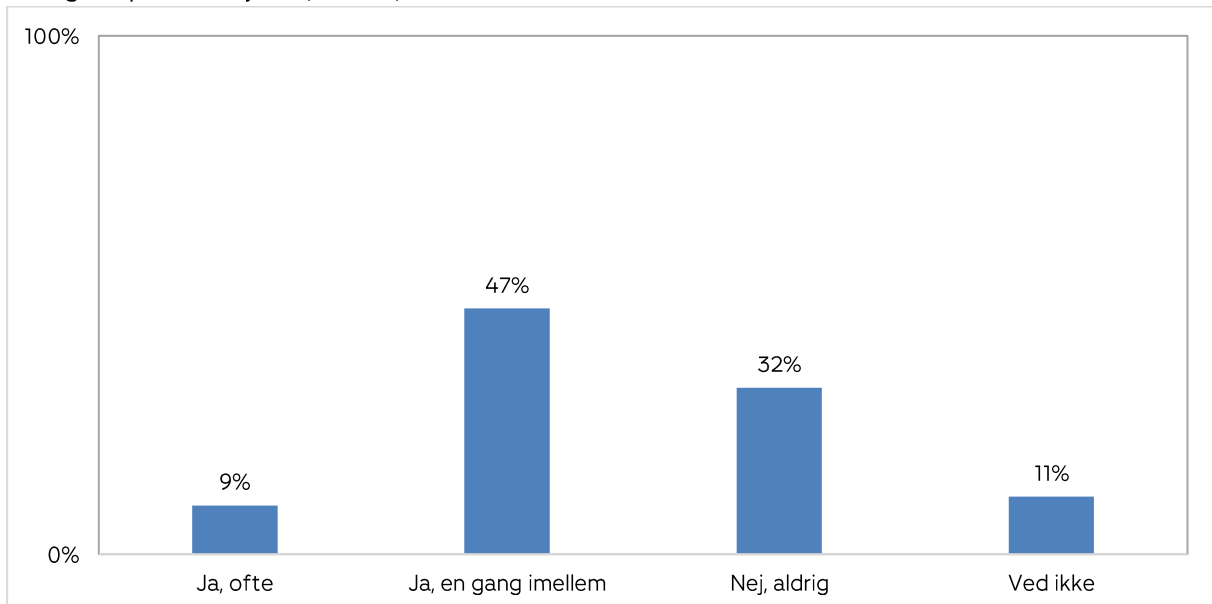
* Ingen forskelle for køn, alder og region.

- 11 % oplever, at det i *høj* grad og 4 % at det i *meget høj* grad er nemt at få spændende alternativer til alkohol i byen, til koncert, festival eller andre former for arrangementer og fester, der ikke foregår i private hjem. 24% oplever, at det i *nogen* grad er nemt at få spændende alternativer til alkohol. 22% oplever, at det i *mindre* grad er nemt, mens 10% angiver, at de *slet ikke* oplever, at det er nemt at få spændende alternativer til alkohol. 28% angiver, at de ikke ved det.

Brug af alkoholfrie alternativer

Figur 11.2. *Ville du benytte dig af dem, hvis der var flere alkoholfri alternativer (f.eks. alkoholfri øl og drinks), når du gik ud?*

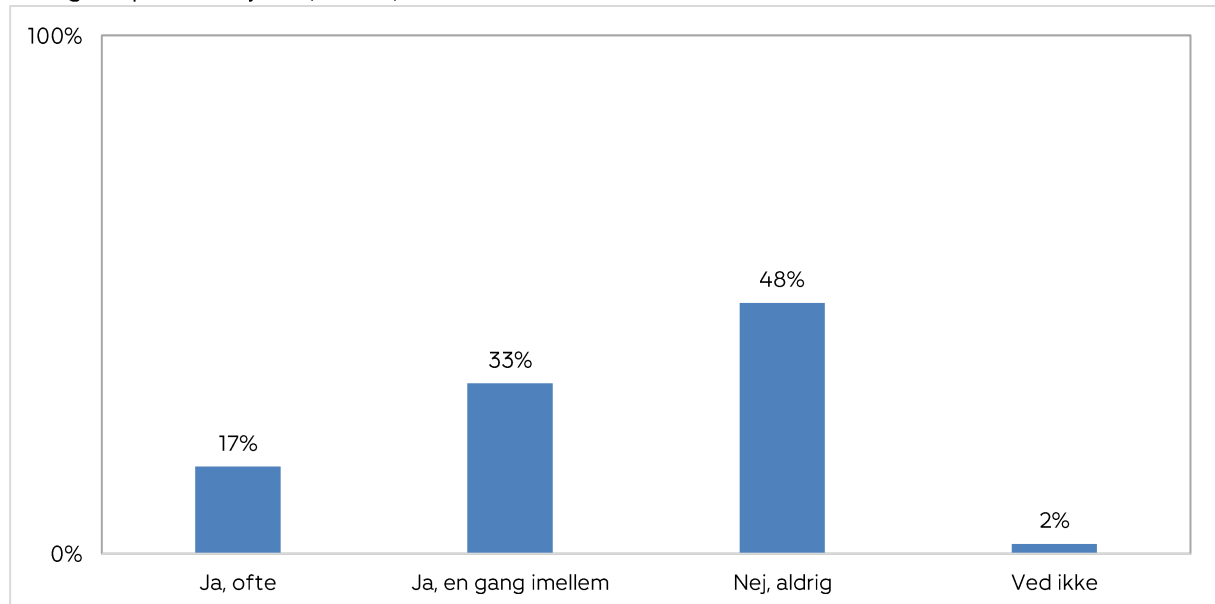
Blandt 15-25-årige, der svarer 'I nogen grad', 'I mindre grad' og 'slet ikke' til spørgsmålet om, hvorvidt det er nemt at få spændende alternativer til alkohol (f.eks. alkoholfri øl og drinks), når de går i byen, til koncert, festival eller andre former for arrangementer og fester, der ikke foregår i private hjem (n=574).

- Blandt 15-25-årige, der ikke oplever, at det er nemt at få spændende alternativer til alkohol, angiver 56%, at de ville benytte sig af alkoholfrie alternativer ofte eller en gang i mellem, hvis de var mere tilgængelige. 32% angiver, at de aldrig ville benytte sig af alkoholfrie alternativer.

Figur 11.3. *Benytter du dig af spændende alkoholfri alternativer, når du går ud - så det ikke er hver drink, der er alkohol i?*

Blandt 15-25-årige, der svarer 'I meget høj grad' og 'I høj grad' til spørgsmålet om, hvorvidt det er nemt at få spændende alternativer til alkohol (f.eks. alkoholfri øl og drinks), når de går i byen, til koncert, festival eller andre former for arrangementer og fester, der ikke foregår i private hjem (n=155).

- Blandt 15-25-årige, der oplever, at det er nemt at få spændende alternativer til alkohol, angiver 50%, at de ofte eller en gang i mellem benytter sig af alkoholfrie alternativer, så det ikke er hver drink, der er alkohol i. 48% angiver, at de aldrig benytter sig af alkoholfrie alternativer.

Tidligere danske undersøgelser viser:

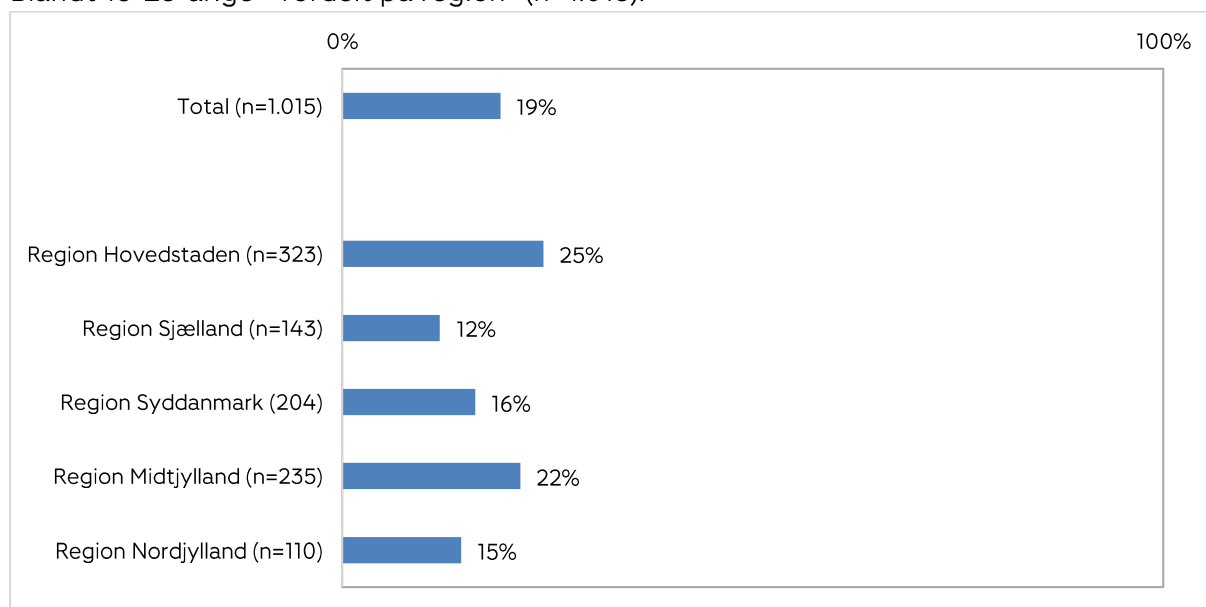
'Fuld af liv'-indsatsen har ikke kendskab til andre danske undersøgelser, der belyser, om unge oplever, at der er tilstrækkelige alternativer til alkohol, når de går ud. Spørgsmålene er dog stillet før kampagnens egne undersøgelser [7].

12. Kendskab til alkohols helbredskonsekvenser

Viden om sammenhængen mellem alkohol og kræft – uhjulpet

Respondenterne blev spurgt: "Hvilke sygdomme mener du, at alkohol øger risikoen for? Angiv venligst alle dem, der falder dig ind" med et åbent svarfelt (uhjulpet kendskab). Det blev efterfølgende kodet som kendskab til sammenhængen mellem alkohol og kræft, hvis de havde skrevet "kræft", "cancer", "tumor" eller specifikke kræftformer – uanset hvilken kræftform, de havde angivet. Formålet med at spørge helt åbent var at undgå at præge respondenterne med svarmuligheder, og dermed afdække, hvor mange, der selv laver koblingen mellem alkohol og kræft.

Figur 12.1. Hvilke sygdomme mener du, at alkohol øger risikoen for? Angiv venligst alle dem, der falder dig ind. Åbent spørgsmål – figuren viser andelen, der har nævnt kræft. Blandt 15-25-årige – fordelt på region* (n=1.015).

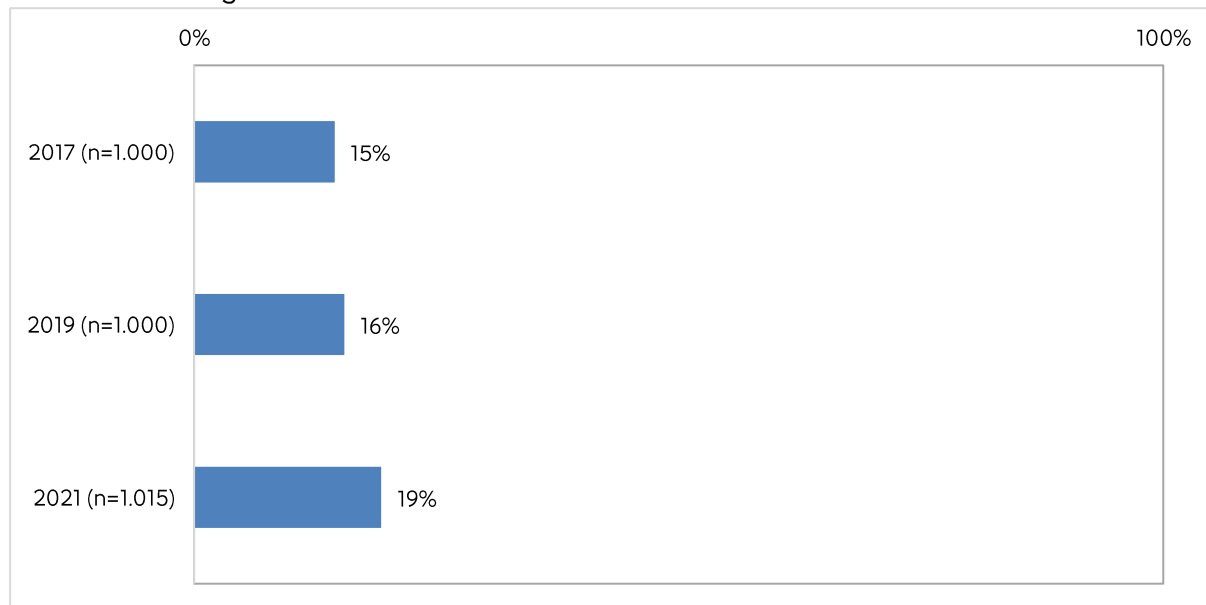
*Ingen forskelle for køn og alder.

- 19 % af 15-25-årige nævner kræft, når de bliver spurgt til, hvilke sygdomme de mener, at alkohol øger risikoen for (uhjulpet kendskab).
- Flest fra Region Hovedstaden (25 %) nævner kræft, når de bliver spurgt om, hvilke sygdomme alkohol øger risikoen for, mens færrest fra Region Sjælland nævner kræft (12 %).

Udvikling i uhjulpet kendskab til sammenhængen mellem alkohol og kræft

Figur 12.2. Udvikling 2017-2021¹⁴. *Hvilke sygdomme mener du, at alkohol øger risikoen for? Angiv venligst alle dem, der falder dig ind. Åbent spørgsmål – figuren viser andelen, der har nævnt kræft.*

Blandt 15-25-årige.

- Andelen af 15-25-årige, der uhjulpet kan angive, at alkohol øger risikoen for kræft, er steget fra 15 % i 2017 og 16 % i 2019 til 19 % i 2021.

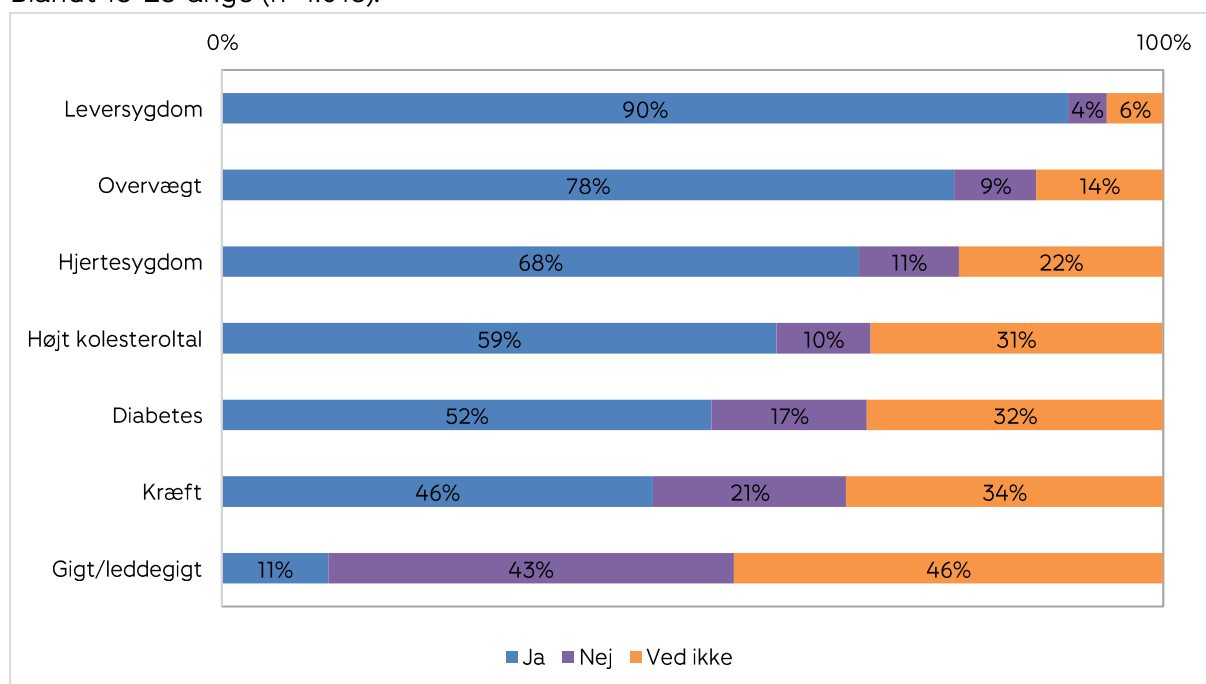
¹⁴ Der er testet for signifikante forskelle mellem 2021 i forhold til 2019 og 2017, hvor spørgsmålet blev stillet på samme måde. Forskellene mellem 2021 og henholdsvis 2017 og 2019 er signifikante. Der er ikke testet for forskelle mellem 2017 og 2019 indbyrdes.

Viden om sammenhængen mellem alkohol og kræft – hjulpet

Efter det åbne spørgsmål om sammenhængen mellem alkohol og kræft, blev respondenterne spurgt: "Hvilke af nedenstående sygdomme og tilstande mener du, at alkohol øger risikoen for? Angiv gerne flere svar" (hjulpet kendskab), hvortil der var en række svarmuligheder. Formålet med at præsentere svarmuligheder – herunder kræft – var at supplere det åbne spørgsmål og afdække, hvor mange der mener, at der er en sammenhæng mellem alkohol og kræft, når de direkte præsenteres for muligheden.

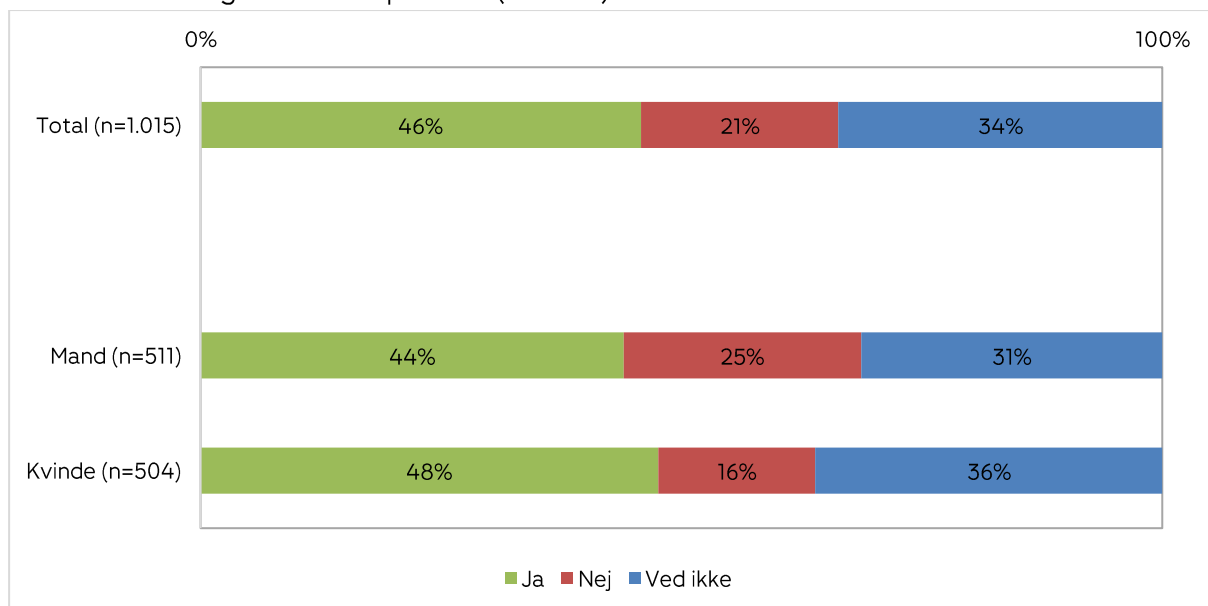
Figur 12.3. Hvilke sygdomme og tilstande mener du, at alkohol øger risikoen for? Angiv gerne flere svar.

Blandt 15-25-årige (n=1.015).

- Hjulpet angiver 46 % af 15-25-årige, at alkohol øger risikoen for kræft, 21 % mener ikke, at alkohol øger risikoen for kræft, mens 34 % svarer 'ved ikke'.
- Der er flest 15-25-årige, som mener, at alkohol øger risikoen for leversygdom (90 %), efterfulgt af overvægt (78 %) og hjertesygdom (68 %). Færrest mener, at alkohol øger risikoen for gigt/leddegigt (11 %).

Figur 12.4. Andelen, der mener, at alkohol øger risikoen for kræft, når de får valgmuligheder til spørgsmålet *"Hvilke sygdomme og tilstande mener du, at alkohol øger risikoen for?"* Blandt 15-25-årige – fordelt på køn* (n=1.015).

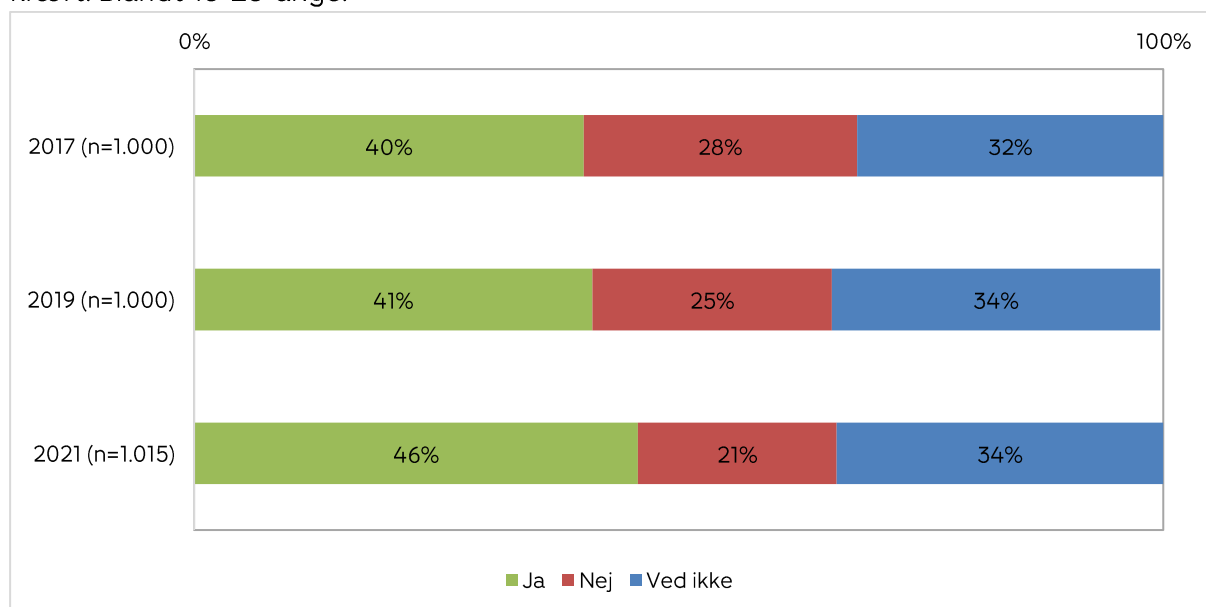

* Ingen forskel for alder og region.

- Lidt flere kvinder end mænd har hjulpet kendskab til, at alkohol øger risikoen for kræft (48 % mod 44 %).

Udvikling i hjulpet kendskab til sammenhængen mellem alkohol og kræft

Figur 12.5. Udvikling 2017-2021¹⁵. Andelen, der hjulpet mener, at alkohol øger risikoen for kræft. Blandt 15-25-årige.

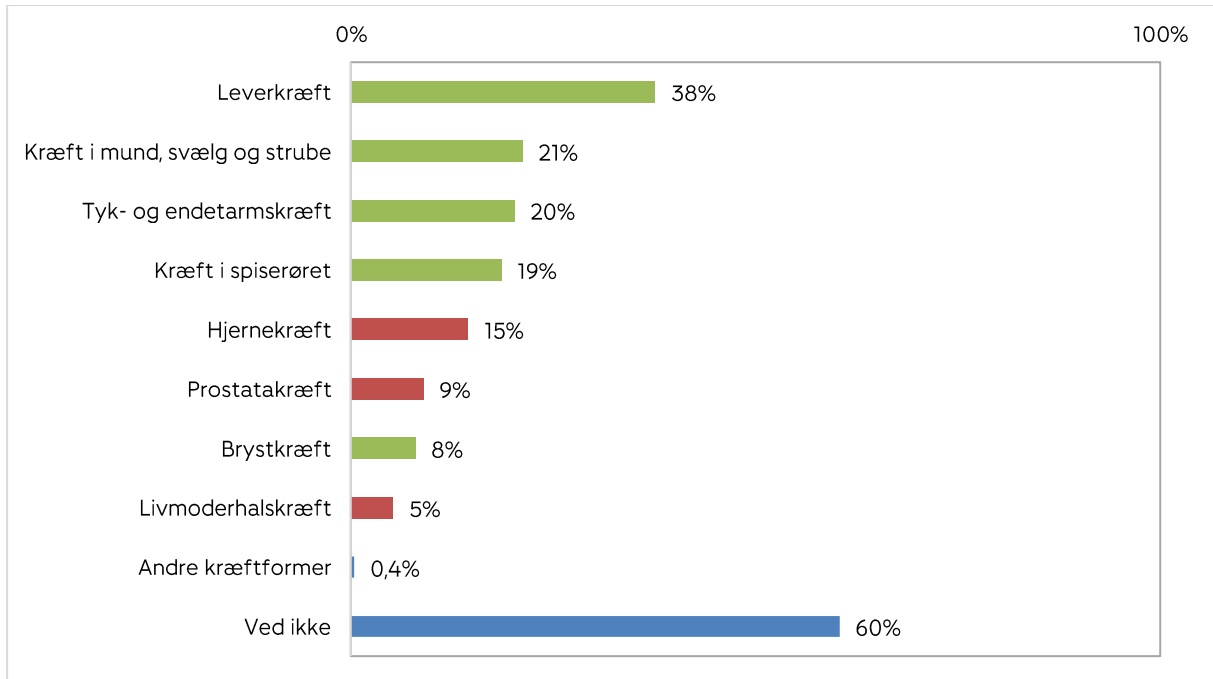
- Andelen af 15-25-årige, der mener, at alkohol øger risikoen for kræft er steget fra 40 % i 2017 og 41 % i 2019 til 46 % i 2021.

Kendskab til sammenhængen mellem alkohol og forskellige kræftformer

Respondenter, der havde krydset af ved 'kræft' i det hjulpe spørgsmål om sammenhængen mellem alkohol og kræft, blev efterfølgende spurgt: "Hvilke af følgende kræftsygdomme mener du, at alkohol øger risikoen for? Angiv gerne flere svar". Svarmulighederne rummede både kræftformer, som der er evidens for, at alkohol øger risikoen for og kræftformer, som der ikke er tilstrækkelig evidens for, at alkohol øger risikoen for. Formålet med dette var at få et indtryk af respondenternes reelle viden. Respondenter, der ikke hjulpet havde kendskab til sammenhængen mellem alkohol og kræft, tæller i figuren med som respondenter, der ikke kender til sammenhængen mellem alkohol og de forskellige kræfttyper.

¹⁵ Der er testet for signifikante forskelle mellem 2021 i forhold til 2019 og 2017, hvor spørgsmålet blev stillet på samme måde. Forskellene mellem 2021 og henholdsvis 2017 og 2019 er signifikante. Der er ikke testet for forskelle mellem 2017 og 2019 indbyrdes.

Figur 12.6. Hvilke af følgende kræftsygdomme mener du, at alkohol øger risikoen for? (Angiv gerne flere svar)¹⁶
Blandt 15-25-årige¹⁷ (n=1.015)

- 38 % af 15-25-årige angiver, at alkohol øger risikoen for leverkræft, 21 % angiver kræft i mund, svælg og strube, 20 % angiver tyk- og endetarmskræft og 19 % angiver kræft i spiserøret. 8 % angiver, at alkohol øger risikoen for brystkræft.
- Der er på nuværende tidspunkt ikke evidens for, at alkohol øger risikoen for hjernekræft, prostatakræft og livmoderhalskræft, men alligevel angiver henholdsvis 15 %, 9 % og 5 %, at de mener, at alkohol øger risikoen for disse kræftformer.
- Fire respondenter (0,4 %) har angivet andre kræftformer. Disse dækker over nyrekræft, kræft i galdeblæren og andre fordøjelsesorganer.

¹⁶ De grønne søjler viser kræftformer, som der er evidens for, at alkohol øger risikoen for. De røde søjler viser kræftformer, som der ikke er tilstrækkelig evidens for, at alkohol øger risikoen for.

¹⁷ Ved ikke-kategorien dækker både over de respondenter, der angiver hjulpet, at alkohol øger risikoen for kræft, men angiver, at de ikke ved hvilke (n=63) og respondenter, der angiver nej (n=208) eller ved ikke (n=342) til spørgsmålet om, at alkohol øger risikoen for kræft.

Tidligere danske undersøgelser viser:

På et overordnet plan ved danskerne godt, at alkohol er sundhedsskadeligt. I rapporten 'Mellem broccoli og bajere – forebyggelse ifølge danskerne' placerer de alkohol på andenpladsen, lige efter rygning, når de bliver bedt om at angive, hvilken risikofaktor flest danskere dør af [40]. Til trods for dette, er dét at undgå for meget alkohol, den faktor ud af 12, som danskerne tillægger mindst betydning for en sund levevis. Således mener danskerne, at både dét at undgå rygning, nyde livet selvom det indimellem er usundt, få tilstrækkelig søvn, bevæge sig, spise sundt, undgå stress, have et godt familieliv med mere, er vigtigere for en sund levevis end dét at undgå for meget alkohol.

På trods af danskernes overordnede viden om, at alkohol er sundhedsskadeligt, er der begrænset kendskab til sammenhængen mellem alkohol og kræft i befolkningen. For eksempel viser en undersøgelse fra 2009 [41], at kun få danskere mener, at et stort alkoholindtag hænger sammen med brystkræft (6 %) og kræft i mundhule, svælg og strube (20 %). Tidligere undersøgelser fra 'Fuld af liv'-indsatsen viser tilsvarende, at både unge og voksne danskere mangler viden om, at alkohol øger risikoen for kræft [7, 42].

Metode

Denne rapport er baseret på data fra en spørgeskemaundersøgelse blandt 1.015 unge i Danmark i alderen 15-25 år. Data er indsamlet af analyseinstituttet Voxmeter i perioden 13. september til 9. november 2021 og er nationalt repræsentativt på køn, alder og region. Dataindsamlingen er foregået ved hjælp af et internetbaseret spørgeskema.

Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens 'Fuld af liv'-indsats startede i 2014 med at indsamle data om unges alkoholvaner i Danmark. I 2014 blev der i alt udgivet tre rapporter, henholdsvis én om 12- 14-åriges alkoholvaner [3], én om 15-25-åriges alkoholvaner [1] samt en rapport, der fungerede som et supplement til den tidligere rapport om 15-25-åriges alkoholvaner [2]. Der blev siden udgivet en rapport om 15-25-åriges alkoholvaner anno 2015, 2016, 2017 og 2019 [4-7]. Denne rapport er således den ottende rapport om unges alkoholvaner fra 'Fuld af liv'- kampagnen.

Repræsentativitet

Data er indsamlet via kvoter, som er en sammensætning af data – f.eks. kvinder i alderen 15-20 år fra Region Sjælland – der svarer til den nationale sammensætning med en max afvigelse på +/- 5 %. Denne metode har sikret en national repræsentativ fordeling af respondenter i forhold til:

- Køn (mænd/kvinder)
- Alder¹⁸ (15-17 år, 18-20 år og 21-25 år)
- Region (Hovedstaden/Sjælland/Syddanmark/Midtjylland/Nordjylland)

Nedenstående tabel viser antallet af respondenter i undersøgelsen fordelt på køn, alder og region.

Tabel 14.1 Fordeling af respondenter

		Hovedstaden (n=323)	Sjælland (n=143)	Syddanmark (n=204)	Midtjylland (n=235)	Nordjylland (n=110)
Mænd (n=511)	15-17 år (n=124)	36	21	26	30	11
	18-20 år (n=127)	39	21	25	30	12
	21-25 år (n=260)	84	28	56	60	32
Kvinder (n=504)	15-17 år (n=112)	34	17	25	28	8
	18-20 år (n=124)	38	19	27	28	12
	21-25 år (n=268)	92	37	45	59	35

¹⁸ Af hensyn til en intern evaluering blev data indsamlet i tre alderskvoter, men i indeværende rapport har vi slået 15-17-årige og 18-20-årige sammen i analyserne, således at vi kun arbejder med to aldersgrupper.

Spørgeskemaet

Spørgeskemaet tager udgangspunkt i tidligere spørgeskemaer fra Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens alkoholindsats, samt i spørgeskemaer fra andre nationale (f.eks. Statens Institut for Folkesundhed, Mandag Morgen) og internationale aktører (f.eks. Cancer Research UK).

Corona-pandemien

Dataindsamlingen til denne rapport blev foretaget i efteråret 2021, i en periode, hvor samfundet var åbent og før corona igen blev kategoriseret som en samfundskritisk sygdom. Derfor forventes det, at resultaterne afspejler et relativt "normalt" samfund, som det ser ud uden corona og tilhørende restriktioner.

Rekruttering af deltagere

Personer i alderen 15-25 år fra Voxmeters panel blev pr. mail inviteret til at deltage i undersøgelsen. Ved at besvare spørgeskemaet har respondenterne modtaget 100 point (svarende til 10 kr.) samt deltaget i en lodtrækning om præmier. For at undgå at påvirke respondenternes svar, fik de ikke at vide, hvem der stod bag undersøgelsen, da de påbegyndte spørgeskemaet. Afslutningsvis fremgik det, at 'Fuld af liv'-kampagnen var afsender, og der var kontaktinformation til en projektleder fra kampagnen i tilfælde af spørgsmål/kommentarer.

Respondenter i undersøgelsen

I Voxmeters internetpanel blev 6.879 inviteret til undersøgelsen. Dem, der har påbegyndt undersøgelsen, har i starten af spørgeskemaet skulle angive deres køn, alder og bopælsregion. På baggrund af disse tre faktorer er personerne blevet inddelt i kvoter – jf. tabel 14.1.

I alt har 2.063 personer påbegyndt spørgeskemaet (30 % af de inviterede). Blandt disse har 113 (6 %) afbrudt undersøgelsen og 935 (45 %) er blevet frascreenet (se tabel på næste side). Frascreeningen er udelukkende sket, fordi den pågældende kvote allerede var fyldt. 1.015 15-25-årige gennemførte spørgeskemaet, hvilket giver en svarprocent på 49 % blandt dem, der har påbegyndt spørgeskemaet. Voxmeter har heraf udarbejdet ét datasæt med 1.015 interview i aldersgruppen 15-25 år, som er anvendt i indeværende rapport.

Tabel 14.1 Antal respondenter i undersøgelsen

	Antal personer (procent)	Frafald
Respondenter, der er inviteret til undersøgelsen	6.879	
Respondenter, der har påbegyndt spørgeskemaet	2.063	113 afbrød undersøgelsen (6 %). 935 blev frascreenet (45 %) (Kvoten var fyldt)
Respondenter, der har gennemført spørgeskemaet	1.015 (49 %)	
Respondenter i datasættet, der er anvendt i denne rapport	1.015	

Statistiske analyser

Hvor det er relevant, er der testet for signifikante forskelle i forhold til køn, alder og region. For at teste, om en sammenhæng mellem to variable er statistisk signifikant, anvendes χ^2 -tests. En p-værdi $< 0,05$ anses som statistisk signifikant. Foruden χ^2 -tests benyttes enkelte steder t-test til vurdering af signifikansen ved en udvikling over en årrække – for eksempel udviklingen i andelen af unge, der binge-drikker.

Det er kun statistisk signifikante sammenhænge, der rapporteres og omtales som sammenhænge. Eksempelvis skrives kun, at der er flere kvinder end mænd, der mener, at der bør være en aldersgrænse på 18 år for køb af al alkohol alle steder uanset alkoholprocent, fordi der er *statistisk signifikant* flere kvinder end mænd, der mener dette. Det fremgår under figurerne, hvis der er testet for forskelle og testene er insignifikante.

Afrunding af procenter

Procenttallene i de viste tabeller er afrundede, og vil derfor i nogle tilfælde summere til lige over eller lige under 100 %.

Begrænsninger ved webundersøgelser

Webbaserede undersøgelser bliver ofte anvendt til indsamling af data til befolkningsrepræsentative undersøgelser. Der er både fordele og ulemper ved brugen af webbaserede undersøgelser sammenlignet med undersøgelser gennemført via post eller pr. telefon. En fordel ved webundersøgelser er, at de både er billigere og hurtigere at gennemføre end postale undersøgelser og telefoninterviews. Dog bliver svarprocenten for webundersøgelser generelt lavere end for andre former for undersøgelser [43]. Dette gør det sværere at udelukke, hvorvidt respondenter, der har valgt at deltage i en undersøgelse som denne, adskiller sig fra den generelle danske befolkning.

Webpaneler har en vis indbygget skævhed. For eksempel er socialt dårligt stillede, kortuddannede samt personer med anden etnisk herkomst end dansk generelt underrepræsenterede. Hvis unge, der deltager i panelet, har et alkoholforbrug, der adskiller sig fra andre unges alkoholforbrug, vil det ikke give et fuldstændigt retvisende billede af danske unges alkoholforbrug. Ud over skævheden i det adspurgte panel, kan der også være en skævhed i, hvem fra panelet, der vælger at besvare et spørgeskema om egne alkoholvaner. Derfor fik panelisterne ikke at vide, hvad spørgeskemaet handlede om – eller hvem der stod bag – før de var i gang med at udfylde det. Kun 6 % af respondenterne valgte at afbryde undersøgelsen, efter de havde påbegyndt den. Problemet med skævhed og bortfald undervejs imødekommes delvist af indsamlingen via kvoter. Ved at indsamle data via kvoter, har Voxmeter sikret, at data er repræsentativt i forhold til køn, alder og region.

Selvrapportering skaber en vis usikkerhed ved data. Der kan være en tendens til, at folk svarer det, de tror, afsenderen gerne vil høre. Det kan for eksempel medføre en underrapportering af alkoholforbruget. Af den grund blev respondenterne først oplyst om afsenderen på undersøgelsen (Fuld af liv'-indsatsen) i sidste del af undersøgelsen (ved spørgsmål om mediekampagnen "Pølsepres, nej tak", hvor de allerede havde afgivet svar om alkoholvaner og holdninger). Anonymiteten ved webundersøgelser kan hjælpe til, at respondenterne føler det nemmere at give ærlige svar, sammenlignet med telefoniske interviews eller ansigt til ansigt, hvor man i højere grad kan have en følelse af, at skulle stå til ansvar for ens besvarelse.

Spørgsmål til undersøgelsen?

Spørgsmål til undersøgelsen kan rettes til senior projektleder Anne Sofie Plum Christensen (asc@cancer.dk) i Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens 'Fuld af liv'-indsats.

Referencer

1. Schiøth C, Krarup AF & Behrens CL, *Unge alkoholvaner i Danmark 2014 - en kortlægning*. Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden smba (TryghedsGruppen smba), 2014.
2. Christensen AS, Schiøth C & Behrens CL, *Mere om unges alkoholvaner i Danmark 2014 - en kortlægning*. Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden smba (TryghedsGruppen smba), 2015.
3. Schiøth C, Christensen AS, Krarup AF & Behrens CL, *Børn og alkohol i Danmark 2014 - en kortlægning blandt 12-14-årige*. Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden smba (TryghedsGruppen smba), 2015.
4. Schiøth C, Behrens CL & Hansen L, *Unge alkoholvaner i Danmark 2015 - en kortlægning*. Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden smba (TryghedsGruppen smba), 2016.
5. Schiøth C, Behrens CL, Hansen L & Mortensen JH, *Unge alkoholvaner i Danmark 2016 - en kortlægning*. Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden smba (TryghedsGruppen smba), 2017.
6. Christensen AS, Behrens CL, Hansen L & Zachariassen E, *Unge alkoholvaner i Danmark 2017 - en kortlægning*. Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden smba (TryghedsGruppen smba), 2018.
7. Meyer MKH, Lundgaard PB, Zachariassen E & Christensen AS, *Unge alkoholvaner i Danmark 2019*. Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden smba (TryghedsGruppen smba), 2020.
8. Sundhedsstyrelsen, *Danskernes sundhed - Den Nationale Sundhedsprofil 2021*. Statens Institut for Folkesundhed (SDU), 2021.
9. Sundhedsstyrelsen & Statens Serum Institut, *Alkoholstatistik 2015 - Nationale data*. 2015.
10. Broholm K, *Alkohol og Helbred*. Sundhedsstyrelsen, 2008.
11. Jorgensen MB, Thygesen LC, Becker U & Tolstrup JS, *Alcohol consumption and risk of unemployment, sickness absence and disability pension in Denmark: a prospective cohort study*. *Addiction* 112(10): p. 1754-1764, 2017.
12. Sundhedsdatastyrelsen, *Unge og alkohol. Registeranalyse af alkoholrelaterede hospitalskontakter, dødsfald samt medicinsk- og offentligt finansieret alkoholbehandling blandt 15-24 årige for perioden 2014-2018*. 2020.
13. Hviid SS, Holst CA, Becker U & Tolstrup JS, *Alkoholrelaterede dødsfald blandt 15-25-årige, 2010-2019*. Statens Institut for Folkesundhed (SDU), 2021.
14. WHO, *Alcohol drinking (IARC monographs on the evaluation of the carcinogenic risks to humans)*. International Agency for Research on Cancer Working Group on the Evaluation of Carcinogenic Risks to Humans. WHO Press 1988. 44.
15. WHO, *A review of human carcinogens. Part E: Personal habits and indoor combustions (IARC monographs on the evaluation of carcinogenic risks to humans; v100E)*. WHO press, 2012. 100E.
16. Tybjerg AJ, Friis S, Brown K, Nilbert MC, Mørch L & Koster B, *Updated fraction of cancer attributable to lifestyle and environmental factors in Denmark in 2018*. *Sci Rep*, 12(1): p. 549, 2022.

17. McCambridge J, McAlaney J & Rowe R, *Adult consequences of late adolescent alcohol consumption: a systematic review of cohort studies*. PLoS.Med, 8(2): p. e1000413, 2011.
18. Pitkänen T, Lyyra A & Pulkkinen L, *Age of onset of drinking and the use of alcohol in adulthood: a follow-up study from age 8–42 for females and males*. Addiction, 100, 2005.
19. Grant BF, Stinson FS & Harford TC, *Age at onset of alcohol use and DSM-IV alcohol abuse and dependence: a 12-year follow-up*. J.Subst.Abuse, 13(4): p. 493-504, 2001.
20. Sundhedsstyrelsen, *Danskernes Sundhed - Den Nationale Sundhedsprofil 2017*. 2018.
21. Andersen A, Toftager M, Morgen CS, Rasmussen M, Kierkegaard L, Holstein BE, Damsgaard MT & Due P, *Skolebørnsundersøgelsen 2018*. Statens Institut for Folkesundhed (SDU), 2019.
22. Rasmussen M, Pedersen TP & Due P, *Skolebørnsundersøgelsen 2014*. Statens Institut for Folkesundhed (SIF), 2014.
23. Molinaro S, Vicente J, Benedetti E, Cerrai S, Colasante E et al., *ESPAD Report 2019 - Results from the European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs*. 2020.
24. Kraus, L, Guttormsson U, Leifman H, Arpa S, Molinaro S et al., *ESPAD Report 2015 - Results from the European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs*. 2016.
25. Sundhedsstyrelsen, *Notat: Sundhedsstyrelsens udmeldinger om indtag af alkohol*. 2022.
26. Brink, A & Sindballe A, *Unges livsstil og dagligdag 2008*. MULD-rapport nr. 7. p. 1-80, 2009.
27. Sundhedsstyrelsen & Statens Institut for Folkesundhedsvidenskab, *Alkohol blandt gymnasie- og erhvervsskoleelever. Alkoholvaner, alkoholkultur og trivsel*. 2018.
28. Pisinger V, Thorsted A, Jezek AH, Jørgensen A, Christensen AI & Thygesen LC, *UNG19 - Sundhed og trivsel på gymnasiale uddannelser 2019*. Statens Institut for Folkesundhed, 2019.
29. Sundhedsstyrelsen, *Danskernes alkoholvaner 2008*. 2008.
30. Børnerådet, *Teenagere og alkohol*. 2003.
31. Andersen J, *Risikabel Ungdom. TrygFondens ungdomsundersøgelse 2015*. TrygFonden smba, 2015.
32. Danmarks Evalueringsinstitut, *Alkohol i studiestarten*. 2019.
33. Børnerådet, *350 unges forhold til alkohol*. 2006.
34. Järvinen M & J Østergaard, *Governing Adolescent Drinking*. Youth Society, 40(377), 2009.
35. Østergaard J, Järvinen M & Andreasen AG, *A Matter of Rules? A Longitudinal Study of Parents' Influence on Young People's Drinking Trajectories*. Eur Addict Res, 24(4): p. 206-215, 2018.
36. Marosi K, *Undersøgelse af de 11-15 åriges livstil og sundhedsvaner 1997-2008*, Sundhedsstyrelsen, 2010.
37. Jørgensen F & Thygesen LK, *Solgt ulovligt. Alkohol og Samfund*, 2021.
38. Behrens, CL, *Vælgerne støtter 18-års aldersgrænse for køb af alkohol uanset politisk ståsted*. <https://www.cancer.dk/nyheder/vaelgerne-stoetter-18-aars-aldersgraense-for-koeb-af-alkohol-uanset-politisk-staasted/>, 2021.

- 39. Vikkelsø M & Løntoft S, *Måling: Unge under 18 skal ikke kunne købe alkohol*. <https://www.altinget.dk/artikel/202842-ny-maaling-unge-under-18-aar-skal-ikke-kunne-koebe-alkohol>, 2020.
- 40. TrygFonden & Mandag Morgen., *Mellem broccoli og bajere - forebyggelse ifølge danskerne*. 2017.
- 41. Mandag Morgen & TrygFonden, *Fremtidens alkoholpolitik - ifølge danskerne*. 2009.
- 42. Christensen AS, Zachariasen E & Behrens CL, *Danskernes alkoholvaner 2019*. Kræftens Bekæmpelse, 2020.
- 43. Dobrow MJ, Orchard MC, Golden B, Holowaty E, Paszat L, Brown AD & Sullivan T, *Response audit of an Internet survey of health care providers and administrators: implications for determination of response rates*. J.Med.Internet.Res. 10(4): p. e30, 2008.

I denne rapport kortlægges unges alkoholvaner i Danmark 2021. Rapporten er baseret på data fra en internetbaseret spørgeskemaundersøgelse blandt 1.015 unge i alderen 15-25 år. Data er nationalt repræsentativt i forhold til køn, alder og region.

I rapporten kortlægges blandt andet 15-25-åriges:

- Alkohol- og fuldsksdebut
- Alkoholforbrug
- Oplevelser med at drikke for meget
- Kendskab og holdninger til alkoholforbruget blandt danske unge
- Oplevelser med drikkepres
- Erfaringer og holdninger til alkohol, fester og venner
- Oplevelser og holdninger til alkohol og studieliv
- Aftaler med forældre om alkohol
- Erfaringer med køb af alkohol
- Holdninger til strukturel forebyggelse i forhold til alkohol
- Erfaringer og holdninger til alternativer til alkohol
- Kendskab til alkohols helbredskonsekvenser

Rapporten er udarbejdet af analyseenheden hos Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens alkoholindsats 'Fuld af liv'.

Fuld af liv
Kræftens Bekæmpelse og
TrygFondens alkoholindsats
Strandboulevarden 49
2100 København Ø
Tlf.: 35 25 75 00
www.fuldafliv.dk